

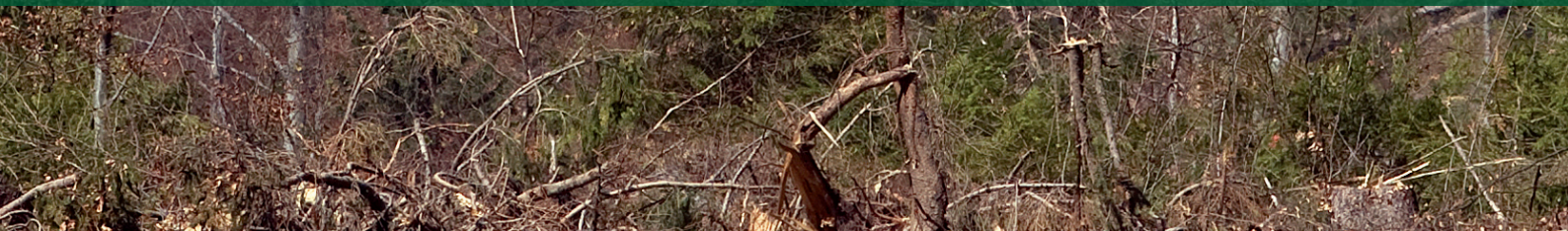

RAČUNSKO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Revizijsko poročilo

Pomoč Republike Slovenije
ob naravnih nesrečah

Poslanstvo

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih odkritjih revizij poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi porabniki javnih sredstev izboljšajo svoje finančno poslovanje.

Revizijsko poročilo

Pomoč Republike Slovenije
ob naravnih nesrečah

Računsko sodišče je presojalo učinkovitost sistema zagotavljanja pomoči ob naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008. Za revidiranje so bili določeni Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: vlada), Ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljevanju: MOP), Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje (v nadaljevanju: URSZR), Občina Bistrica ob Sotli, Občina Brezovica, Občina Destrnik, Mestna občina Ptuj, Občina Šempeter-Vrtojba, Rdeči križ Slovenije in Slovenska Karitas.

Učinkovitost pomoči ob naravnih nesrečah so revizorji presojali v okviru štirih podsegmentov revizije, in sicer:

- pri odpravljanju posledic naravnih nesreč *do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje*;
- z dodeljevanjem sredstev državnega proračuna *za izvedbo interventnih ukrepov* za odpravo neposredne materialne škode na stvareh zaradi naravnih nesreč;
- *pri zagotovitvi čimprejšnjega varnega bivanja in ponovnega izvajanja dejavnosti oziroma uporabe stvari*, ki vključuje dodeljevanje sredstev državnega proračuna kot pomoč pri obnovi poškodovanih stvari na podlagi sprejetih programov odprave posledic naravnih nesreč (v nadaljevanju: program odprave škode);
- *v obliki drugih ukrepov*, ki so povezani z odpravo škode zaradi posledic naravnih nesreč.

V okviru vseh štirih podsegmentov revizije so revizorji iskali tudi odgovor na vprašanje, ali so oškodovanci v naravnih nesrečah obravnavani enakopravno.

Računsko sodišče meni:

- *pomoč* pri odpravljanju posledic naravnih nesreč *je do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje*, ki jo izvajajo sile za zaščito, reševanje in pomoč, *učinkovita*, saj jo oškodovanci prejmejo v ustrezni obliki in pravočasno;
- *sistem dodeljevanja sredstev za izvedbo interventnih ukrepov* v obdobju, na katerega se nanaša revizija, *ni bil enoten in ni zagotovil enakopravne obravnave oškodovancev* v vseh ali vsaj v vseh istovrstnih naravnih nesrečah; vlada je za naravne nesreče, ki so se zgodile v letu 2008, *pomoč v obliki dodeljevanja sredstev državnega proračuna za izvedbo interventnih ukrepov* zagotovila prek občin in obeh humanitarnih organizacij sicer hitreje, kot bi jo, če bi sredstva dodelila le na podlagi sprejetega programa odprave škode, vendar ta pomoč *ni dovolj učinkovita zaradi naslednjih razlogov*:
 - učinek pomoči ni v celoti v skladu z namenom dodelitve sredstev državnega proračuna, saj so pomoč lahko prejeli tudi oškodovanci, katerih objekti niso bili uničeni ali močno poškodovani in ki niso bili eksistenčno ogroženi;
 - nekateri oškodovanci so prejeli tako majhen znesek sredstev, da z njim ni bilo mogoče izvesti obnove poškodovane stvari;

- sredstva državnega proračuna, namenjena izvedbi interventnih ukrepov, med izvajanjem revizije, to je po več kot enem letu od nastanka naravnih nesreč, še niso bila porabljena za obnovo stvari v občinski lasti oziroma še niso bila v celoti razdeljena oškodovancem, kar pomeni, da učinek nujnosti ukrepanja ni bil dosežen.
- *pomoč pri zagotovitvi čimprejšnjega varnega bivanja* in ponovnega izvajanja dejavnosti oziroma uporabe stvari, ki jo Republika Slovenija zagotavlja na podlagi sprejetih programov odprave škode, *bi bila lahko bolj učinkovita*:
 - obstaja namreč tveganje, da izdelane ocene škode ne odražajo dejanske škode na poškodovanih objektih, zaradi česar MOP nima kvalitetne osnove za določitev višine potrebnih sredstev za obnovo poškodovanih stvari in s tem za pripravo kvalitetnega programa odprave škode;
 - posamezni programi odprave škode so v povprečju sprejeti v malo manj kot letu dni po naravni nesreči, njihova realizacija pa je zelo majhna.
- Republika Slovenija *bi lahko zagotovila večjo učinkovitost pri izvajanju drugih ukrepov*, povezanih z odpravo škode zaradi posledic naravnih nesreč tako, da bi njihovo izvajanje časovno in vsebinsko uskladila – tako bi lahko tudi oškodovancem omogočila enostavnejši pristop in s tem hitrejšo odpravo posledic naravnih nesreč; za *zagotovitev enakopravnega obravnavanja* oškodovancev pa bi morala Republika Slovenija zagotoviti, da bi se drugi ukrepi, povezani z odpravo škode zaradi posledic naravnih nesreč, izvajali v vseh ali vsaj v vseh istovrstnih naravnih nesrečah.

Računsko sodišče meni, da *bi bilo lahko* s celovitim obravnavanjem *področje, na katerega se nanaša revizija, urejeno še bolj učinkovito*, prav tako pa bi se s tem zagotovila osnova za enakopravnejše obravnavanje oškodovancev v naravnih nesrečah. Računsko sodišče ocenjuje, da bi bilo mogoče z izvajanjem vnaprej določenih enotnih postopkov dodeljevanja pomoči v vseh naravnih nesrečah, rednim usposabljanjem vseh vključenih v sistem zagotavljanja pomoči, zmanjšanjem števila različnih subjektov, ki izvajajo postopke zagotavljanja pomoči, z zagotovitvijo večje strokovnosti pri ocenjevanju škode in s tem zagotovitvijo realnejših ocen škode, s skrajšanjem postopkov priprave in izvajanja programov odprave škode ter vsebinsko in časovno uskladitvijo drugih ukrepov, povezanih z odpravo škode zaradi posledic naravnih nesreč, učinkovitost sistema zagotavljanja pomoči ob naravnih nesrečah še izboljšati.

Računsko sodišče je vladi, MOP ter URSZR *priporočilo*, naj v sodelovanju z drugimi udeleženci, ki so povezani s področjem revizije, proučijo, ali je obstoječi sistem, ko Republika Slovenija zagotavlja pomoč ob naravnih nesrečah vsem oškodovancem, ne glede na njihov materialni položaj, smiseln in vzdržen glede na to, da se izvajanje programov odprave škode pogosto zavleče in ne realizira v načrtovanem obsegu prav zaradi omejenih finančnih zmožnosti proračuna. Poleg tega je podalo več priporočil, ki se nanašajo na vse podsegmente revizije.

KAZALO

1. PREDSTAVITEV REVIZIJE	9
1.1 OPREDELITEV REVIZIJE	9
1.2 REVIDIRANCI	13
1.2.1 Ključne naloge revidirancev, povezane s področjem, na katerega se nanaša revizija.....	14
1.2.2 Odgovorne osebe revidirancev.....	16
1.3 CILJ REVIZIJE	17
1.4 REVIZIJSKI PRISTOP	17
2. POMOČ PRI ODPRAVLJANJU POSLEDIC NARAVNIH NESREČ DO ZAGOTOVITVE OSNOVNIH POGOJEV ZA ŽIVLJENJE	18
2.1 DELOVANJE SIL ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ	19
2.2 UKREPI ZA ZAGOTAVLJANJE OSNOVNIH POGOJEV ZA ŽIVLJENJE	20
2.3 FINANCIRANJE UKREPOV ZA ZAGOTAVLJANJE OSNOVNIH POGOJEV ZA ŽIVLJENJE.....	20
2.4 SKLEPNE UGOTOVITVE	21
3. POMOČ V OBLIKI DODELJEVANJA SREDSTEV DRŽAVNEGA PRORAČUNA ZA IZVEDBO INTERVENTNIH UKREPOV	23
3.1 RAVNANJE VLADE PRI DODELJEVANJU SREDSTEV.....	24
3.1.1 Pravne podlage za dodeljevanje sredstev.....	24
3.1.2 Vključenost naravnih nesreč.....	25
3.1.3 Udeleženci pri dodeljevanju sredstev	26
3.1.4 Namen dodelitve sredstev.....	27
3.1.5 Dokumenti, ki so bili podlaga za dodelitev sredstev.....	28
3.1.6 Delež dodeljenih sredstev v ocenjeni škodi.....	28
3.1.7 Merila za določitev višine dodeljenih sredstev posameznim občinam in humanitarnima organizacijama.....	29
3.1.8 Usmeritve občinam in humanitarnima organizacijama	30
3.2 RAVNANJE OBČIN PRI UPORABI SREDSTEV DRŽAVNEGA PRORAČUNA.....	31
3.2.1 Oblikovanje meril za uporabo sredstev	31
3.2.2 Dinamika razdelitve sredstev oškodovancem	33
3.2.3 Nadzor nad namensko porabo sredstev	33

3.2.4	Poročanje o razdelitvi sredstev	34
3.2.5	Neporabljena sredstva v občinah	36
3.3	RAVNANJE HUMANITARNIH ORGANIZACIJ PRI DODELJEVANJU SREDSTEV DRŽAVNEGA PRORAČUNA.....	37
3.3.1	Oblikovanje meril za uporabo sredstev.....	37
3.3.2	Dinamika razdelitve sredstev oškodovancem	39
3.3.3	Nadzor nad namensko porabo sredstev	39
3.3.4	Poročanje o razdelitvi sredstev	39
3.3.5	Neporabljena sredstva v humanitarnih organizacijah	40
3.4	SKLEPNE UGOTOVITVE.....	40
4.	POMOČ PRI ZAGOTOVITVI ČIMPREJŠNJEGA VARNEGA BIVANJA IN PONOVNega IZVAJANJA DEJAVNOSTI OZIROMA UPORABE STVARI	42
4.1	OCENJEVANJE ŠKODE.....	42
4.1.1	Imenovanje in sestava komisij za ocenjevanje škode.....	43
4.1.2	Usposabljanje članov komisij za ocenjevanje škode	44
4.1.3	Roki za ocenitev škode	44
4.1.4	Postopek ocenjevanja škode	46
4.1.5	Stroški ocenjevanja škode.....	47
4.2	PRIPRAVA PROGRAMA ODPRAVE ŠKODE.....	48
4.2.1	Časovni okvir za pripravo in sprejem programa odprave škode.....	48
4.2.2	Obvezne sestavine programa odprave škode.....	49
4.2.3	Določitev višine potrebnih sredstev za obnovo stvari po posameznih programih odprave škode	50
4.3	NAČRTOVANJE PRORAČUNSKIH SREDSTEV IN FINANCIRANJE POMOČI PRI ODPRAVI POSLEDIC NARAVNIH NESREČ	50
4.4	IZVAJANJE PROGRAMA ODPRAVE ŠKODE	54
4.4.1	Postopek dodelitve sredstev po programu odprave škode	54
4.4.2	Upoštevanje načel ZOPNN.....	56
4.5	SKLEPNE UGOTOVITVE.....	57
5.	POMOČ V OBLIKI DRUGIH UKREPOV, POVEZANIH Z ODPRAVO ŠKODE ZARADI POSLEDIC NARAVNIH NESREČ	59
5.1	PRIDOBITEV STANOVANJSKEGA POSOJILA PRI JAVNEM STANOVANJSKEM SKLADU	59
5.2	DODELITEV HIPOTEKARNIH SREDSTEV.....	60
5.3	ODPIS, DELNI ODPIS, ODLOG IN OBROČNO PLAČEVANJE DAVKA	60
5.4	KREDITIRANJE OKOLJSKIH NALOŽB OBČANOV S PREBIVALIŠČEM NA OBMOČJIH, KI SO BILA PRIZADETA V NARAVNIH NESREČAH	62

5.5	DODELITEV IZREDNE DENARNE SOCIALNE POMOČI ZARADI POSLEDIC NARAVNE NESREČE	63
5.6	JAVNI RAZPIS ZA DODELJEVANJE SREDSTEV ZA OBNOVO IN POSODABLJANJE KMETIJSKIH GOSPODARSTEV V LETIH 2007 IN 2008	64
5.7	SKLEPNE UGOTOVITVE	65
6.	MNENJE	67
7.	PRIPOROČILA	70
8.	PRILOGE	72

1. PREDSTAVITEV REVIZIJE

Revizijo učinkovitosti pomoči Republike Slovenije ob naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču¹ (v nadaljevanju: ZRacS-1) in Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije². Sklep o izvedbi revizije³ je bil Vladi Republike Slovenije, Ministrstvu za okolje in prostor Republike Slovenije in Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje izdan 7. 11. 2008, Občini Bistrica ob Sotli, Občini Brezovica, Občini Destrnik, Mestni občini Ptuj, Občini Šempeter-Vrtojba, Rdečemu križu Slovenije ter Slovenski Karitas pa je bil dopolnjeni sklep o izvedbi revizije⁴ izdan 28. 5. 2009.

Pristojnost Računskega sodišča Republike Slovenije (v nadaljevanju: računsko sodišče) je, da na podlagi opravljene revizije poda mnenje o učinkovitosti pomoči Republike Slovenije ob naravnih nesrečah.

Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁵, s posebnim poudarkom na evropskih smernicah za izvajanje standardov INTOSAI, ki opredeljujejo potek revidiranja izvajanja nalog⁶.

1.1 Opredelitev revizije

Revizija je bila opredeljena kot revizija smotrnosti poslovanja in je obsegala ukrepe in aktivnosti revidirancev in drugih udeležencev, ki so vključeni v sistem zagotavljanja pomoči oškodovancem⁷ v naravnih nesrečah, od začetka leta 2007 do izdaje osnutka revizijskega poročila⁸ (v nadaljevanju: obdobje, na katerega se nanaša revizija).

¹ Uradni list RS, št. 11/01.

² Uradni list RS, št. 91/01.

³ Št. 1201-6/2008-2.

⁴ Št. 1201-6/2008-10.

⁵ Uradni list RS, št. 41/01.

⁶ Standard 41 "Revizija izvajanja nalog", Revizor, št. 7-8/99.

⁷ Oškodovanci so lastniki ali uporabniki poškodovanih stvari oziroma gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki, zavodi in zadruga s sedežem v Republiki Sloveniji (peta točka 2. člena Uredbe o metodologiji za ocenjevanje škode – v nadaljevanju: metodologija za ocenjevanje; Uradni list RS, št. 67/03, 79/04, 81/06, 68/08).

⁸ Osutek revizijskega poročila je bil izdan 4. 12. 2009.

V Zakonu o odpravi posledic naravnih nesreč⁹ (v nadaljevanju: ZOPNN) je določeno¹⁰, da je naravna nesreča tista nesreča, ki jo povzroči:

- potres, snežni ali zemeljski plaz, udor ali poplava, če povzroči škodo na stvareh ali škodo v gospodarstvu, ali
- neugodne vremenske razmere, kakor so zmrzal, toča, led ali žled, deževje ali suša, če povzročijo škodo v kmetijski proizvodnji in uničijo več kakor 30 odstotkov običajne letne kmetijske proizvodnje posameznega kmetijskega pridelka na posameznem kmetijskem gospodarstvu, pri čemer se za neugodne vremenske razmere šteje poleg zmrzali tudi slana, če povzroči zimsko ali spomladansko pozebo na kmetijski rastlini, za deževje pa se šteje neurje, ki skupaj z močnim dežjem povzroči škodo v kmetijski proizvodnji, ali
- množičen izbruh rastlinskih škodljivih organizmov ter živalskih bolezni, če povzročijo škodo v kmetijski proizvodnji.

Za naravno nesrečo se štejejo tudi neugodne vremenske razmere, če povzročijo škodo na stanovanjskih stavbah, kulturnih spomenikih ter na gospodarskih objektih kmetijskega gospodarstva in na stvareh, za katerih obnovo je do sredstev za odpravo posledic nesreč po tem zakonu upravičen državni organ ali občina¹¹.

Predmet revizije je bil oceniti sistem zagotavljanja pomoči Republike Slovenije pri odpravi posledic naravnih nesreč, pri tem pa posledice naravnih nesreč vključujejo le škodo¹² na stvareh¹³. Sistem zagotavljanja pomoči smo presojali pri petih naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, in sicer pri:

- neurju s točo 17. 8. 2007 (v nadaljevanju: neurje 17. 8. 2007),
- neurju s poplavami 18. 9. 2007 (v nadaljevanju: neurje 18. 9. 2007),
- neurju s točo 13. in 14. 7. 2008 (v nadaljevanju: neurje 13. in 14. 7. 2008),
- neurju s točo 8. 8. 2008 (v nadaljevanju: neurje 8. 8. 2008) in
- neurju z močnim vetrom in točo 15. in 16. 8. 2008 (v nadaljevanju: neurje 15. in 16. 2008).

Obravnavali smo vse tiste naravne nesreče, katerih vrednost ocenjene škode je presegla prag 0,3 promila vrednosti načrtovanih prihodkov državnega proračuna v letu nastanka naravne nesreče. Navedeno merilo za izbor naravnih nesreč smo določili zato, ker so do sredstev državnega proračuna za odpravo posledic naravnih nesreč upravičeni le oškodovanci ob takšnih naravnih nesrečah¹⁴.

Čeprav ocena škode pri neurju s točo dne 23. 8. 2008 (v nadaljevanju: neurje 23. 8. 2008) ni presegla v ZOPNN določenega praga, ga v revizijskem poročilu obravnavamo, ker je Republika Slovenija tudi pri tej nesreči zagotovila sredstva državnega proračuna.

⁹ Uradni list RS, št. 114/05-UPB1, 90/07, 102/07.

¹⁰ Tretja točka prvega odstavka 4. člena ZOPNN.

¹¹ Drugi odstavek 4. člena ZOPNN.

¹² Škoda, ki jo povzroči naravna ali druga nesreča, obsega neposredno škodo, stroške intervencij in ukrepov, s katerimi se prepreči povečevanje škodljivih posledic nesreče – deveta točka 8. člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (v nadaljevanju: ZVNDN); Uradni list RS, št. 51/06-UPB1.

¹³ Stvari so objekti, naprave ali zemljišča – prvi odstavek 1. člena ZOPNN.

¹⁴ Tretji odstavek 11. člena ZOPNN.

Podatke o številu občin, na območjih katerih je nastala škoda, številu poškodovanih objektov ter višini ocenjene škode¹⁵ po posameznih naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, prikazujemo v tabeli 1.

Tabela 1: Podatki o posledicah naravnih nesreč, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008

Naravna nesreča	Število občin, na območju katerih je nastala škoda	Število poškodovanih objektov	Znesek ocenjene škode v evrih
Neurje 17. 8. 2007	11	618	4.410.255
Neurje 18. 9. 2007	56	5.231	187.034.501
Neurje 13. in 14. 7. 2008	48	4.216	21.827.205
Neurje 8. 8. 2008	3	911	3.039.312
Neurje 15. in 16. 8. 2008	61	22.783	57.587.898
Skupaj	179*	33.759	273.899.171

* V seštevku so zajete tudi nekatere občine, ki so bile prizadete v več kot eni naravni nesreči.

Viri: sklepi vlade o oceni škode, programi odprave posledic naravnih nesreč¹⁶.

Predmet revizije obsega:

- pomoč pri odpravljanju posledic naravnih nesreč *do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje*;
- pomoč v obliki dodeljevanja sredstev državnega proračuna *za izvedbo interventnih ukrepov* za odpravo neposredne materialne škode na stvareh zaradi naravnih nesreč;
- pomoč *pri zagotovitvi čimprejšnjega varnega bivanja in ponovnega izvajanja dejavnosti oziroma uporabe stvari*, ki vključuje dodeljevanje sredstev državnega proračuna kot pomoč pri obnovi¹⁷ poškodovanih stvari oziroma cestne in druge infrastrukture na podlagi sprejetih programov odprave posledic naravnih nesreč (v nadaljevanju: program odprave škode);
- *pomoč v obliki drugih ukrepov*, ki so povezani z odpravo škode zaradi posledic naravnih nesreč, in sicer:
 - pridobitev stanovanjskega posojila pri javnem stanovanjskem skladu,
 - dodelitev hipotekarnih sredstev,

¹⁵ V celotnem revizijskem poročilu navajamo podatke o višini ocenjene škode brez vključenega davka na dodano vrednost.

¹⁶ Program odprave posledic neposredne škode na stvareh zaradi neurja s točo z dne 17. 8. 2007 (v nadaljevanju: program odprave škode – neurje 17. 8. 2007), Program odprave posledic neposredne škode na stvareh zaradi neurja s poplavo z dne 18. 9. 2007 (v nadaljevanju: program odprave škode – neurje 18. 9. 2007), Program odprave posledic neposredne škode na stvareh zaradi neurja z močnim vetrom in točo 13. in 14. 7. 2008, neurja s točo dne 8. 8. 2008 in neurja z deževjem, močnim vetrom in točo 15. in 16. 8. 2008 (v nadaljevanju: program odprave škode – neurja 2008).

¹⁷ Obnova stvari je obnova poškodovanih zemljišč, gozdov, rekonstrukcija poškodovanih objektov ali naprav in odstranitev uničenih objektov ali naprav ter zgraditev novih objektov ali naprav na isti lokaciji ali na drugi lokaciji, če gradnja zaradi geoloških ali gradbeno tehničnih pogojev ni primerna (sedma točka 4. člena ZOPNN).

- odpis, delni odpis, odlog in obročno plačevanje davka,
- kreditiranje okoljskih naložb občanov s prebivališčem na območjih, ki so bila prizadeta v naravnih nesrečah,
- dodelitev izredne denarne socialne pomoči zaradi posledic naravne nesreče,
- javni razpis za dodeljevanje sredstev za obnovo in posodabljanje kmetijskih gospodarstev.

V tabeli 2 prikazujemo višino sredstev državnega proračuna, namenjenih financiranju posameznih oblik pomoči po naravnih nesrečah.

Tabela 2: Podatki o sredstvih državnega proračuna, namenjenih financiranju posameznih oblik pomoči po naravnih nesrečah

Naravna nesreča	Sredstva za izvedbo pomoči do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje v evrih*	Dodeljena sredstva pomoči za izvedbo interventnih ukrepov v evrih	Načrtovana sredstva pomoči na podlagi programa odprave škode v evrih	Razpisana sredstva za izvedbo pomoči v obliki drugih ukrepov v evrih**
Neurje 17. 8. 2007	/	/	3.138.000	/
Neurje 18. 9. 2007	650.000	17.338.000	98.138.921	2.000.000 ¹⁸
Neurje 13. in 14. 7. 2008	200.000	1.682.000		
Neurje 8. 8. 2008	20.000	200.000	21.800.000	6.000.000 ¹⁹
Neurje 15. in 16. 8. 2008	400.000	15.509.005		
Skupaj	1.270.000	34.729.005	123.076.921	8.000.000

* V podatkih so zajeta le sredstva državnega proračuna, ki jih je vlada namenila za izvedbo pomoči do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje, ni pa vključena poraba sredstev z integralnih postavk za ta namen.

** V podatkih sta zajeta le dva ukrepa, katerih vrednosti smo lahko pripisali posamezni naravni nesreči.

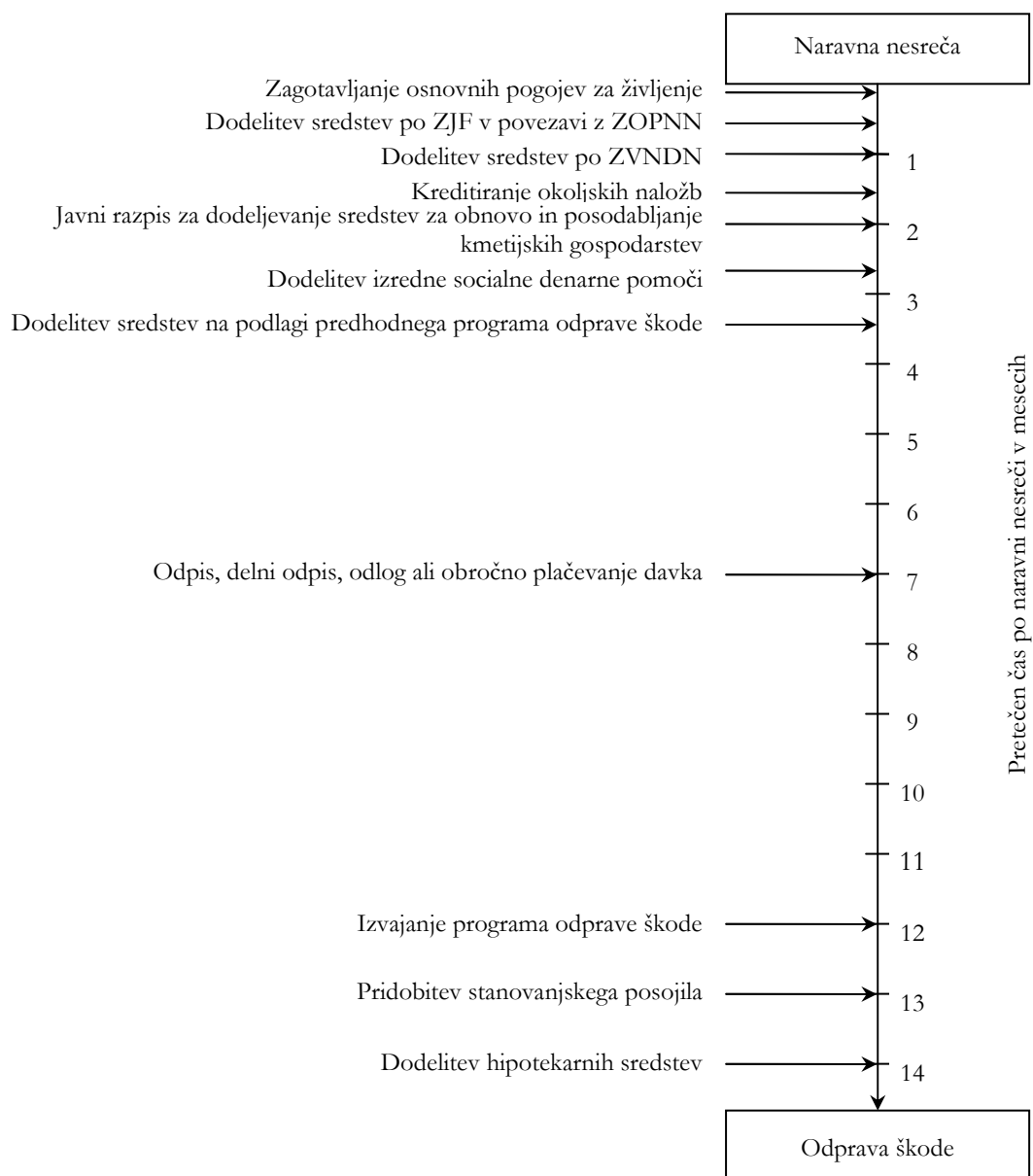
Viri: sklepi vlade.

Okvirno dinamiko ukrepov in aktivnosti revidirancev ter drugih udeležencev pri izvajanju pomoči oškodovancem ob naravnih nesrečah prikazujemo na sliki 1.

¹⁸ Javni razpis za kreditiranje okoljskih naložb občanov, prizadetih v neurju 18. 9. 2007.

¹⁹ V znesku je zajeta okvirna višina nepovratnih sredstev v skupnem znesku 2.000.000 evrov na podlagi javnega razpisa za dodelitev nepovratnih sredstev za naložbe kmetijskih gospodarstev iz naslova ukrepa Posodabljanje kmetijskih gospodarstev iz PRP 2007–2013, za obnovo gospodarskih poslopij in drugih zgradb ter objektov, namenjenih za kmetijske namene, ter trajnih nasadov sadovnjakov, oljčnikov in hmeljišč, ki so bili poškodovani v naravnih nesrečah v letu 2008, in razpisana sredstva po javnem razpisu za kreditiranje okoljskih naložb občanov na območjih, prizadetih v neurjih z viharim vetrom in točo v juliju in avgustu 2008, v skupnem znesku 4.000.000 evrov.

Slika 1: Okvirna dinamika vseh vrst pomoči, ki jih Republika Slovenija zagotavlja ob naravnih nesrečah

1.2 Revidiranci

Presojali smo ravnanja naslednjih revidirancev:

- vlade,
- MOP,
- URSZR,
- Občine Bistrica ob Sotli,
- Občine Brezovica,
- Občine Destričnik,

- Mestne občine Ptuj,
- Občine Šempeter-Vrtojba,
- Rdečega križa Slovenije (v nadaljevanju: Rdeči križ) in
- Slovenske Karitas.

Pri določitvi revidirancev smo upoštevali:

- vlada v skladu s 56. členom Zakona o državni upravi²⁰ (v nadaljevanju: ZDU-1) lahko naloži ministrstvu, da prouči določeno vprašanje ali opravi določeno nalogo, na podlagi 48. člena Zakona o javnih financah²¹ (v nadaljevanju: ZJF) pa lahko odloči o uporabi sredstev proračunske rezerve v posameznem primeru do višine 2 odstotkov v proračunu načrtovane proračunske rezerve ter je v skladu z ZVNDN in ZOPNN odgovorna za izvedbo konkretnih nalog na področju zagotavljanja pomoči ob naravnih nesrečah;
- MOP v skladu s 36. členom ZDU-1 opravlja naloge na področjih okolja in prostora, kar vključuje tudi izvajanje nalog na področju odprave škode zaradi naravnih nesreč, ki so določene v ZOPNN;
- URSZR kot organ v sestavi Ministrstva za obrambo (v nadaljevanju: MORS) je v skladu s 35. členom ZDU-1 zadolžena za opravljanje nalog na področju sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, poleg tega pa v skladu z ZVNDN za zagotavljanje pomoči ob naravnih nesrečah;
- občine so v skladu z določbami ZVNDN in ZOPNN dolžne izvajati naloge na področju zagotavljanja pomoči ob naravnih nesrečah, poleg tega pa jim je vlada za tiste naravne nesreče, ki smo jih obravnavali v reviziji, dodelila sredstva državnega proračuna za nadaljnjo delitev oškodovancem za obnovo stanovanjskih objektov ter za obnovo javnih objektov;
- humanitarni organizaciji Rdeči križ in Slovenska Karitas sta za obravnavane naravne nesreče prejeli sredstva državnega proračuna za razdelitev oškodovancem neposredno po naravni nesreči.

Drugi udeleženci, ki sodelujejo na področju zagotavljanja pomoči ob naravnih nesrečah in pri katerih smo zbirali informacije, so Ministrstvo za finance (v nadaljevanju: MF), Davčna uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju: DURS), Stanovanjski sklad Republike Slovenije, javni sklad (v nadaljevanju: Stanovanjski sklad), Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad (v nadaljevanju: Eko sklad), Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (v nadaljevanju: MDDSZ), Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP), Služba vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko (v nadaljevanju: SVLSRP) in drugi udeleženci, ki jih v okviru revizije nismo določili za revidirance.

1.2.1 Ključne naloge revidirancev, povezane s področjem, na katerega se nanaša revizija

V tabeli 3 poudarjamo ključne naloge revidirancev, predpisane v ZOPNN in ZVNDN, ter ostale aktivnosti, ki so jih revidiranci in drugi udeleženci izvajali ob naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008.

²⁰ Uradni list RS, št. 113/05-UPB4, 48/09.

²¹ Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 109/08, 49/09.

Tabela 3: Ključne naloge revidirancev na področju revizije

Aktivnost	Vlada	MOP	URSZR	Občine	Rdeči križ in Slovenska Karitas	Drugi udeleženci
Organizacija sistema za zaščito, reševanje in pomoč			X	X		
Izvajanje ukrepov za zagotovitev osnovnih pogojev za življenje			X	X		
Odločitev o dodelitvi sredstev državnega proračuna za izvedbo interventnih ukrepov	X					
Razdeljevanje sredstev državnega proračuna za izvedbo interventnih ukrepov				X	X	
Obnova javnih objektov iz sredstev državnega proračuna				X		
Poročanje o porabi sredstev državnega proračuna za izvedbo interventnih ukrepov				X	X	
Ocenjevanje škode			X	X		
Priprava in izvedba programa odprave škode	X	X				
Vodenje evidenc o prejemnikih sredstev		X		X	X	
Pridobitev stanovanjskega posojila pri Stanovanjskem skladu						Stanovanjski sklad
Dodelitev hipotekarnih sredstev		X		X		
Odpis, delni odpis, odlog plačila in obročno plačevanje davka						DURS
Kreditiranje okoljskih naložb občanov s prebivališčem na območjih, ki so bila prizadeta v naravnih nesrečah						Eko sklad
Dodelitev izredne denarne socialne pomoči						MDDSZ
Javni razpis za dodeljevanje sredstev za obnovo in posodabljanje kmetijskih gospodarstev						MKGP

1.2.2 Odgovorne osebe revidirancev

V tabeli 4 navajamo odgovorne osebe revidirancev v obdobju, na katerega se nanaša revizija.

Tabela 4: Odgovorne osebe revidirancev

Revidiranec	Odgovorna oseba	Obdobje odgovornosti
Vlada	Janez Janša, predsednik vlade	od 1. 1. 2007 do 21. 11. 2008
	Borut Pahor, predsednik vlade	od 21. 11. 2008
MOP	Janez Podobnik, dr. med., minister	od 1. 1. 2007 do 21. 11. 2008
	Karl Viktor Erjavec, minister	od 21. 11. 2008 do 12. 2. 2010
	dr. Roko Žarnić, minister	od 12. 2. 2010
URSZR	Bojan Žmavc, generalni direktor	od 1. 1. 2007 do 30. 6. 2009
	Branko Dervodel, namestnik generalnega direktorja	od 30. 6. 2009 do 18. 9. 2009
	mag. Boris Balant, generalni direktor	od 18. 9. 2009
Občina Bistrica ob Sotli	Jožef Pregrad, župan	od 1. 1. 2007
Občina Brezovica	Metod Ropret, župan	od 1. 1. 2007
Občina Destrnik	Franc Pukšič, župan	od 1. 1. 2007
Mestna občina Ptuj	dr. Štefan Čelan, župan	od 1. 1. 2007
Občina Šempeter-Vrtojba	Dragan Valenčič, župan	od 1. 1. 2007
Rdeči križ	Janez Remškar, predsednik	od 1. 1. 2007 do 3. 4. 2007
	Borut Miklavčič, predsednik	od 3. 4. 2007 do 23. 4. 2009
	Franc Košir, predsednik	od 23. 4. 2009
Slovenska Karitas	dr. Marjan Turnšek, predsednik	od 1. 1. 2007

Viri: podatki revidirancev.

1.3 Cilj revizije

Revizijo smo izvedli, da bi odgovorili na vprašanje, *ali je pomoč Republike Slovenije ob naravnih nesrečah učinkovita.*

Pri iskanju odgovora na glavno vprašanje smo si pomagali z odgovori na naslednja podvprašanja:

- *Ali je pomoč Republike Slovenije pri odpravljanju posledic naravnih nesreč do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje učinkovita?*
- *Ali je pomoč Republike Slovenije v obliki dodeljevanja sredstev za izvedbo interventnih ukrepov za odpravo neposredne materialne škode na stvareh zaradi naravnih nesreč učinkovita?*
- *Ali je pomoč Republike Slovenije pri zagotovitvi čimprejšnjega varnega bivanja in ponovnega izvajanja dejavnosti oziroma uporabe stvari učinkovita?*
- *Ali je pomoč Republike Slovenije v obliki drugih ukrepov, ki so povezani z odpravo škode zaradi posledic naravnih nesreč, učinkovita?*

Pri vseh štirih podvprašanjih smo kot kriterij učinkovitosti pomoči upoštevali:

- čas od nastanka naravne nesreče do odobritve oziroma prejema pomoči Republike Slovenije in
- ustreznost pomoči, pri tem pa smo iskali odgovore na vprašanja:
 - ali je z ukrepi Republike Slovenije dosežen namen pomoči,
 - ali zagotavljanje pomoči Republike Slovenije poteka vedno po istem postopku ter
 - ali se vse predvidene pomoči Republike Slovenije dejansko izvajajo.

V okviru vseh štirih podvprašanj smo želeli odgovoriti tudi na vprašanje, ali so oškodovanci v naravnih nesrečah obravnavani enakopravno.

1.4 Revizijski pristop

Pri izvedbi revizije smo uporabili naslednje načine pridobivanja revizijskih dokazov:

- proučevanje pravnih podlag s področja revizije;
- proučevanje javno dostopnih virov s področja revizije;
- zbiranje, pregled in presojo dokumentacije o vsebini in poteku aktivnosti vlade, MOP, URSZR, občin, pri katerih smo izvajali revizijo, Rdečega križa, Slovenske Karitas in drugih udeležencev, s katerimi revidiranci sodelujejo;
- izvedba intervjujev s predstavniki vlade, MOP, URSZR, občin, pri katerih smo izvajali revizijo, Rdečega križa in Slovenske Karitas;
- pridobivanje pisnih pojasnil revidirancev in drugih udeležencev, povezanih s področjem, na katerega se nanaša revizija, o posameznih revizijskih vprašanjih;
- analiza podatkov o dodeljenih sredstvih državnega proračuna;
- študije primerov izvajanja ukrepov zagotavljanja osnovnih pogojev za življenje, ravnanja s sredstvi državnega proračuna za izvedbo interventnih ukrepov ter ocenjevanja škode pri občinah, pri katerih smo izvajali revizijo;
- študiji primerov ravnanja s sredstvi državnega proračuna za izvedbo interventnih ukrepov pri Rdečem križu in Slovenski Karitas.

2. POMOČ PRI ODPRAVLJANJU POSLEDIC NARAVNIH NESREČ DO ZAGOTOVITVE OSNOVNIH POGOJEV ZA ŽIVLJENJE

Takoj po naravni nesreči nastane potreba po zaščiti²², reševanju²³ in nujenju pomoči²⁴, da ne bi nastajala nadaljnja škoda ter da bi se zagotovili osnovni pogoji za življenje. V ZVNDN so *osnovni pogoji za življenje* opredeljeni²⁵ kot nujna zdravstvena oskrba ljudi in živali, nastanitev in oskrba ogroženih s pitno vodo, hrano, zdravili in drugimi osnovnimi življenjskimi potrebščinami, oskrba z električno energijo, zagotovitev nujnih prometnih povezav in delovanja komunalne infrastrukture, zagotovitev in zaščita nujne živinske krme ter zaščita kulturne dediščine. V reviziji smo proučevali pomoč, ki jo Republika Slovenija zagotavlja oškodovancem neposredno po naravnih nesrečah.

Ukrepe za zagotovitev osnovnih pogojev za življenje ob naravnih nesrečah izvajajo bodisi poklicne ali nepoklicne reševalne službe, in sicer²⁶:

- enote, službe in druge operativne sestave društev in drugih nevladnih organizacij,
- gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije,
- enote in službe Civilne zaščite²⁷,
- Policija in
- Slovenska vojska.

²² Zaščita obsega organizacijske, tehnične in druge ukrepe ter uporabo tehničnih in drugih sredstev za neposredno osebno in skupinsko zaščito ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine ter okolja pred posledicami naravne in druge nesreče (23. točka 8. člena ZVNDN).

²³ Reševanje obsega ukrepe in postopke za reševanje ljudi, katerih življenje ali zdravje je ogroženo, reševanje živali, premoženja ter kulturne dediščine pred posledicami naravne in druge nesreče (24. točka 8. člena ZVNDN).

²⁴ Pomoč obsega ukrepe in storitve strokovnjakov, reševalnih enot in služb, uporabo zaščitne in reševalne opreme ter sredstev pomoči (25. točka 8. člena ZVNDN).

²⁵ 27. točka 8. člena ZVNDN.

²⁶ 72. člen ZVNDN.

²⁷ Civilna zaščita je namensko organiziran del sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in obsega organe vodenja, enote in službe za zaščito, reševanje in pomoč, zaščitno in reševalno opremo ter objekte in naprave za zaščito, reševanje in pomoč (3. člen ZVNDN).

2.1 Delovanje sil za zaščito, reševanje in pomoč

Za operativno-strokovno vodenje Civilne zaščite in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč na območju države vlada imenuje poveljnika Civilne zaščite Republike Slovenije, na območju regije pa regijske poveljnike in štabe Civilne zaščite.

Po podatkih URSZR je bilo na dan 29. 1. 2009 evidentiranih 46.962 pripadnikov civilne zaščite²⁸, 841 poklicnih pripadnikov sil za zaščito, reševanje in pomoč ter 41.046 prostovoljnih pripadnikov sil za zaščito, reševanje in pomoč. Iz navedenih podatkov izhaja, da sistem pomoči v glavnem temelji na prostovoljstvu.

Na državni ravni spremlja in usklajuje organiziranje Civilne zaščite ter drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč URSZR, na lokalni ravni pa občine. Enote civilne zaščite in druge sile ter sredstva za zaščito, reševanje in pomoč se vključujejo po načelu postopnosti, kar pomeni, da občina najprej uporabi svoje sile in sredstva za zaščito, reševanje in pomoč ob naravni ali drugi nesreči. Kadar zaradi velikega obsega nesreče oziroma ogroženosti sile in sredstva občine za zaščito reševanje in pomoč niso zadostna ali niso zagotovljena med sosednjimi občinami, se v sistem vključi država z zagotovitvijo uporabe sil in sredstev iz širšega območja²⁹.

Po pojasnilu URSZR zaradi obsežnosti naravnih nesreč, kljub aktiviranju velikega števila sil za zaščito, reševanje in pomoč, ni mogoče istočasno zagotoviti pomoči vsem oškodovancem oziroma vsem v enaki kvaliteti. Pomoč je zato treba zagotavljati po načelu postopnosti in na podlagi prioritet (na primer velikost poškodbe, vrsta objekta, preprečevanje nastajanja dodatne škode, socialni in materialni položaj oškodovancev in drugo), ki jih na ravni občin določijo pristojne službe. Po oceni računskega sodišča bi bilo smiselno, da bi država za naravne nesreče oblikovala vsaj osnovne usmeritve občinam glede priprave enotnih prioritet pri zagotavljanju pomoči ob istovrstnih naravnih nesrečah, tako da bi bila zagotovljena enaka obravnava oškodovancev ne glede na prizadeto območje.

Odločitev o izvedbi posameznih ukrepov je odvisna od posamezne situacije na terenu, kar pomeni, da je treba ukrepanje v posameznih situacijah natančno načrtovati in poskrbeti za redno izobraževanje in usposabljanje sil za zaščito, reševanje in pomoč. Občine, pri katerih smo izvajali revizijo, ocenjujejo, da URSZR, ki je v skladu z ZVNDN³⁰ zadolžena za pripravo programov, organiziranje ter izvajanje izobraževanja in usposabljanja sil za zaščito, reševanje in pomoč, organizira kvalitetna izobraževanja in seminarje tako za župane kot tudi za štabe Civilne zaščite, vendar je odziv občin majhen, kar je potrdila tudi URSZR.

²⁸ 29.422 pripadnikov Civilne zaščite (gre za uniformirani del, ki je imenovan in razporejen v enote v občinah, podjetjih, zavodih ipd.), 22 oseb na podlagi ugovora vesti, 797 oseb, ki so odslužile Civilno zaščito in 16.721 prostovoljcev.

²⁹ 14. člen ZVNDN.

³⁰ Deseta alineja prvega odstavka 102. člena ZVNDN.

2.2 Ukrepi za zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje

Pomoč oškodovancem zagotavljajo sile za zaščito, reševanje in pomoč neposredno po naravnih nesrečah, in sicer v obliki storitev (na primer zasilno prekrivanje strehe) ali v obliki materialnih dobrin (na primer zagotovitev folije za začasno pokrivanje poškodovanih objektov).

Rešitve, ki se uporabljajo za zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje in s katerimi se prepreči povečevanje škodljivih posledic nesreče, so navadnočasne (zasilne) narave. Take rešitve pa se lahko zaradi dolgotrajnega postopka sprejemanja in izvajanja programa odprave škode in s tem zamika pričetka trajnejše obnove stanovanjskih in javnih objektov ter prometne, komunalne in druge infrastrukture uporabljajo tudi dlje časa. Zaradi trajanja začasnih rešitev v daljšem časovnem obdobju so zasilno sanirani objekti izpostavljeni tveganjem, da bodo morebitne nove naravne nesreče na njih povzročile dodatno škodo. To tveganje je bilo potrjeno v letu 2008, ko so se neurja vrstila v krajših časovnih razmiki, in zaradi pokravnih materialov, ki niso bili dovolj odporni na veter, pogosto povzročila dodatno škodo. Po izkušnjah URSZR³¹ so zato lahkočasne rešitve neučinkovite in neracionalne. Na podlagi razgovora z URSZR smo ocenili, da bi bilo v takih primerih treba takoj pričeti s trajno sanacijo poškodovanih kritin, kadar je to le mogoče. URSZR je tudi pojasnila, da proučuje možne rešitve, kako bi časne pokrivne materiale pritrdila tako, da bi bili odpornejši na veter.

Ob naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, se je MOP vključilo v sanacijske aktivnosti tako, da je neposredno po naravnih nesrečah vzpostavilo informacijsko tehnični pisarni³², ki sta oškodovancem nudili brezplačno tehnično pomoč in svetovanje glede tehnične ustreznosti načrtovanih sanacijskih posegov, kot tudi informacije o možnosti pridobitve sredstev državnega proračuna za odpravo nastalih posledic. Poleg tega je MOP za organizirano in nadzorovano odstranjevanje odpadkov azbestnih kritin v letu 2008 oblikovalo in izvajalo Načrt odlaganja azbestno cementne kritine, poškodovane v neurju z viharim vetrom in točo z dne 15. in 16. 8. 2008.

2.3 Financiranje ukrepov za zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje

ZVNDN³³ določa, da se sredstva za pomoč pri odpravljanju škode, in sicer za financiranje upravnih, strokovnih, nadzornih in drugih nalog varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki so v državni pristojnosti, zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije, medtem ko občine zagotavljajo sredstva za financiranje svojih nalog varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

V okviru proračuna Republike Slovenije sredstva za zagotavljanje pomoči pri odpravljanju neposredne škode načrtuje in realizira URSZR. Tako je v letu 2007³⁴ URSZR za izvedbo podprograma "07031905 – Pripravljenost sistema za zaščito in reševanje" porabila sredstva v znesku 16.906.901 evrov ter za izvedbo

³¹ Poročilo o predhodni oceni škode zaradi neurja, močnega vetra in toče 15. in 16. 8. 2008 v južni, jugovzhodni in vzhodni Sloveniji (priloga k sklepu vlade št. 41008-28/2008/3 z dne 21. 8. 2008).

³² Informacijska pisarna s sedežem v Železnikih za neurje 18. 9. 2007, Informacijsko tehnična pisarna s sedežem na Ptuj za neurja v letu 2008.

³³ 116. in 117. člen ZVNDN.

³⁴ Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2007, Uradni list RS, št. 13/09.

podprograma "07031906 – Delovanje sistema za zaščito in reševanje" sredstva v znesku 11.624.812 evrov. V letu 2008³⁵ je URSZR za izvedbo podprograma "07031905 – Pripravljenost sistema za zaščito in reševanje" porabila sredstva v znesku 22.794.594 evrov ter za izvedbo podprograma "07031906 – Delovanje sistema za zaščito in reševanje" sredstva v znesku 13.786.799 evrov. Iz navedenih podatkov lahko ugotovimo, da je URSZR v letu 2008 porabila za navedena podprograma 28 odstotkov več sredstev kot v letu 2007.

Za kritje stroškov intervencij ob naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, je vlada iz sredstev proračunske rezerve namenila URSZR sredstva državnega proračuna v skupnem znesku 1.270.000 evrov (tabela 5). Del teh sredstev (1.050.000 evrov) je bil porabljen neposredno iz proračunske rezerve, del (220.000 evrov) pa prerazporejen na proračun URSZR.

Tabela 5: S sklepi vlade dodeljena sredstva državnega proračuna za kritje stroškov intervencij v naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008

Naravna nesreča	Namen dodeljenih sredstev	Znesek sredstev v evrih
Neurje 17. 8. 2007	/	0
Neurje 18. 9. 2007	Kritje stroškov intervencije na več območjih po Sloveniji.	650.000
Neurje 13. in 14. 7. 2008	Kritje dela stroškov zaščite, reševanja in pomoči.	200.000
Neurje 8. 8. 2008	Kritje stroškov delovanja gasilskih in drugih reševalnih služb ob pomoči in reševanju.	20.000
Neurje 15. in 16. 8. 2008	Delno pokritje stroškov delovanja gasilskih in drugih reševalnih služb pri izvajanju zaščite reševanja in pomoči.	400.000
Skupaj		1.270.000

Viri: sklepi vlade.

2.4 Sklepne ugotovitve

Ocenjujemo, da je delovanje sil za zaščito, reševanje in pomoč pri odpravljanju posledic naravnih nesreč, da bi se preprečilo nastajanje nadaljnje škode ter zagotovili osnovni pogoji za življenje, učinkovito, saj oškodovanci pravočasno prejmejo pomoč v obliki ustreznih storitev in materiala. Ocenjujemo tudi, da zaradi pričakovanja nastanka naravnih nesreč v vse večjem obsegu in intenziteti, ni zagotovila, da bo obstoječi sistem, ki temelji povečini na prostovoljstvu, učinkovit tudi v prihodnosti. Ena od možnosti za nadaljnjo krepitev učinkovitega sistema pomoči do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje je tudi spodbujanje prostovoljstva z zagotovitvijo primerne spodbude delodajalcem, ki zaradi odsotnosti prostovoljcev z dela niso zainteresirani za njihovo vključitev v zagotavljanje pomoči ob naravnih nesrečah.

³⁵ Predlog zaključnega računa proračuna Republike Slovenije za leto 2008.

Sile za zaščito, reševanje in pomoč izvajajo ukrepe za zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje na podlagi prioritete, ki so določene na ravni občin. Menimo, da bi bilo za zagotovitev enakega obravnavanja oškodovancev, ne glede na prizadeto območje, smiselno v večji meri oblikovati prednostna merila, za istovrstne naravne nesreče na ravni države.

Ocenjujemo tudi, da bi bilo mogoče učinkovitost pomoči do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje še izboljšati z večjo udeležbo predstavnikov občin, zlasti vodstvenih organov, vodij intervencij in štabov Civilne zaščite, na usposabljanjih in izobraževanjih, na katerih bi ti lahko med drugim izmenjevali tudi izkušnje pri izdelavi, testiranju in dejanskem izvajanju konkretnih operativnih načrtov zaščite, reševanja in pomoči.

Zaradi dolgotrajnih postopkov za dodelitev sredstev državnega proračuna za odpravo škode po naravni nesreči na podlagi posameznih programov odprave škode (več o tem v poglavju 4), in zato uporabe začasnih rešitev v daljšem časovnem obdobju, bi bilo po naši oceni smiselno, da bi obdobje do pričetka trajnejše sanacije javnih objektov skrajšali. Pri tem bi bilo po naši oceni treba natančno določiti pristojnosti, postopke ter vire za financiranje pomoči pri zagotavljanju trajnih rešitev takoj po naravni nesreči.

3. POMOČ V OBLIKI DODELJEVANJA SREDSTEV DRŽAVNEGA PRORAČUNA ZA IZVEDBO INTERVENTNIH UKREPOV

Po zaključku ukrepov za preprečevanje nastajanja nadaljnje škode ter zagotovitve osnovnih pogojev za življenje do pričetka izvajanja programa odprave škode, ko se Republika Slovenija lahko v skladu s predpisi ponovno vključi v zagotavljanje pomoči pri odpravi posledic naravnih nesreč, nastane obdobje, ko Republika Slovenija nima jasno predpisanih vzvodov za nudenje pomoči pri odpravi posledic naravnih nesreč. Pri naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, je ob predpostavki, da so se ukrepi za preprečevanje nastajanja nadaljnje škode ter zagotovitev osnovnih pogojev za življenje izvajali največ en mesec po naravni nesreči³⁶, to obdobje trajalo od pol leta do enega leta po naravni nesreči.

V obdobju, na katerega se nanaša revizija, je vlada skušala dejstvo, da na tem področju ne obstajajo predpisi, na podlagi katerih bi lahko nudila pomoč pri obnovi stvari še pred sprejemom programa odprave škode, premostiti tako, da je različnim udeležencem dodelila sredstva oziroma odločila o porabi sredstev državnega proračuna v skupnem znesku 35.009.645 evrov na podlagi različnih pravnih podlag, in sicer:

- na podlagi 93. člena v povezavi z enajsto alinejo 36. člena ZVNDN je odločila o dodelitvi sredstev z integralnih postavk proračuna Republike Slovenije naslednjim udeležencem:
 - Agenciji Republike Slovenije za okolje za takojšnjo izvedbo nujnih vzdrževalnih del na vodotokih v znesku 1.670.000 evrov,
 - občinam za sanacijo gozdnih cest v znesku 400.000 evrov,
 - občinam za sanacijo plazov in nanosov zemlje v znesku 950.000 evrov,
 - občinam za sanacijo škode na komunalni infrastrukturi v znesku 2.300.000 evrov,
- na podlagi prvega odstavka 12. člena ZOPNN je sprejela Predhodni delni program odprave posledic škode na stvareh zaradi neurja s poplavo z dne 18. 9. 2007 (v nadaljevanju: predhodni program odprave škode) in na njegovi podlagi dodelila sredstva proračunske rezerve naslednjim udeležencem:
 - Agenciji Republike Slovenije za okolje za takojšnjo izvedbo nujnih vzdrževalnih del na vodotokih v znesku 5.000.000 evrov,
 - občinam za sanacijo plazov in nanosov zemlje v znesku 2.000.000 evrov,
 - občinam za sanacijo škode na komunalni infrastrukturi v znesku 4.000.000 evrov,

³⁶ Natančnega datuma zaključka ukrepanja za zagotovitev osnovnih pogojev za življenje v reviziji ni bilo mogoče pridobiti, iz posameznih poročil sil za zaščito reševanje in pomoč ter po podatkih revidiranih občin pa je mogoče ugotoviti, da so se navedeni ukrepi zaključili najkasneje v mesecu dni od pojava naravne nesreče.

- občinam za zagotovitev začasnih nadomestnih nastanitev izseljenih prebivalcev v znesku 18.000 evrov,
- oškodovancem za izvedbo sanacijskih ukrepov pri poškodovanih stanovanjskih objektih in na objektih za izvajanje dejavnosti v znesku 1.000.000 evrov,
- na podlagi 42. in 48. člena ZJF v povezavi z ZOPNN je dodelila sredstva s proračunske rezerve naslednjim udeležencem:
 - občinam za obnovo objektov javnih ustanov in nadaljnjo delitev oškodovancem za obnovo uničenih oziroma močno poškodovanih stanovanjskih objektov in gospodarskih objektov kmetije v znesku 9.678.845 evrov,
 - Rdečemu križu in Slovenski Karitas za nadaljnjo delitev oškodovancem v skupnem znesku 4.000.000 evrov,
 - Ministrstvu za šolstvo in šport za obnovo šolskih objektov v znesku 1.915.000 evrov,
 - MOP za izvedbo Načrta odlaganja azbestno-cementne kritine, poškodovane v neurju, v znesku 1.900.000 evrov,
 - Ministrstvu za zdravje za obnovo zdravstvenih objektov v znesku 148.000 evrov,
 - MOP za obnovo Kozjanskega parka v znesku 50.000 evrov,
 - MKGP za obnovo gozdnih cest v znesku 127.800 evrov.

V revizijskem poročilu pomoč v obliki dodeljevanja sredstev državnega proračuna, ki jo je Republika Slovenija zagotavljala v vmesnem obdobju, to je po zaključku ukrepov za preprečevanje nastajanja nadaljnje škode ter zagotovitve osnovnih pogojev za življenje in še pred sprejemom programa odprave škode, obravnavamo kot "dodelitev sredstev za izvedbo interventnih ukrepov".

Preverili smo predvsem ravnanje Republike Slovenije pri dodeljevanju sredstev državnega proračuna za izvedbo interventnih ukrepov ter ravnanje občin, Rdečega križa in Slovenske Karitas pri uporabi teh sredstev. Ugotovitve predstavljamo v nadaljevanju poročila.

3.1 Ravnanje vlade pri dodeljevanju sredstev

3.1.1 Pravne podlage za dodeljevanje sredstev

Vlada se je pri dodelitvi sredstev državnega proračuna za izvedbo interventnih ukrepov v posameznih naravnih nesrečah sklicevala na različne pravne podlage (93. člen v povezavi s 36. členom ZVNDN, 12. člen ZOPNN, 48. člen ZJF), ki jih podrobneje predstavljamo v nadaljevanju.

ZVNDN v 93. členu določa, da vlada med drugim vodi zaščito, reševanje in pomoč ter odpravljanje posledic velikih naravnih in drugih nesreč, v 11. alineji 36. člena pa, da je za pomoč pri odpravljanju posledic naravnih in drugih nesreč pristojna država. Iz ZVNDN izhaja, da Republika Slovenija namenja sredstva le za kritje stroškov pri zaščiti, pomoči in reševanju, ne določa pa postopka dodeljevanja sredstev državnega proračuna na način, kot je bil dejansko izveden v obdobju, na katerega se nanaša revizija.

ZOPNN v 12. členu določa postopek sprejetja programa odprave škode, ne omenja pa predhodnega delnega programa. MOP je pojasnilo, da se predhodni delni program pripravlja, kadar naravna nesreča povzroči večji obseg škode na infrastrukturnih objektih, da bi se zagotovila ustrezna sredstva za izvedbo

nujnih ukrepov za usposobitev delovanja infrastrukturnih objektov in preprečitev nastanka še večje materialne škode. Postopek priprave predhodnega delnega programa je po pojasnilu MOP tako rekoč enak kot postopek priprave programa odprave škode, le da pri predhodnem programu odprave škode še niso znani podatki o končni višini škode.

Četrty odstavek 48. člena ZJF določa, da o uporabi sredstev proračunske rezerve v posameznem primeru do višine dveh odstotkov v proračunu načrtovane proračunske rezerve odloča vlada na predlog ministra, pristojnega za finance, o uporabi sredstev proračunske rezerve, ki presega navedeno višino, pa odloča Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljevanju: državni zbor) s posebnim zakonom. Vlada je o dodeljevanju sredstev državnega proračuna za izvedbo interventnih ukrepov odločila s sklepi. V sklepih je kot podlago za dodelitev sredstev navedla 48. člen ZJF, hkrati pa je v izrekih posameznih sklepov navedla, da je mogoče oškodovancem pomagati s sredstvi proračuna Republike Slovenije, ker je za to izpolnjen pogoj iz ZOPNN³⁷. ZOPNN je v razmerju do ZJF poseben zakon, zato bi lahko vlada dodelila sredstva za izvedbo interventnih ukrepov le pod pogoji in po postopkih, predvidenimi z ZOPNN. Občinam bi torej lahko dodelila sredstva izključno za namene, določene v 17. členu ZOPNN³⁸, ne pa tudi za nadaljnje dodeljevanje posameznim oškodovancem. Tem bi moralo sredstva dodeliti pristojno ministrstvo po postopku, določenem v ZOPNN.

Ugotavljamo, da je vlada dodelila sredstva državnega proračuna po postopkih, ki ne izhajajo iz pravnih podlag, na katere se je sklicevala v sklepih o dodelitvi sredstev. Ugotavljamo tudi, da se uporaba različnih pravnih podlag za dodelitev sredstev v različnih naravnih nesrečah odraža v neenotnem ukrepanju vlade in s tem neenakem obravnavanju oškodovancev v posameznih obravnavanih naravnih nesrečah.

3.1.2 Vključenost naravnih nesreč

ZOPNN v tretjem odstavku 11. člena določa, da mora vlada pri odločanju o uporabi sredstev za odpravo posledic naravnih nesreč upoštevati, da se sredstva državnega proračuna lahko uporabijo za odpravo posledic naravne nesreče, za katero je ocena neposredne škode večja od 0,3 promila načrtovanih prihodkov državnega proračuna.

Republika Slovenija je v obdobju, na katerega se nanaša revizija, nudila pomoč v obliki dodeljevanja sredstev državnega proračuna za izvedbo interventnih ukrepov ob vseh naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, razen v neurju 17. 8. 2007, kar prikazujemo v tabeli 6.

³⁷ Ocenjena škoda je presegla 0,3 promila načrtovanih prihodkov proračuna Republike Slovenije v letu 2008.

³⁸ Sredstva se za odpravo posledic nesreč dodelijo občini kot poseben transfer z državne ravni za obnovo objektov gospodarske javne infrastrukture lokalnega pomena, stvari, ki so v njeni lasti in se uporabljajo za izvajanje njene dejavnosti, stvari, ki so v njeni lasti in se uporabljajo za izvajanje lokalne javne službe, stanovanjskih stavb, ki so v njeni lasti, stvari, ki so v njeni lasti in jih uporablja oseba javnega prava, katere ustanovitelj ali soustanovitelj je občina, stvari, ki je v lasti osebe javnega prava, katere ustanovitelj ali soustanovitelj je občina, za stvar pa se investicijska, investicijsko-vzdrževalna ali vzdrževalna dela zagotavljajo v občinskem proračunu, in gozdnih cest, če gre za sofinanciranje obnove, za katerega se sredstva zagotavljajo v skladu s predpisi, ki urejajo upravljanje z gozdovi.

Zaradi posledic neurja 23. 8. 2008 je vlada s sklepom štirinajstim občinam dodelila sredstva v znesku 280.640 evrov. Ocena neposredne škode za to naravno nesrečo je znašala 1.948.842 evrov³⁹, kar pa ni preseglo 0,3 promila načrtovanih prihodkov državnega proračuna (0,3 promila načrtovanih prihodkov državnega proračuna v letu 2008 v znesku 8.884.914.893⁴⁰ znaša 2.665.474 evrov).

Ugotovimo lahko, da vlada ni ravnala enotno pri vseh naravnih nesrečah, saj je ob neurju 23. 8. 2008 dodelila sredstva, ne da bi pri tem upoštevala omejitev iz ZOPNN, medtem ko ob neurju 17. 8. 2007 ni dodelila sredstev, čeprav bi jih ob upoštevanju pogojev, ki jih določa ZOPNN, lahko.

3.1.3 Udeleženci pri dodeljevanju sredstev

SVLSRP, MOP in MKGP so z integralnih proračunskih postavk dodelili sredstva občinam, prizadetim le v neurju 18. 9. 2007. SVLSRP v skladu s svojimi pristojnostmi navadno ne zagotavlja pomoči za obnovo stvari v lasti občin ob vsaki naravni nesreči in je le ob neurju 18. 9. 2007 sodelovala v okviru celotne akcije vlade, v kateri je vsak posamezni resor v okviru svojih zmožnosti skušal pomagati prizadetim območjem. SVLSRP je še pojasnila, da je bila podlaga za izplačilo sredstev državnega proračuna občinam v skupnem znesku 2.300.000 evrov poleg ZVNDN tudi Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja⁴¹, ki v 35. členu določa posebne ukrepe regionalne politike, ki se opredelijo v finančnih načrtih organa, pristojnega za regionalni razvoj (izvajajo se kot posebne regionalne spodbude v prednostnih območjih, ki najbolj zaostajajo v razvoju ali se soočajo z velikimi strukturnimi problemi).

Vlada je občine, Rdeči križ in Slovensko Karitas vključila v sistem razdeljevanja sredstev državnega proračuna le pri naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letu 2008. Pri tem smo ugotovili, da je s sklepi prenesla pristojnost za odločanje o dodelitvi sredstev državnega proračuna z državne na občinsko raven, čeprav je v skladu z določbo 24. člena Zakona o lokalni samoupravi⁴² (v nadaljevanju: ZLS) tak prenos mogoč le z zakonom. Rdečemu križu in Slovenski Karitas je vlada dodelila sredstva državnega proračuna za pomoč posameznikom in družinam na podlagi sklepov, pri tem pa je pristojnosti za odločanje o dodelitvi sredstev in naloge obeh humanitarnih organizacij podrobneje določilo MDDSZ v pogodbah o prenosu sredstev, namenjenih pomoči posameznikom in družinam, prizadetim zaradi poškodb na objektih ali zaradi izgube nezavarovanih pridelkov in ki so eksistenčno ogroženi, in pogodbah o prenosu sredstev za odpravo posledic neposredne materialne škode na stvareh zaradi neurja, močnega vetra in toče dne 8., 15. in 16. avgusta 2008 (v nadaljevanju: pogodbe o prenosu sredstev).

Po naši oceni je za dodeljevanje sredstev za izvedbo interventnih sredstev odgovorna vlada, ne glede na to, da so o razdelitvi prejetih sredstev državnega proračuna oškodovancem dejansko odločili občinski organi in komisije humanitarnih organizacij. ZJF namreč v 4. členu določa, da je vlada za izvrševanje državnega proračuna odgovorna državnemu zboru.

³⁹ Podatki URSZR.

⁴⁰ Rebalans proračuna Republike Slovenije za leto 2008.

⁴¹ Uradni list RS, št. 93/05.

⁴² Uradni list RS, št. 94/07-UPB2, 76/08, 79/09.

3.1.4 Namen dodelitve sredstev

Vlada je ob različnih naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, občinam dodelila sredstva državnega proračuna z različnim namenom, in sicer:

- v neurju 18. 9. 2007 za obnovo komunalne infrastrukture, izvedbo ukrepov interventne zaščite na objektih ob plazenju tal in nanosov ter za sanacijo poškodovanih gozdnih cest,
- v neurjih 13. in 14. 7. 2008 ter 8. 8. 2008 za obnovo poškodovanih stanovanjskih objektov,
- v neurjih 15. in 16. ter 23. 8. 2008 za obnovo stanovanjskih objektov, gospodarskih objektov kmetij ter objektov javnih ustanov.

Ugotovili smo, da je bil namen dodelitve sredstev državnega proračuna različen tudi ob istovrstnih naravnih nesrečah. MOP je pojasnilo, da je ravnanje vlade glede razširitve namena dodeljenih sredstev posledica prilagajanja obsegu in vrsti poškodb ter upoštevanja odzivov prejemnikov predhodnih interventnih pomoči glede trenutnih potreb po namenu pomoči po posameznem neurju.

Zaradi zaprosil nekaterih občin, naj MOP posreduje usmeritve za dodeljevanje sredstev državnega proračuna, je MOP 4. 9. 2008 občinam prejemnicam sredstev poslalo Pojasnila s priporočili ob dodeljevanju sredstev oškodovancem v neurjih z viharним vetrom in točo v mesecih julij in avgust 2008⁴³ (v nadaljevanju: pojasnila za neurja 2008). Občine so pojasnila za neurja 2008 prejele od šest do deset dni po prejemu sredstev⁴⁴. MOP je v pojasnilih za neurja 2008 navedlo, naj občine dodelijo pomoč "v primerih, kjer je ocenjeno, da je objekt uničen oziroma močno poškodovan in so ogroženi eksistenčni pogoji prizadete družine ali posameznika ali pa gre za javni objekt, kjer je potrebno zagotoviti delovanje tega in preprečiti povečevanje že nastale škode". Poleg tega je MOP v pojasnilih za neurja 2008 priporočilo, naj "občine v postopkih dodeljevanja sredstev posameznikom upoštevajo načela ZOPNN, vsebino sklepov vlade glede stopnje poškodovanosti objektov ter socialno ekonomski položaj posameznika".

Vlada je namen dodelitve sredstev državnega proračuna humanitarnima organizacijama opredelila le pri neurju 13. in 14. 7. 2008, ko je v sklepu določila, da so sredstva predvsem namenjena pomoči posameznikom in družinam, ki so bile najbolj prizadete bodisi zaradi poškodb na objektih bodisi zaradi izgube nezavarovanih pridelkov in so eksistenčno ogrožene.

Namen sredstev, dodeljenih humanitarnima organizacijama, je naknadno določilo MDDSZ v pogodbah o prenosu sredstev. Pogodbe določajo, da so dodeljena sredstva Rdečemu križu in Slovenski Karitas namenjena posameznikom in družinam, ki so bile najbolj prizadete po neurju bodisi zaradi poškodb na objektih bodisi zaradi izgube nezavarovanih pridelkov, in so eksistenčno ogrožene. Niti vlada v sklepih niti MDDSZ v pogodbah o prenosu sredstev nista določila, da je pri dodeljevanju sredstev treba upoštevati tudi pogoj iz četrtega odstavka 3. člena ZOPNN, ki določa, da sredstev po ZOPNN ni mogoče pridobiti ali dodeliti za odpravo posledic neugodnih vremenskih razmer v kmetijski proizvodnji ali na gospodarskih objektih kmetijskih gospodarstev, če je bila za odpravo teh posledic omogočena pridobitev državne pomoči v obliki sofinanciranja zavarovalne premije.

⁴³ Št. 35425-5/2008/69.

⁴⁴ Občina Bistrica ob Sotli je prejela sredstva 26. 8. 2008, Občina Brezovica 29. 8. 2008, Občina Destrnik 25. 8. 2008, Mestna občina Ptuj 25. in 29. 8. 2008 in Občina Šempeter-Vrtojba 29. 8. 2009.

Za razdelitev sredstev oškodovancem, sta torej morala biti izpolnjena dva pogoja, in sicer:

- v naravni nesreči poškodovan objekt (pri dodeljevanju sredstev prek humanitarnih organizacij tudi izguba nezavarovanih pridelkov) in
- eksistenčna ogroženost oškodovanca.

Ugotavljamo, da je vlada sredstva državnega proračuna dodelila oškodovancem z enakim namenom, kot je določen tudi pri dodelitvi sredstev izredne denarne socialne pomoči, ki jo na podlagi Zakona o socialnem varstvu⁴⁵ (v nadaljevanju: ZSV) izvajajo centri za socialno delo (več v točki 5.5 revizijskega poročila).

3.1.5 Dokumenti, ki so bili podlaga za dodelitev sredstev

Republika Slovenija je sredstva državnega proračuna dodelila občinam, ne da bi z njimi sklenila pogodbe, v katerih bi določila njihove obveznosti, medtem ko je Rdečemu križu in Slovenski Karitas dodelila sredstva na podlagi pogodb o prenosu sredstev, v katerih je določila način izvedbe razdelitve teh sredstev oškodovancem. MOP z občinami prejemnicami sredstev ni sklenilo pogodb, saj je sklep vlade nalagal, da se nakazilo izvede v roku dveh dni, veljavna sklenitev pogodb pa v dveh dneh ni izvedljiva.

3.1.6 Delež dodeljenih sredstev v ocenjeni škodi

Čeprav v trenutku dodelitve interventnih sredstev višina končne ocene škode, ki je ob pomanjkanju meril za dodeljevanje sredstev ena od možnih osnov za primerjave, še ni bila znana, smo zato, da bi prikazali ravnanje Republike Slovenije pri posameznih naravnih nesrečah, primerjali razmerja med višino vseh dodeljenih sredstev državnega proračuna za izvedbo interventnih ukrepov (vsem udeležencem, navedenim v točki 3 revizijskega poročila) in višino ocenjene škode za posamezno naravno nesrečo. Ugotovili smo, da so se ta razmerja med posameznimi naravnimi nesrečami, tako po nominalnem znesku kot po deležu v končni oceni škode, znatno razlikovala. Deleži dodeljenih sredstev glede na ocenjeno škodo so se gibali od 0 do skoraj 27 odstotkov, kot prikazuje tabela 6.

Tabela 6: Delež dodeljenih sredstev v ocenjeni škodi po posameznih naravnih nesrečah (zneski so v evrih)

Naravna nesreča	Neurje 17. 8. 2007	Neurje 18. 9. 2007	Neurje 13. in 14. 7. 2008	Neurje 8. 8. 2008	Neurje 15. in 16. 8. 2008	Neurje 23. 8. 2008
Skupna ocena škode na stvareh	4.410.255	187.034.501	21.827.205	3.039.312	57.587.898	1.948.842
Skupen znesek dodeljenih sredstev	/	17.338.000	1.682.000	200.000	15.509.005	280.640
Odstotek dodeljenih sredstev v ocenjeni škodi	/	9,3	7,7	6,6	26,9	14,4

Viri: sklepi vlade o oceni škode, programi odprave posledic naravnih nesreč⁴⁶.

⁴⁵ Uradni list RS, št. 3/07-UPB2.

⁴⁶ Program odprave škode – neurje 17. 8. 2007, program odprave škode – neurje 18. 9. 2007, program odprave škode – neurja 2008.

3.1.7 Merila za določitev višine dodeljenih sredstev posameznim občinam in humanitarnima organizacijama

Vlada v sklepih o dodeljevanju sredstev ni navedla, kako je določila znesek sredstev, ki ga je namenila kot pomoč pri posamezni naravni nesreči, poleg tega pa tudi v okviru posamezne naravne nesreče v dokumentaciji ni pojasnila, na podlagi katerih meril je razmejila sredstva med občine in humanitarni organizaciji. Merila za razdelitev sredstev med posamezne udeležence, ki jih je bilo mogoče razbrati iz prejete dokumentacije, so prikazana v tabeli 7.

Tabela 7: Merila za razdelitev sredstev med posamezne udeležence

Naravna nesreča	Razdelitev sredstev občinam		Razdelitev sredstev humanitarnima organizacijama	
	Znesek v evrih	Merilo za razdelitev	Znesek v evrih	Merilo za razdelitev
Neurje 17. 8. 2007	0	/	0	/
Neurje 18. 9. 2007	9.650.000	SVLSRP je vsaki občini dodelila sredstva v vrednosti 20,32 odstotka prijavljenih popisanih nujnih del, po predhodnem programu pa je bilo merilo obseg nastale škode in fiskalna moč prizadete občine	0	/
Neurje 13. in 14. 7. 2008	682.000	število močno poškodovanih objektov	1.000.000	/
Neurje 8. 8. 2008	200.000	/		/
Neurje 15. in 16. 8. 2008	8.516.205	400 evrov na poškodovan stanovanjski objekt, 200 evrov na gospodarski objekt, 2.055 evrov na javni objekt	3.000.000	/
Neurje 23. 8. 2008	280.640			/

Viri: sklepi vlade.

Pri primerjavi dodeljenih sredstev občinam in humanitarnima organizacijama smo ugotovili, da je pri neurju 13. in 14. 7. 2008 vlada namenila višji znesek sredstev humanitarnima organizacijama, medtem ko je ob neurjih avgusta 2008 namenila višji znesek sredstev občinam. Poleg tega smo ugotovili, da vlada v obdobju, na katerega se nanaša revizija, med posameznimi naravnimi nesrečami ni določila enotnih meril za razdelitev sredstev med posamezne občine oziroma jih v sklepih vlade ali v drugih spremljajočih dokumentih sploh ni pojasnila, humanitarnima organizacijama pa je v obeh primerih razdelila vsaki polovico sredstev. V tabeli 8 prikazujemo delež prejetih sredstev državnega proračuna v oceni škode v občinah, pri katerih smo izvajali revizijo.

Tabela 8: Delež prejetih sredstev državnega proračuna v oceni škode v občinah, pri katerih smo izvajali revizijo

Občina	Prejeta sredstva v evrih	Ocena škode v evrih	Delež v odstotkih
Bistrica ob Sotli	84.110	232.532	36,2
Brezovica	25.000	364.199	6,9
Destričnik	1.092.331	6.375.337	17,1
Ptuj	1.461.877	17.037.791	8,6
Šempeter-Vrtojba	48.000	3.345.165	1,4

Viri: sklepi vlade, podatki iz AJDE⁴⁷.

Iz podatkov v tabeli 8 izhaja, da Republika Slovenija sredstva državnega proračuna za izvedbo interventnih ukrepov občinam ni razdelila sorazmerno glede na oceno škode. MOP je pojasnilo, da v trenutku dodelitve interventnih sredstev višina končne ocene škode po posameznih občinah še ni bila znana in ni bila podlaga za določitev višine sredstev posamezni občini.

3.1.8 Usmeritve občinam in humanitarnima organizacijama

Vlada v celotnem obdobju, na katerega se nanaša revizija, občinam in humanitarnima organizacijama ni posredovala:

- usmeritev glede rokov za uporabo oziroma razdelitev prejetih sredstev državnega proračuna,
- usmeritev glede ravnanja, kadar se sredstva ne uporabijo, ali
- usmeritev glede vzpostavitve in izvajanja nadzora nad namensko porabo dodeljenih sredstev oškodovancem.

Vlada je v celotnem obdobju, na katerega se nanaša revizija, le pri eni naravni nesreči (neurje 15. in 16. 8. 2008) s sklepom določila, naj občine takoj po končani dodelitvi sredstev predložijo pristojnemu ministrstvu poročilo o dodeljenih sredstvih, vendar ni opredelila vsebine in oblike poročanja. MOP je za leto 2008 pozvalo k podaji poročila vse občine prejemnice sredstev in predložilo vzorec poziva občinam.

V pogodbah o prenosu sredstev, ki jih je MDDSZ sklenilo s humanitarnima organizacijama, je določen rok, do katerega sta morali humanitarni organizaciji poročati MDDSZ o porabi sredstev, vsebina in struktura poročila pa nista opredeljeni.

⁴⁷ AJDA je informacijski sistem za ocenjevanje škode, katerega skrbnik je URSZR.

3.2 Ravnanje občin pri uporabi sredstev državnega proračuna

Ravnanje občin pri uporabi prejetih sredstev državnega proračuna smo proučili s pomočjo metode študije primerov na petih občinah: na Občini Brezovica (prizadeta v neurju 8. 8. 2008), Občini Bistrica ob Sotli, Občini Destrnik in Mestni občini Ptuj (vse prizadete v neurju 15. in 16. 8. 2008) ter Občini Šempeter-Vrtojba (prizadeta v neurju 13. in 14. 7. 2008).

3.2.1 Oblikovanje meril za uporabo sredstev

Občine, pri katerih smo izvajali revizijo, so uporabile različna merila za razmejitev sredstev državnega proračuna, namenjenih obnovi stvari v lasti občine, in sredstev, namenjenih oškodovancem, poleg tega pa tudi različna merila za dodelitev sredstev oškodovancem, kar prikazujemo v tabeli 9.

Tabela 9: Merila za uporabo prejetih sredstev državnega proračuna po občinah, pri katerih smo izvajali revizijo

Občina	Merila za uporabo sredstev državnega proračuna
Bistrica ob Sotli	Župan je s sklepom določil, da se za poškodovane stanovanjske, gospodarske in druge objekte oškodovancem dodeli 40 odstotkov od ocenjene oziroma prijavljene škode; pri tem se upošteva merilo, da je najnižji znesek dodeljene pomoči, ki se izplača, 20 evrov, najvišji znesek pomoči pa 2.000 evrov. Razlika oziroma ostanek sredstev državnega proračuna se nameni za odpravo posledic neurja na občinski cestni infrastrukturi.
Brezovica	Iz dokumentacije občine je mogoče ugotoviti, da je občina prejela sredstva državnega proračuna namenila vsem poškodovanim objektom v enakem deležu od ocenjene škode, pri tem pa so bile upoštevane stvari v občinski lasti in stvari drugih oškodovancev.
Destrnik	Občinski svet je sprejel sklep, da se prejeta sredstva državnega proračuna namenijo oškodovancem v znesku 665.500 evrov, in sicer fiksni znesek odobrenih sredstev na oškodovanca glede na razpon ocenjene škode, določene v okviru 16 razredov, ter za folijo in odpravo posledic na občinskih objektih in cestah v znesku 426.831 evrov. Iz dokumentacije merila za navedeno delitev niso razvidna.
Ptuj	Mestni svet Mestne občine Ptuj je s sklepom določil, da se sredstva pomoči razdelijo po naslednjem prioriteten seznamu: • pokritje stroškov intervencije, • nepokriti stroški javnih zavodov in sanacije drugih objektov javne infrastrukture, • razdelitev sredstev med fizične osebe in gospodarske subjekte kot oškodovance. Župan je s sklepom določil, da so upravičenci do sredstev pomoči oškodovanci, katerih škoda vnesena v AJDO, presega znesek 200 evrov.
Šempeter-Vrtojba	Komisija za oceno škode je sklenila, župan pa potrdil sprejete sklepe, da se vsa prejeta sredstva državnega proračuna razdelijo oškodovancem, ki so poškodovano salonitno kritino nadomestili z novo, vsakemu v znesku 1.200 evrov.

Viri: dokumentacija občin, pri katerih smo izvajali revizijo.

Iz tabele 9 je mogoče tudi ugotoviti, da so odločitve o uporabi sredstev državnega proračuna v različnih občinah sprejemali različni organi (župan, občinski svet, komisija za oceno škode).

Poleg tega ugotavljamo, da usmeritev iz sklepov vlade, da se sredstva oškodovancem dodelijo za obnovo uničenih ali močno poškodovanih objektov, ni bila v celoti upoštevana v vseh občinah. Navedeno ugotovitev smo oblikovali na podlagi preveritve meril za razdelitev sredstev v občinah, pri katerih smo izvajali revizijo, kot tudi na podlagi preverjanja podatkov, ki so jih bile vse prizadete občine dolžne predložiti MOP⁴⁸. Iz evidenc MOP je namreč razvidno, da je ocenjena škoda nekaterih poškodovanih objektov tako majhna, zneski dodeljene pomoči za posamezen objekt pa zato tako majhni⁴⁹, da lahko zaključimo, da so bila sredstva namenjena in dodeljena tudi za objekte, ki niso bili močno poškodovani.

V tabeli 10 prikazujemo dejansko strukturo porabe prejetih sredstev državnega proračuna v petih občinah, pri katerih smo izvajali revizijo.

Tabela 10: Poraba prejetih sredstev državnega proračuna po namenu in občinah

Občina	Sredstva za izvedbo intervencije ⁵⁰		Sredstva za obnovo stvari v lasti občine		Sredstva za razdelitev oškodovancem		Skupaj prejeta sredstva državnega proračuna
	v evrih	delež	v evrih	delež	v evrih	delež	v evrih
Bistrica ob Sotli	/	/	44.124	52,5	39.986	47,5	84.110
Brezovica	/	/	1.470	5,9	23.530	94,1	25.000
Destričnik	168.468	15,4	258.363	23,7	665.500	60,9	1.092.331
Ptuj	81.778	5,6	639.219	43,7	740.880	50,7	1.461.877
Šempeter-Vrtojba	/	/	/	/	48.000	100,0	48.000

Viri: dokumentacija občin, pri katerih smo izvajali revizijo.

Iz tabele 10 je mogoče ugotoviti, da je ena občina, pri kateri smo izvajali revizijo, prejeta sredstva v celoti razdelila oškodovancem, dve občini sta prejeta sredstva namenili obnovi javnih objektov in razdelitvi oškodovancem, medtem ko sta dve občini uporabili del prejetih sredstev za obnovo javnih objektov, del za razdelitev oškodovancem, del sredstev pa za pokritje stroškov, povezanih z delovanjem sil za zaščito, reševanje in pomoč. Ugotovimo lahko, da so občine, pri katerih smo izvajali revizijo, prejeta sredstva državnega proračuna porabile za različne namene.

⁴⁸ Preglednica MOP "Pregled dodelitve sredstev državnega in občinskega proračuna".

⁴⁹ Na primer ocenjena škoda objekta znaša 16,06 evra, znesek dodeljenih sredstev državnega proračuna za ta objekt pa 6,42 evra.

⁵⁰ Ukrepi sil za zaščito, reševanje in pomoč pri preprečevanju nastajanja nadaljnje škode ter zagotovitve osnovnih pogojev za življenje.

Poleg tega pri oblikovanju meril in dodeljevanju sredstev tri občine (Občina Brezovica, Mestna občina Ptuj in Občina Šempeter-Vrtojba) niso upoštevale pojasnil za neurja 2008, da namen dodelitve ni zgolj poplačilo nastale škode pri vseh oškodovancih na območju posamezne občine, temveč tudi nujno ukrepanje, kjer je ocenjeno, da je objekt uničen oziroma močno poškodovan in so ogroženi eksistenčni pogoji družine ali posameznika.

Iz tabel 9 in 10 je tudi mogoče ugotoviti, da so se merila za razdelitev sredstev oškodovancem med občinami zelo razlikovala. To pomeni, da so bili oškodovanci iz različnih občin neenako obravnavani.

3.2.2 Dinamika razdelitve sredstev oškodovancem

Večina občin, pri katerih smo izvajali revizijo, ni uspela razdeliti vseh prejetih sredstev naenkrat. Tako so oškodovanci prejeli pomoč najhitreje v dveh mesecih po naravni nesreči, nekateri pa pomoči med izvajanjem revizije še niso prejeli (tabela 11). Čeprav je bila dinamika dodelitve sredstev odvisna tudi od odzivnosti posameznega oškodovanca, ki je moral predložiti vlogo za pridobitev sredstev, se postavlja vprašanje, ali je bila pomoč v več mesecih po nastanku naravne nesreče še učinkovita glede na to, da je bil namen pomoči izvedba prvih nujnih interventnih ukrepov.

Tabela 11: Dinamika izplačil sredstev oškodovancem v občinah, pri katerih smo izvajali revizijo

Občina	Datum nastanka naravne nesreče	Mesec nakazila sredstev
Bistrica ob Sotli	15. in 16. 8. 2008	november 2008 do december 2008
Brezovica	8. 8. 2008	januar 2009
Destričnik	15. in 16. 8. 2008	oktober 2008 do december 2008*
Ptuj	15. in 16. 8. 2008	oktober 2008 do februar 2009
Šempeter-Vrtojba	13. in 14. 7. 2008	december 2008 do maj 2009*

* Med izvajanjem revizije občina še ni izvršila nakazil vsem upravičencem.

Viri: dokumentacija občin, pri katerih smo izvajali revizijo.

3.2.3 Nadzor nad namensko porabo sredstev

Občine, pri katerih smo izvajali revizijo, so k vzpostavitvi in izvajanju nadzora nad namensko porabo dodeljenih sredstev pristopile različno, kar prikazujemo v tabeli 12.

Tabela 12: Način vzpostavitve in izvajanja nadzora nad namensko porabo dodeljenih sredstev

Občina	Način vzpostavitve in izvajanja nadzora nad namensko porabo dodeljenih sredstev
Bistrica ob Sotli	Upravičenci so predložili izjavo, da so dolžni zagotoviti namensko porabo dodeljenih sredstev, na zahtevo pristojne občinske komisije ali pristojnega ministrstva dokazati namenskost porabe prejetih sredstev in ob nenamenski porabi vrniti celotna nenamensko porabljen sredstva s pripadajočimi zamudnimi obrestmi od dneva, ko so jim bila sredstva nakazana.
Brezovica	Upravičenci niso podpisali izjav o namenski porabi sredstev, Občina Brezovica ni preverjala namenske porabe dodeljenih sredstev.
Destrnik	Občina Destrnik je upravičencem izročila bon za dobroimetje, ki so ga lahko na podlagi predloženega sklepa župana o dodelitvi sredstev unovčili pri podjetju, ki je občini izstavilo račun skupaj z originalom bona ter specifikacijo kupljenega materiala oziroma naročenih storitev. Upravičencem, ki so kupili material oziroma plačali storitev že pred izdajo sklepa o dodelitvi sredstev, je občina na podlagi zaprosila ter predloženega računa in originala bona za dobroimetje nakazala vrednost dobroimetja na transakcijski račun.
Ptuj	Upravičenci so podali izjavo, da bodo nakazana sredstva porabljen izključno za odpravo posledic škode po neurju ter da bodo na zahtevo pristojne občinske komisije ali pristojnega ministrstva z dokazili dokazali namenskost porabe prejetih sredstev. Upravičenci so podali tudi izjave, da bodo ob morebitni nenamenski porabi vrnili celotna nenamensko porabljen sredstva s pripadajočimi obrestmi od dneva, ko so bila nakazana.
Šempeter-Vrtojba	Občina Šempeter-Vrtojba je izplačala sredstva državnega proračuna le na podlagi predloženih računov za material in delo in šele po potrditvi komisije, ki je preverila stanje na terenu ter potrdila, da je salonitna kritina v celoti zamenjana (če upravičenec ni predložil računov, je komisija vrednost materiala in izvedbo obnove ocenila).

Vir: dokumentacija občin, pri katerih smo izvajali revizijo.

Občine so bile pri vzpostavitvi in izvajanju nadzora nad namensko porabo razdeljenih sredstev državnega proračuna prepuščene lastni iznajdljivosti. Pri tem so bile občine, na območju katerih je bilo poškodovanih veliko objektov, v slabšem položaju od tistih, kjer je bilo poškodovanih le nekaj objektov, saj je bilo obnovo teh, in s tem namensko porabo dodeljenih sredstev, težje v celoti preveriti na terenu.

3.2.4 Poročanje o razdelitvi sredstev

MOP je jeseni 2008 z dopisi pozvalo⁵¹ občine prejemnice sredstev državnega proračuna k predložitvi poročila o uporabi dodeljenih sredstev. V dopisih je MOP pojasnilo, da mora v skladu s sklepi vlade in določbami 12. člena ZOPNN že dodeljena sredstva državnega in občinskega proračuna posameznemu

⁵¹ Primera dopisov občinam (dopis Občini Šempeter-Vrtojba št. 35425-5/2008/136 z dne 21. 10. 2008, dopis Občini Dobje št. 35425-5/2008/188 z dne 14. 11. 2008).

upravičencu upoštevati pri pripravi in izvedbi programa odprave posledic posamezne naravne nesreče. MOP je k posameznemu dopisu priložilo obrazec in zaprosilo občine, naj ga dopolnijo z naslednjimi podatki:

- priimek in ime upravičenca ali naziv javne ustanove, EMŠO oziroma matična številka in davčna številka,
- naziv stvari oziroma objekta s polnim naslovom,
- višina dodeljenih sredstev,
- namen dodelitve sredstev (pri namenu dodelitve je pomembna ugotovitev, ali so sredstva dodeljena za popravilo objekta oziroma stavbe ali pa so dodeljena za druge namene).

MOP je v omenjenih dopisih občine zaprosilo, naj podatke posredujejo v pisni in elektronski obliki in različnim občinam določilo različne roke za predložitev podatkov. Po podatkih, ki smo jih pridobili pri občinah, pri katerih smo izvajali revizijo, in jih prikazujemo v tabeli 13, je mogoče ugotoviti, da ena občina ni poročala v skladu z zaprosilom MOP, tri občine, ki so dodeljevale tudi sredstva občinskega proračuna, pa so o tem le delno poročale.

Tabela 13: Poročanje občin o uporabi sredstev državnega in občinskega proračuna

Občina	Poročanje na način, kot je zahtevalo MOP	Poročanje o porabi sredstev državnega proračuna	Poročanje o porabi sredstev občinskega proračuna	Datum predložitve poročila
Bistrica ob Sotli	da	da	delno	21. 11. 2008 in 4. 12. 2008
Brezovica	da	da	delno	30. 10. 2008
Destnik	da	delno	/*	27. 1. 2009
Ptuj	ne	da	delno	6. 2. 2009
Šempeter-Vrtojba	da	da	/*	30. 10. 2008

* Občini nista dodeljevali tudi sredstev občinskega proračuna.

Viri: dokumentacija občin, pri katerih smo izvajali revizijo.

Ker nekatere občine, pri katerih smo izvajali revizijo, niso dosledno poročale o porabi sredstev, MOP med izvajanjem revizije ni imelo podatkov, ki bi odražali dejansko stanje glede dodeljenih sredstev. Zato ni imelo ustrezne osnove za pripravo in izvajanje Programa odprave posledic neposredne škode na stvareh zaradi neurja z močnim vetrom in točo 13. in 14. julija 2008, neurja s točo dne 8. 8. 2008 in neurja z deževjem, močnim vetrom in točo 15. in 16. 8. 2008 v skladu z določili ZOPNN.

3.2.5 Neporabljena sredstva v občinah

Med izvajanjem revizije⁵² tri od petih občin, pri katerih smo izvajali revizijo, še niso uporabile vseh prejetih sredstev državnega proračuna, kot prikazujemo v tabeli 14.

Tabela 14: Stanje neporabljenih sredstev državnega proračuna v občinah med izvajanjem revizije

Občina	Prejeta sredstva državnega proračuna v evrih	Neporabljena sredstva za obnovo javnih objektov v evrih	Nerazdeljena sredstva oškodovancem v evrih	Delež neporabljenih prejetih sredstev v odstotku
Bistrica ob Sotli	84.110	/	/	/
Brezovica	25.000	/	/	/
Destnik	1.092.331	258.363	3.447	24,0
Ptuj	1.461.877	587.272	/	40,2
Šempeter-Vrtojba	48.000	/	16.800	35,0

Viri: dokumentacija občin, pri katerih smo izvajali revizijo.

Občine, pri katerih smo izvajali revizijo, so pristopile k dodeljevanju oziroma porabi sredstev državnega proračuna za izvedbo interventnih ukrepov neposredno po naravni nesreči, vendar dve od petih občin med izvajanjem revizije nista porabili vseh prejetih sredstev državnega proračuna za obnovo javnih objektov, dve občini pa nista porabili vseh sredstev državnega proračuna, ki sta jih namenili oškodovancem. Občine so pojasnile razloge, zakaj niso porabile prejetih sredstev državnega proračuna:

- v Občini Destnik do 15. 7. 2009 še nobena obnova javnih objektov ni bila zaključena, nekaj oškodovancev pa ni unovčilo dobroimetja;
- v Mestni občini Ptuj obnova javnih objektov do 15. 7. 2009 še ni bila izvedena zaradi denacionalizacijskih postopkov, nezmožnosti plačila ostalih lastnikov ter postopkov izbire izvajalcev;
- v Občini Šempeter-Vrtojba sredstva do 4. 8. 2009 niso bila v celoti porabljena zaradi nestanovitnega vremena, pomanjkanja izvajalcev del zaradi množične izvedbe popravil, pomanjkanja denarnih sredstev, socialne problematike, ob večstanovanjskih objektih pa so razlogi, da sredstva niso bila uporabljena, v velikem številu objektov, ki jih mora obnoviti upravnik, in dejstvu, da so dogovori med solastniki o izvedbi del dolgotrajni.

Ob upoštevanju navedenih dejstev lahko sklenemo, da namen pomoči Republike Slovenije med izvajanjem revizije, to je v več kot enem letu od neurij, ki so se zgodila v letu 2008, ni bil v celoti dosežen.

⁵² Na Občini Bistrica ob Sotli 5. in 6. 8. 2009, na Občini Brezovica 2. in 3. 7. 2009, na Občini Destnik 15. in 16. 7. 2009, na Mestni občini Ptuj 13. in 14. 7. 2009 in na Občini Šempeter-Vrtojba 3. in 4. 8. 2009.

3.3 Ravnanje humanitarnih organizacij pri dodeljevanju sredstev državnega proračuna

Ravnanje Slovenske Karitas in Rdečega križa pri nudenju pomoči oškodovancem z dodeljevanjem sredstev državnega proračuna smo proučili s pomočjo metode študije primerov na obeh humanitarnih organizacijah. V tabeli 15 prikazujemo število prispelih, zavrženih in odobrenih vlog, ki so jih oškodovanci predložili humanitarnima organizacijama.

Tabela 15: Število prispelih, zavrženih in odobrenih vlog, ki so prispele na Rdeči križ in Slovensko Karitas

Naravna nesreča	Rdeči križ			Slovenska Karitas		
	Število vseh vlog	Število zavrženih vlog	Število odobrenih vlog	Število vseh vlog	Število zavrženih vlog	Število odobrenih vlog
Neurje 13. in 14. 7. 2008	671	162	509	707	230	477
Neurja avgust 2008	2.335	170	2.165	2.285	236	2.049
Skupaj	3.006	332	2.674	2.992	466	2.526

Vira: dokumentacija humanitarnih organizacij.

3.3.1 Oblikovanje meril za uporabo sredstev

Rdeči križ je prejeta sredstva za neurje 13. in 14. 7. 2008 razdelil šestim območnim združenjem Rdečega križa, za neurja 8., 15. in 16. 8. 2008 pa enajstim od 56 območnih združenj Rdečega križa; pri tem merilo za razdelitev sredstev pomoči ni bilo natančno določeno, poleg meril iz pogodb o prenosu sredstev (navedenih v nadaljevanju) pa je upošteval še ocenjeno škodo osnovnega bivalnega prostora družine, število članov družine in socialni status družine ter škodo na gospodarskih poslopih, kjer je to dejavnost družine za preživljanje.

Slovenska Karitas je prejeta sredstva razdelila skupno petim od šestih škofijskih Karitas, pri tem je razdelila sredstva škofijskim Karitas v skladu z razdelilniki, na podlagi katerih je vlada razdelila sredstva državnega proračuna občinam.

MDDSZ je v pogodbah o prenosu sredstev določilo, da morajo biti v občinah, v katerih je nastala škoda, ustanovljene posebne občinske komisije, v katerih mora biti tudi predstavnik pristojnega centra za socialno delo, predstavniki Rdečega križa in Slovenske Karitas (v nadaljevanju: posebne občinske komisije). Generalni tajnik Slovenske Karitas je župane prizadetih občin z dopisi obvestil, da so v skladu s sklepi vlade in navodili MDDSZ dolžni sklicati prvo sejo posebne občinske komisije in določiti njenega predsednika, ki skrbi za nadaljnje delo komisije.

V pogodbah o prenosu sredstev je določeno, da morata Rdeči križ in Slovenska Karitas razdeliti sredstva po prejemu vloge prosilca na podlagi kriterijev, meril ter v višini, kot jih sprejme posamezna posebna občinska komisija, pri tem pa je treba upoštevati zlasti:

- zapisnik o ugotovitvi škode in njeni višini,
- splošno socialno stanje prizadetega posameznika ali družine,
- stopnjo materialne ogroženosti prizadetega posameznika ali družine,
- število posameznikov ali družin, potrebnih pomoči po teh pogodbah.

Generalni sekretar MDDSZ je z dopisom, ki ga je poslal občinam, centrom za socialno delo, Skupnosti centrov za socialno delo, Rdečemu križu ter Slovenski Karitas, določil, da so sredstva predvsem namenjena pomoči posameznikom in družinam, ki so bile najbolj prizadete bodisi zaradi poškodb na objektih bodisi zaradi izgube nezavarovanih pridelkov in so eksistenčno ogrožene. MDDSZ je v dopisu navedlo, da je prva denarna pomoč predvsem namenjena premostitvi prvih stisk prizadetega prebivalstva do takrat, ko bo ocenjena škoda in ko bodo dobili tudi druga sredstva, bodisi od lokalnih skupnosti, države ali zavarovalnice. Iz dopisa je tudi mogoče ugotoviti, da so se na sestanku, ki ga je 22. 8. 2008 organiziralo MDDSZ, predstavniki humanitarnih organizacij, Skupnosti centrov za socialno delo in MDDSZ dogovorili, da obe humanitarni organizaciji in centri za socialno delo usklajeno nastopijo pri razdeljevanju pomoči ter da za vse prosilce veljajo enotni kriteriji. MDDSZ je zato za prosilce pripravilo enoten obrazec vloge.

Rdeči križ in Slovenska Karitas za razdelitev sredstev oškodovancem nista določila enotnih meril in kriterijev na ravni države, ampak so te, v skladu z določilom iz pogodb o prenosu sredstev, sprejele posebne občinske komisije. Ugotovili smo, da so posebne občinske komisije uporabile različne kriterije in merila za razdelitev sredstev. Nekatere posebne občinske komisije so tako dale prednost oškodovancem, ki niso imeli zavarovanega objekta, ena posebna občinska komisija je oškodovancem, ki so objekt imeli zavarovan, namenila za 5 odstotkov večje kritje stroškov, ena posebna občinska komisija pa zavarovalnine ni upoštevala.

Na podlagi predloženih dokumentov smo ugotovili, da nekatere posebne občinske komisije pri določitvi meril in kriterijev za dodelitev sredstev niso upoštevale v pogodbah o prenosu sredstev določenega pogoja eksistenčne ogroženosti družine ali posameznika. Med kriteriji za razdelitev sredstev so bili namreč tudi naslednji:

- "3. prioriteta: manjša škoda, možnost lastne sanacije",
- "III. kategorija: višina ocenjene škode, oškodovanci, ki socialno niso ogroženi",
- "do pomoči so upravičeni lastniki nepremičnin, ki nimajo stalnega bivališča na naslovu poškodovanega objekta, za katerega so podali prijavo škode, v višini 50-odstotnega pripadajočega zneska" in
- "pri oškodovancih, ki so socialno ogroženi, je upoštevan kriterij s tem, da se odstotek povrnjene škode poviša za 10 odstotkov".

3.3.2 Dinamika razdelitve sredstev oškodovancem

Iz podatkov Slovenske in škofijskih Karitas izhaja, da so te začele izplačevati sredstva oškodovancem septembra 2008 in glavnino⁵³ prejetih sredstev razdelile do konca oktobra 2008, zadnje nakazilo pa je bilo izvedeno maja 2009. Rdeči križ je sredstva razdelil med oškodovance v letu 2008. Iz podatkov izhaja, da so nekateri oškodovanci prejeli pomoč nekaj dni po naravni nesreči, drugi pa šele več mesecev po nastanku naravne nesreče.

3.3.3 Nadzor nad namensko porabo sredstev

MDDSZ je v pogodbah o prenosu sredstev določilo, da nadzoruje izvajanje dajanja pomoči posameznikom in družinam za v pogodbah določene namene, ni pa določilo, da morata tudi humanitarni organizaciji vzpostaviti in izvajati nadzor nad namensko porabo dodeljenih sredstev oškodovancem. Pri tem je MDDSZ določilo le, kako bo ukrepalo, če bosta humanitarni organizaciji kršili določila pogodb o prenosu sredstev in sredstva nenamensko porabili.

Če je MDDSZ v pogodbah o prenosu sredstev pooblastilo obe humanitarni organizaciji za razdeljevanje sredstev državnega proračuna oškodovancem, bi bilo po oceni računskega sodišča ustrezno, da bi ju pooblastilo tudi za izvajanje nadzora nad namensko porabo teh sredstev – tako bi se zmanjšala verjetnost, da bi oškodovanci prejela sredstva porabili v nasprotju z namenom dodelitve.

3.3.4 Poročanje o razdelitvi sredstev

MOP je oktobra in novembra 2008 pozvalo MDDSZ k predložitvi podatkov o dodeljenih sredstvih posameznemu upravičencu za pripravo programa odprave škode. MDDSZ je MOP odgovorilo, da nima zahtevanih podatkov in svetovalo, da za podatke zaprosi neposredno humanitarni organizaciji. Tako je MOP januarja 2009 pozvalo Rdeči križ in Slovensko Karitas, naj predložita podatke o dodeljenih sredstvih posameznemu upravičencu za pripravo programa odprave škode, in sicer:

- priimek in ime upravičenca ali naziv javne ustanove,
- naziv stvari oziroma objekta s polnim naslovom,
- višina dodeljenih sredstev in
- namen dodelitve sredstev (popravilo objekta ali drug namen).

Rdeči križ je MOP predložil podatke o dodeljenih sredstvih posameznemu oškodovancu po območnih združenjih Rdečega križa, Slovenska Karitas pa podatke o oškodovancih, prejemnikih pomoči. Ugotovili smo, da niti Rdeči križ niti Slovenska Karitas MOP nista poročala o namenu dodelitve sredstev za vse prejemnike pomoči. Slovenska Karitas je za potrebe revizije pripravila zbirno poročilo o prejemnikih sredstev, v katerem je navedla tudi namen dodeljenih sredstev. Računsko sodišče je Slovenski Karitas že med izvajanjem revizije priporočilo, naj zbirno poročilo posreduje tudi MOP.

⁵³ 93,7 odstotka vseh prejetih sredstev državnega proračuna.

3.3.5 Neporabljena sredstva v humanitarnih organizacijah

Območno združenje Rdečega križa Ljutomer sredstev državnega proračuna v znesku 7.804,16 evra ni razdelilo oškodovancem, in jih ni vrnilo v državni proračun, in tudi ne centrali Rdečega križa, temveč jih je zadržalo in jih vodi na kontu 712804 – *Sredstva za pomoč po ujmi 2008*. Rdeči križ je pojasnil, da Območno združenje Rdečega križa Ljutomer ni razdelilo celotnega zneska prejetih sredstev državnega proračuna, ker je bil odziv oškodovancev po pomoči manjši od pričakovanega.

3.4 Sklepne ugotovitve

V obdobju, na katerega se nanaša revizija, je zaradi velikega obsega prizadetih območij in povzročene škode na številnih objektih, pričakovanega dolgotrajnega postopka ocenjevanja škode in priprave programa odprave škode ter zaradi možnosti nastanka dodatnih škodljivih posledic vlada iskala rešitve, kako bi kar najhitreje po naravni nesreči nudila potrebno pomoč za sanacijo poškodovanih objektov.

Pri iskanju možnosti za kar najhitrejšo ukrepanje vladi v obdobju, na katerega se nanaša revizija, ni uspelo vzpostaviti enotnega sistema dodeljevanja sredstev zaradi naslednjih vzrokov:

- sredstev državnega proračuna ni dodelila v vseh naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, pri katerih je bil izpolnjen pogoj iz tretjega odstavka 11. člena ZOPNN;
- ni zagotovila, da bi se sredstva dodelila le pod pogojem, določenem v tretjem odstavku 11. člena ZOPNN;
- pri dodeljevanju sredstev za posamezne naravne nesreče je uporabljala različne pravne podlage;
- ni zagotovila, da bi bil namen dodeljenih sredstev državnega proračuna pri istovrstnih naravnih nesrečah isti;
- ni zagotovila, da bi pri dodeljevanju sredstev pri vseh naravnih nesrečah sodelovali isti udeleženci;
- ni dodeljevala sredstev na podlagi enakih dokumentov;
- ni določila pogojev ter jasnih in enotnih meril ter kriterijev za razdelitev sredstev državnega proračuna med občine in obe humanitarni organizaciji pri vseh naravnih nesrečah;
- pri dodelitvi sredstev občinam ni določila meril in kriterijev za razmejitev višine pomoči, namenjene obnovi javnih objektov, in višine pomoči, namenjene razdelitvi oškodovancem;
- ni določila enotnih pogojev, meril in kriterijev, ki naj bi jih uporabile vse občine in obe humanitarni organizaciji pri nadaljnji delitvi sredstev državnega proračuna oškodovancem;
- ni določila enotnega postopka, ki naj bi ga vse občine in obe humanitarni organizaciji upoštevale pri dodeljevanju sredstev državnega proračuna oškodovancem, saj je ob dodeljevanju sredstev prek občin naložila županom, naj samostojno določijo postopek dodeljevanja sredstev, ob dodeljevanju sredstev prek humanitarnih organizacij pa je MDDSZ določila, da o dodelitvi sredstev odločijo občinske komisije;
- ni določila rokov, v katerih naj bi občine in obe humanitarni organizaciji porabile in/ali razdelile sredstva državnega proračuna;
- ni določila, kako naj ravnaajo občine in obe humanitarni organizaciji, če dodeljenih sredstev državnega proračuna ne bodo v celoti uporabile oziroma razdelile oškodovancem;
- ni določila postopkov, s katerimi naj bi občine in obe humanitarni organizaciji vzpostavile in izvajale nadzor nad namensko porabo sredstev državnega proračuna, dodeljenih oškodovancem;
- ni določila, komu morajo občine in humanitarni organizaciji poročati o dodelitvi sredstev državnega proračuna in kako.

Ocenjujemo, da neenotnost sistema ni ustrezno izhodišče za zagotovitev učinkovite pomoči, poleg tega pa ne omogoča enakopravnega obravnavanja oškodovancev.

Ne glede na to, da so občine in oškodovanci v naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letu 2008, prek občin in humanitarnih organizacij prejeli del sredstev državnega proračuna hitreje, kot bi jih, če bi jih država v skladu z ZOPNN dodelila zgolj na podlagi sprejetega programa odprave škode, ocenjujemo, da ta pomoč ni dovolj učinkovita:

- učinek pomoči ni bil v celoti v skladu z namenom dodelitve sredstev državnega proračuna, saj so pomoč lahko prejeli tudi oškodovanci, katerih objekti niso bili uničeni ali močno poškodovani in ki niso bili eksistenčno ogroženi;
- nekateri oškodovanci so prejeli tako majhen znesek sredstev, da z njim ni bilo mogoče izvesti obnove poškodovane stvari;
- vsa sredstva državnega proračuna, namenjena izvedbi interventnih ukrepov, med izvajanjem revizije, to je po več kot po enem letu od nastanka naravnih nesreč, niso bila porabljena za obnovo stvari v občinski lasti oziroma niso bila v celoti razdeljena oškodovancem, kar pomeni, da učinek nujnosti ukrepanja ni bil dosežen.

Ugotavljamo, da oškodovanci, ki so prejeli sredstva državnega proračuna prek občin in obeh humanitarnih organizacij, na ravni države niso bili enakopravno obravnavani, saj so občine in humanitarni organizaciji samostojno določile in uporabile merila in kriterije za dodeljevanje sredstev, ki so se med seboj bistveno razlikovali.

Zaradi navedenih dejstev ocenjujemo, da sistem razdeljevanja sredstev državnega proračuna občinam in oškodovancem za izvedbo interventnih ukrepov ni dovolj učinkovit in ne zagotavlja enakopravne obravnave oškodovancev v vseh ali vsaj v vseh istovrstnih naravnih nesrečah.

4. POMOČ PRI ZAGOTOVITVI ČIMPREJŠNJEGA VARNEGA BIVANJA IN PONOVNEGA IZVAJANJA DEJAVNOSTI OZIROMA UPORABE STVARI

Republika Slovenija ob naravnih nesrečah na podlagi sprejetega posameznega programa odprave škode v skladu z v ZOPNN določenimi pogoji in kriteriji dodeljuje proračunska sredstva oškodovancem za obnovo poškodovanih stvari za zagotovitev pomoči za čimprejšnje varno bivanje in ponovno izvajanje dejavnosti ter čimprejšnjo uporabo stvari. Pri tem je cilj vzpostavitev prvotnega funkcionalnega stanja stvari, to je stanja stvari pred nastankom naravne nesreče.

Proučili smo:

- postopek priprave ocene škode, ki je potrebna podlaga za pripravo programa odprave škode,
- pripravo programov odprave škode,
- načrtovanje proračunskih sredstev za izvedbo programov odprave škode,
- izvajanje programov odprave škode in njihovo financiranje ter
- postopek dodelitve proračunskih sredstev na podlagi programov odprave škode in nadzor nad namensko porabo dodeljenih proračunskih sredstev.

4.1 Ocenjevanje škode

Na podlagi ocene neposredne škode vlada odloči, ali se bodo kot pomoč pri odpravi posledic naravne nesreče uporabila sredstva državnega proračuna.

Postopek ocenjevanja škode urejajo ZVNDN, metodologija za ocenjevanje in Postopkovnik za ocenjevanje škode ob naravnih in drugih nesrečah (v nadaljevanju: postopkovnik), ki ga je generalni direktor URSZR določil na podlagi 54. člena metodologije za ocenjevanje. Čeprav je v četrtem odstavku navedenega člena metodologije za ocenjevanje določeno, da URSZR ureja le način dela regijskih komisij in državne komisije za oceno škode ob naravnih in drugih nesrečah, ne pa tudi dela občinskih komisij, je URSZR v postopkovniku v pomembni meri določila tudi sestavo občinskih komisij za ocenjevanje škode in postopek ocenjevanja škode. Ocenjujemo, da je bilo poenotenje ocenjevanja škode na vseh ravneh korak v pravo smer. Ker pa je urejeno z internim aktom, ni doseglo pravega učinka. Po našem mnenju bi bilo treba postopke ocenjevanja škode natančno določiti s sprejetjem novega predpisa ali z dopolnitvijo že obstoječega.

4.1.1 Imenovanje in sestava komisij za ocenjevanje škode

Za ocenjevanje škode ob naravnih in drugih nesrečah ter za pripravo predlogov za odpravo njihovih posledic vlada imenuje državno in regijske komisije za ocenjevanje škode⁵⁴, župani pa občinske komisije za ocenjevanje škode⁵⁵.

Vlada je imenovala državno komisijo in 13 regijskih komisij s sklepom o imenovanju državne in regijskih komisij za ocenjevanje škode ob naravnih in drugih nesrečah ter za pripravo predlogov za odpravo njihovih posledic⁵⁶. Iz navedenega sklepa izhaja, da so državna in regijske komisije oblikovane že od leta 1995.

Postopkovnik v 7. členu določa, da morata biti v občinski komisiji za ocenjevanje škode vsaj dva člana strokovnjaka gradbene stroke, ostali pa strokovnjaki po posameznih področjih za ocenjevanje škode na stvareh. Imenovanje in sestavo posameznih občinskih komisij smo preverili pri občinah, pri katerih smo izvajali revizijo, ugotovitve pa predstavljamo v tabeli 16.

Tabela 16: Imenovanje in delovanje občinskih komisij v občinah, pri katerih smo izvajali revizijo

Občina	Datum naravne nesreče	Datum imenovanja občinske komisije	Ustrezna sestava občinske komisije glede na določila postopkovnika
Bistrica ob Sotli	15. in 16. 8. 2008	25. 1. 2007	ne
Brezovica	8. 8. 2008	14. 8. 2008	ne
Destričnik	15. in 16. 8. 2008	17. 8. 2008	ni podatkov
Ptuj	15. in 16. 8. 2008	18. 8. 2008	ni podatkov
Šempeter-Vrtojba	13. in 14. 7. 2008	17. 7. 2008	da

Viri: podatki občin, pri katerih smo izvajali revizijo.

Ugotovili smo, da je izobrazbena struktura občinskih komisij za ocenjevanje škode v skladu s postopkovnikom le v eni občini, pri kateri smo izvajali revizijo, v dveh občinah, pri katerih smo izvajali revizijo, ni v skladu z določili postopkovnika, v dveh občinah, pri katerih smo izvajali revizijo, pa ustreznost glede izobrazbene strukture članov komisije ni bilo mogoče preveriti, ker občini nista zagotovili potrebnih dokazil. Poleg tega smo ugotovili, da so župani, razen v Občini Bistrica ob Sotli, imenovali občinske komisije za ocenjevanje škode šele po nastanku naravne nesreče. Po naši oceni bi morale, glede na vse večjo pogostost naravnih nesreč, občine imeti stalne občinske komisije za ocenjevanje škode, saj bi tako lažje zagotovili njihovo ustrezno usposobljenost in takojšnjo pripravljenost, ki je pogoj za učinkovito delovanje neposredno po naravni nesreči.

⁵⁴ Prvi odstavek 97. člena ZVNDN.

⁵⁵ Prvi odstavek 97.a člena ZVNDN.

⁵⁶ Uradni list RS, št. 53/95, 44/96, 57/97, 65/03, 27/05, 58/05, 66/06, 65/08.

URSZR sicer vodi seznam članov vseh komisij za ocenjevanje škode, nima pa pristojnosti preverjati, ali je izobrazbena struktura članov občinskih komisij za ocenjevanje škode v skladu s postopkovnikom.

4.1.2 Usposabljanje članov komisij za ocenjevanje škode

ZVNDN določa⁵⁷, da URSZR skrbi za usposabljanje članov komisij za ocenjevanje škode in v ta namen izdaja ustrezna potrdila. URSZR je v letu 2007 izvedla tečaj ocenjevanja škode prek regijskih komisij za ocenjevanje škode, v letu 2008 usposabljanje članov občinskih, regijskih in državne komisije za ocenjevanje škode na stvareh ter izobraževanje za uporabo AJDE in ravnanje občin ob naravnih nesrečah, v letu 2009 pa je izvedla usposabljanja za člane občinskih in regijskih komisij za ocenjevanje škode na stvareh.

4.1.3 Roki za ocenitev škode

Ker lahko vlada šele na podlagi izdelane ocene škode odloči o nadaljnjih ukrepih in aktivnostih, povezanih z zagotavljanjem pomoči oškodovancem pri obnovi stvari, je pomembno, da je ta izdelana kar najhitreje po naravni nesreči. ZOPNN⁵⁸ določa, da mora ministrstvo, pristojno za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, vladi v obravnavo predložiti oceno neposredne škode na stvareh in predlog za odpravo posledic naravnih nesreč najkasneje dva meseca po zaključku intervencijskih ukrepov, opravljenih v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Metodologija za ocenjevanje določa⁵⁹, da se končna ocena škode praviloma izdela v dveh mesecih po nesreči. Ugotavljamo, da določbi o roku za izdelavo ocene škode v obeh predpisih med seboj nista usklajeni, hkrati pa tudi nista natančni, saj lahko izvajanje intervencijskih ukrepov traja različno dolgo časa, poleg tega pa se lahko zgodi, da je datum, ko naj bi se intervencijski ukrepi zaključili, težko določiti. Tako URSZR ob naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, ni ugotavljala, kdaj so se intervencijski ukrepi v posamezni naravni nesreči dejansko zaključili. Ker podatka o zaključku intervencijskih ukrepov od URSZR ni bilo mogoče pridobiti, ni bilo mogoče ugotoviti, ali je bil zakonsko določen rok za izdelavo ocene škode upoštevan. Vendar pa lahko na podlagi sklepov vlade o potrditvi ocenjene škode potrdimo, da so bile ocene škode v obdobju na katerega se nanaša revizija, izdelane v roku dveh mesecev po naravni nesreči, torej v skladu z določilom metodologije za ocenjevanje, izjema je le neurje 17. 8. 2007, ko se je vlada seznanila z oceno škode v roku, ki je za 13 dni presegel rok, okvirno določen v metodologiji za ocenjevanje. Časovni okvir ocenjevanja škode v obdobju, na katerega se nanaša revizija, prikazujemo v tabeli 17.

⁵⁷ Tretji odstavek 97. a člena ZVNDN.

⁵⁸ Četrty odstavek 11. člena ZOPNN.

⁵⁹ Četrty odstavek 8. člena metodologije za ocenjevanje.

Tabela 17: Časovni okvir ocenjevanja škode po naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008

Naravna nesreča	Datum sklepa URSZR o začetku ocenjevanja	Rok za zaključek ocenjevanja	Določeno število dni za ocenjevanje	Datum sklepa vlade o potrditvi ocenjene škode
Neurje 17. 8. 2007	21. 8. 2007	5. 9. 2007	15	30. 10. 2007
	24. 8. 2007	5. 9. 2007	12	
Neurje 18. 9. 2007	21. 9. 2007	10. 10. 2007	19	15. 11. 2007
	24. 9. 2007	10. 10. 2007	16	
	18. 10. 2007	19. 10. 2007	1	
	18. 10. 2007	24. 10. 2007	6	
	26. 11. 2007	ni določen rok	/	
Neurje 13. in 14. 7. 2008	14. 7. 2008	25. 7. 2008	11	4. 9. 2008
	16. 7. 2008	25. 7. 2008	9	
	24. 7. 2008	25. 7. 2008	1	
	25. 7. 2008	25. 7. 2008	0	
	29. 7. 2008	30. 7. 2008	1	
Neurje 8. 8. 2008	13. 8. 2008	20. 8. 2008	7	17. 9. 2008
Neurje 15. in 16. 8. 2008	16. 8. 2008	5. 9. 2008	20	1. 10. 2008
	18. 8. 2008	5. 9. 2008	18	
	25. 8. 2008	5. 9. 2008	11	

Viri: sklepi URSZR o ocenjevanju škode, sklepi vlade o ocenjevanju škode.

Občinske komisije so imele za ocenjevanje škode ob naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, na voljo od manj kot en dan (neurje 13. in 14. 7. 2008) do največ 20 dni (neurje 15. in 16. 8. 2008) od datuma sklepa URSZR o začetku ocenjevanja. Ocenjujemo, da zaradi velikega števila poškodovanih objektov na posameznih območjih in kratkih rokov za zaključek ocenjevanja obstaja tveganje, da nekatere občinske komisije za ocenjevanje škode niso uspele izdelati realnih ocen škode. URSZR je pojasnila, da so kratki roki posledica poznega obvestila posamezne občine o nastali škodi zaradi naravne nesreče na njenem območju, vendar pa URSZR na zaprosilo posamezne občine rok predložitve ocene škode navadno podaljša.

Po roku, določenem v posameznem sklepu URSZR o ocenjevanju, se možnost novih vnosov ocen škod v AJDO samodejno zaklene, ker so datumi za zaključek ocenjevanja del aplikacijskih kontrol, ki onemogoča vnos podatkov po roku. Postopkovnik določa, da se po datumu zaključka ocenjevanja škode, ki je

naveden v sklepu URSZR o ocenjevanju, sprejemajo samo obrazci s tehtnim vzrokom zamude (bolezen, daljša odsotnost s priloženim dokazilom). Ob morebitni zamudi mora občina zaprositi za podaljšanje roka in ga potem spoštovati. Na podlagi podatkov občin, pri katerih smo izvajali revizijo, smo ugotovili, da tri od petih občin vseh prejetih ocen škode sploh niso vnesle v AJDO, kar prikazujemo v tabeli 18.

Tabela 18: Evidentiranje ocen škode v AJDI

Občina	Število prispelih ocen škode, vnesenih v AJDO	Število prispelih ocen škode, ki niso vnesene v AJDO	Ocenjena škoda do roka zaključka ocenjevanja v evrih
Bistrica ob Sotli	135	0	232.532
Brezovica	172	19	364.199
Destričnik	869	0	6.375.337
Ptuj	5.183	13	17.037.791
Šempeter-Vrtojba	406	55	3.345.165

Viri: podatki občin, pri katerih smo izvajali revizijo.

Ugotovili smo, da dve⁶⁰ od treh občin, pri katerih smo izvajali revizijo in so zamudile rok za vnos ocen škode, nista zaprosili URSZR za podaljšanje tega roka, zato jima URSZR ni mogla omogočiti naknadnega vnosa ocen škode v AJDO. Omenjene tri občine so pojasnile, da prispelih ocen škode niso vnesle v AJDO tudi zato, ker so bile ocene škode prepozne, nepopolne in so bili zaposleni na občinah preobremenjeni z ocenjevanjem škode. Ker torej nekatere občine niso poskrbele za vnos vseh ocen škode v AJDO, je ocena škode, ki je evidentirana v AJDI, lahko manjša od dejanskega stanja. Posledice lahko občutijo predvsem tisti oškodovanci, katerih škoda ni bila vnesena v AJDO, saj je izpis ocene škode iz AJDE obvezno dokazilo za pridobitev možnih oblik pomoči Republike Slovenije⁶¹.

4.1.4 Postopek ocenjevanja škode

URSZR na podlagi pobude občine, gospodarske družbe, zavoda ali druge organizacije oziroma ministrstva, pristojnega za dejavnost, v kateri je škoda nastala, izda sklep o začetku ocenjevanja škode, v katerem določi območje, komisije, cenilce za ocenjevanje, rok za zaključek ocenjevanja in druga vprašanja, ter ga posreduje prizadetim občinam⁶². Občinske komisije ocenijo škodo in vpišejo podatke o škodi v AJDO⁶³. Regijska komisija, ki jo skliče URSZR, določi obrazce, ki jih bo preverila na terenu, in glede na ugotovitve ogledov sprejme, zavrne ali zahteva dopolnitev posameznega obrazca. Državna komisija na

⁶⁰ Občina Brezovica in Občina Šempeter-Vrtojba.

⁶¹ Dodelitev sredstev državnega proračuna za obnovo stvari po programu odprave škode, dodelitev kredita za okoljske naložbe, pomoč z odpisom, delnim odpisom, odlogom ali obročnim plačevanjem davčnih obveznosti, dodelitev enkratne denarne socialne pomoči in kandidiranje na javnem razpisu za dodeljevanje sredstev za obnovo in posodabljanje kmetijskih gospodarstev.

⁶² Prvi odstavek 97.b člena ZVNDN.

⁶³ 8. člen postopkovnika.

terenu opravi kontrolo posameznih obrazcev in glede na ugotovitve ogledov sprejme, zavrne ali zahteva dopolnitev posameznega obrazca. Regijske in državna komisija za ocenjevanje škode lahko ocene škode znižajo ali zvišajo, če ugotovijo pomanjkljivosti pri ocenjevanju oziroma pri uporabi predpisane metodologije za ocenjevanje škode ob naravnih in drugih nesrečah⁶⁴.

Preverili smo, kako so občinske komisije v občinah, pri katerih smo izvajali revizijo, ocenjevale škode. Ugotovili smo, da so občinske komisije v treh od petih občin izdelale ocene škode tako, da so na terenu preverile stanje poškodovanih objektov, medtem ko so občinske komisije v preostalih dveh občinah v večini primerov le podpisale prejeta oceno škode, ki so jo pripravili oškodovanci. To pomeni, da so nekatere ocene škode izdelali oškodovanci sami, kar predstavlja tveganje, da zaradi morebitne neusposobljenosti oškodovancev za izdelavo ocen škode, te niso realne.

URSZR smo povprašali:

- po kakšnih kriterijih za naknadno preveritev ocene škode na terenu regijske in državna komisija za ocenjevanje škode izberejo zapisnike o oceni škode, ki so jih v AJDO vnesle občine;
- koliko ocen škode so državna in regijske komisije v posamezni naravni nesreči dejansko preverile na terenu;
- kolikšno število naknadno preverjenih zapisnikov ocen škode je bilo popravljenih;
- kakšna so bila odstopanja popravljene škode od prvotno ocenjene.

Izbor zapisnikov o oceni škode, ki naj bi jih državna in regijske komisije dodatno preverile, je naključen, poleg tega pa se v izbor vključijo tudi dvomljivi zneski ocen škode. URSZR ocenjuje, da lahko regijske komisije za ocenjevanje škode v odvisnosti od obsega naravne nesreče na terenu preverijo med 10 in 15 odstotki zapisnikov o oceni škode, državna komisija za ocenjevanje škode pa na terenu preveri med 2 in 3 odstotki zapisnikov o oceni škode. URSZR zaprosenih podatkov o številu pregledanih ocen škode, ki jih predložijo regijske komisije in državna komisija, ne more neposredno pridobiti iz AJDE, nekateri podatki pa so preverljivi iz posameznih zapisnikov regijskih in državne komisije. Ocenjujemo, da bi bilo smiselno, da bi URSZR na podlagi ugotovitev in izvedenih popravkov ocen škode regijskih in državne komisije določila glavna tveganja pri ocenjevanju škode in na njihovi podlagi usmerila državno in regijske komisije za ocenjevanje škode pri določitvi vzorca zapisnikov o ocenah škode za pregled ter s tem prispevala k učinkovitejšemu delu državne in regijskih komisij.

4.1.5 Stroški ocenjevanja škode

Neposredne stroške delovanja državne, regijskih in občinskih komisij krije URSZR⁶⁵. V tabeli 19 prikazujemo stroške, povezane z ocenjevanjem škode, ki jih je izkazala URSZR v letih 2007 in 2008.

⁶⁴ Tretji odstavek 97.b člena ZVNDN.

⁶⁵ Tretji odstavek 97.a člena ZVNDN, 61. člen metodologije za ocenjevanje in Sklep o merilih za določitev stroškov komisij za ocenjevanje škode ob naravnih in drugih nesrečah št. 844-2/2008-1 z dne 16. 1. 2008.

Tabela 19: Stroški URSZR, povezani z ocenjevanjem škode

v evrih

Vrsta stroška	Stroški v letu 2007	Stroški v letu 2008
Delovanje državne komisije za ocenjevanje škode	223	396
Delovanje regijskih komisij za ocenjevanje škode	55.955	129.398
Delovanje občinskih komisij za ocenjevanje škode	0	0
Povračilo stroškov občinam za vnos obrazcev v AJDO	0	54.372
Skupaj	56.178	184.166

Vir: podatki URSZR.

Čeprav predpisi določajo, da naj bi URSZR krila tudi stroške občinskih komisij za ocenjevanje škode, smo ugotovili, da v obdobju, na katerega se nanaša revizija, URSZR teh stroškov ni krila. URSZR do sedaj zahtevkov občin za povrnitev stroškov ocenjevanja škode ni prejela.

4.2 Priprava programa odprave škode

V obdobju, na katerega se nanaša revizija, je MOP pripravilo in vlada sprejela tri programe odprave škode, in sicer:

- program odprave škode – neurje 17. 8. 2007,
- program odprave škode – neurje 18. 9. 2007,
- program odprave škode – neurja 2008.

4.2.1 Časovni okvir za pripravo in sprejem programa odprave škode

Najpozneje tri mesece po tem, ko vlada odloči za posamezno naravno nesrečo ali več naravnih nesreč skupaj, da se za odpravo posledic uporabijo sredstva državnega proračuna za odpravo posledic nesreč po ZOPNN, je MOP dolžno predložiti vladi v obravnavo program odprave škode, če ga pred tem potrdi komisija za odpravo posledic nesreč in k njemu da soglasje MF⁶⁶. V tabeli 20 prikazujemo časovni okvir, v katerem je vlada za posamezno naravno nesrečo sprejela program odprave škode.

⁶⁶ 12. člen ZOPNN.

Tabela 20: Časovni okvir sprejema posameznega programa odprave škode za naravne nesreče, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008

Naravna nesreča	Datum sklepa vlade o pripravi programa odprave škode	Zakonsko določen datum priprave programa odprave škode ⁶⁷	Datum sklepa vlade o potrditvi programa odprave škode	Število dni od naravne nesreče do sprejetja programa odprave škode	Število dni od sklepa vlade o naložitvi priprave do sprejema programa odprave škode
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(4-1)	(6)=(4-2)
Neurje 17. 8. 2007	30. 10. 2007	30. 1. 2008	17. 9. 2008	397	323
Neurje 18. 9. 2007	15. 11. 2007	15. 2. 2008	3. 4. 2008	198	140
Neurje 13. in 14. 7. 2008	4. 9. 2008	4. 12. 2008	17. 6. 2009	338	286
Neurje 8. 8. 2008	17. 9. 2008	17. 12. 2008	17. 6. 2009	313	273
Neurje 15. in 16. 8. 2008	1. 10. 2008	1. 1. 2009	17. 6. 2009	305	259

Viri: sklepi vlade o pripravi programov odprave škode in sklepi vlade o sprejemu programa odprave škode.

Program odprave škode za naravne nesreče, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, je MOP pripravilo in vlada sprejela v najmanj 198 dneh in največ 397 dneh po posamezni naravni nesreči, oziroma v najmanj 140 in največ 323 dneh od sprejetja sklepa vlade, s katerim je MOP naložila pripravo programa odprave škode. Predstavniki MOP so dolgotrajnost postopka priprave in sprejema programov odprave škode utemeljili s pojasnilom, da je bilo treba čakati na zagotovljena proračunska sredstva za izvedbo posameznega programa odprave škode.

4.2.2 Obvezne sestavine programa odprave škode

ZOPNN določa⁶⁸, da se s programom odprave škode določijo ukrepi za odpravo posledic naravne nesreče, zlasti pa se:

- določi vrsta in predvideno število stvari, ki jih je treba obnoviti;
- določi vrsta in predvideno število objektov, ki jih je treba zgraditi za preprečitev nadaljnje ogroženosti premoženja in ljudi zaradi posledic naravne nesreče ali njene ponovitve;
- oceni višina sredstev po posameznih ukrepih odprave posledic naravne nesreče na stvareh;
- določi predvidena poraba sredstev v posameznih proračunskih letih;
- določijo nosilci posameznih nalog;

⁶⁷ Pri določitvi roka smo upoštevali datum, ko je vlada naložila MOP, naj pripravi program odprave škode, čeprav bi ob naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letu 2008, lahko upoštevali tudi sklepe vlade, v katerih se je vlada pri dodeljevanju sredstev državnega proračuna za izvedbo interventnih ukrepov sklicevala na postopke po ZOPNN. Rok za pripravo programa odprave škode bi bil v takem primeru krajši.

⁶⁸ 13. člen ZOPNN.

- določi program priprave občinskih prostorskih aktov, ocena sredstev za njegovo izvedbo in nosilci izvajanja tega programa, kadar je treba obstoječe občinske prostorske akte spremeniti ali nadomestiti;
- določijo obvezne vsebine letnih⁶⁹ programov odprave škode ter roki, v katerih jih mora MOP predložiti vladi v sprejem, kadar izvajanje ukrepov odprave posledic naravne nesreče na stvareh traja več proračunskih let.

Ugotovili smo, da je v programih odprave škode za naravne nesreče, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, sicer določena predvidena poraba sredstev v posameznih proračunskih letih, niso pa določene obvezne vsebine letnih programov odprave škode ter roki, v katerih jih mora MOP predložiti vladi v sprejem. Ocenjujemo, da bi imelo MOP boljše izhodišče za realnejše načrtovanje sredstev v proračunu, če bi v okviru posameznega programa odprave škode, za katerega je predvideno njegovo izvajanje v daljšem časovnem obdobju, v skladu z ZOPNN pripravilo letne programe odprave škode, ki bi jih v s programom odprave škode določenih rokih predložilo vladi v sprejem.

4.2.3 Določitev višine potrebnih sredstev za obnovo stvari po posameznih programih odprave škode

Obseg potrebnih sredstev za odpravo škode na občinski infrastrukturi je v programih odprave škode določen v različnih deležih glede na ocenjeno škodo, in sicer v Programu odprave škode – neurje 17. 8. 2007 v višini 100 odstotkov ocenjene škode, v Programu odprave škode – neurje 18. 9. 2007 v višini 150 odstotkov ocenjene škode in v Programu odprave škode – neurja 2008 v višini 120 odstotkov ocenjene škode. Navedena dejstva kažejo, da Republika Slovenija ni oblikovala enotnega merila za določitev višine potrebnih sredstev za odpravo škode na občinski infrastrukturi, iz dokumentacije pa tudi ni razvidno, kaj je vplivalo na izračun višine potrebnih sredstev za odpravo škode na občinski infrastrukturi. MOP je pojasnilo, da je pri ocenjevanju višine potrebnih sredstev za odpravo škode na občinski infrastrukturi upoštevalo vrsto naravne nesreče, naravo poškodb in obseg nastale škode.

4.3 Načrtovanje proračunskih sredstev in financiranje pomoči pri odpravi posledic naravnih nesreč

ZOPNN določa⁷⁰, da se sredstva za odpravo posledic nesreč zagotovijo za vsako koledarsko leto v proračunu Republike Slovenije, višina sredstev pa se določi za vsako posamezno naravno nesrečo za vsako proračunsko leto posebej na podlagi ocene o potrebnih sredstvih za izvedbo ukrepov iz programa odprave škode. Če je program odprave škode sprejet v letu nastanka naravne nesreče, se za izvajanje ukrepov odprave posledic naravne nesreče na stvareh v tem proračunskem letu zagotovijo sredstva v okviru še razpoložljivih proračunskih sredstev, namenjenih vzdrževanju stvari v državni ali občinski lasti, ter v okviru sredstev državne proračunske rezerve. Za naravno nesrečo, za katero je vlada odločila o uporabi sredstev za odpravo njenih posledic v septembru ali kasneje, se v prvem proračunskem letu po letu, v katerem se je zgodila naravna nesreča, zagotovijo sredstva za izvajanje ukrepov odprave posledic naravne nesreče na stvareh v okviru rednih proračunskih sredstev, namenjenih vzdrževanju stvari v državni ali

⁶⁹ Z letnim programom odprave posledic nesreče se za posamezno proračunsko leto podrobneje določijo ukrepi odprave posledic naravne nesreče ter višina sredstev, ki je predvidena za njihovo izvedbo.

⁷⁰ 10. člen ZOPNN.

občinski lasti, ter v okviru sredstev državne proračunske rezerve. V naslednjih proračunskih letih se sredstva zagotavljajo v okviru svojih finančnih načrtov uporabniki proračuna, v katerih pristojnost spada izvajanje programa odprave škode⁷¹.

V obdobju, na katerega se nanaša revizija, so se sredstva za odpravo posledic naravnih nesreč načrtovala v okviru proračunske rezerve in integralnih proračunskih postavk MOP. Na sliki 2 prikazujemo strukturo finančnih načrtov proračunov Republike Slovenije za leta 2007, 2008 in 2009 v delu, ki se nanaša na načrtovanje sredstev za odpravo posledic naravnih nesreč.

⁷¹ Tretji odstavek 14. člena ZOPNN.

Slika 2: Struktura finančnih načrtov proračunov Republike Slovenije za leta 2007, 2008 in 2009 v delu, ki se nanaša na načrtovanje sredstev za odpravo posledic naravnih nesreč.

Področje			
"23 Intervencijski programi in obveznosti"			
Program			
"2302 – Posebna proračunska rezerva in programi pomoči v primerih nesreč"			"2303 – Splošna proračunska rezervacija"
Podprogram			
MOP	MF		
"23022501 – Posebni programi v primerih nesreč"	"23021601 – Rezerva Republike Slovenije"	"23021602 – Posebni programi pomoči v primeru nesreč"	"23031601 – Splošna proračunska rezervacija"
Proračunska postavka			
MOP	MF		
"7482 (2521*) – Komisija za oceno škod po naravnih nesrečah"	"7640 – Rezerva Republike Slovenije"	"8400 – Sredstva rezerv – za popotresno obnovo Posočja (posočnina)"	"7608 – Tekoča proračunska rezerva"
"7483 (6188*) – Sanacija plazov srednjega in malega obsega"			
"7484 (2228*) – Sanacija plazov velikega obsega"		"9000 Sredstva rezerv – za popotresno obnovo Posočja (donacije)"	
"9517 – Neurja – september 2007"***			
"9518 – Neurja s točo – poletje 2008"***			
"9516 – Popotresna obnova – Posočje 2004"***			

* Navedena proračunska postavka je bila načrtovana le v finančnem načrtu MOP le za leto 2007.

** Navedena proračunska postavka je bila načrtovana le v finančnem načrtu MOP le za leto 2009.

Viri: posebni del Proračuna Republike Slovenije za leto 2007⁷², posebni del Proračuna Republike Slovenije za leto 2008⁷³ in posebni del Proračuna Republike Slovenije za leto 2009⁷⁴.

V skladu z določili 10. in 14. člena ZOPNN bi morale MOP v okviru svojega finančnega načrta za leto 2009 oblikovati integralno proračunsko postavko za izvajanje Programa odprave škode – neurje 17. 8. 2007, Programa odprave škode – neurje 18. 9. 2008 in Programa odprave škode – neurja 2008. MOP je v rebalansu proračuna Republike Slovenije za leto 2009 oblikovalo proračunski postavki "9517 – Neurja – september 2007" in "9518 – Neurja s točo – poletje 2008", ni pa oblikovalo proračunske postavke za financiranje izvajanja Programa odprave škode – neurje 17. 8. 2007. Pri tem ni upoštevalo določil ZOPNN, hkrati pa ni ravnalo enotno pri načrtovanju sredstev za izvedbo posameznih programov odprave škode in zato tudi ne pri dejanskem financiranju izvajanja posameznih programov odprave škode.

⁷² Uradni list RS, št. 116/05, 126/06, 66/07.

⁷³ Uradni list RS, št. 126/06, 114/07, 58/08.

⁷⁴ Uradni list RS, št. 114/07, 26/09, 59/09.

Iz sprejetih proračunov Republike Slovenije za leto 2008 in 2009 je mogoče tudi ugotoviti, da ti v delu, ki se nanaša na odpravo posledic naravnih nesreč, niso bili pripravljeni na podlagi posameznih programov odprave škode. Ugotovitev utemeljujemo s prikazom razlik načrtovanih zneskov v državnem proračunu za določeno proračunsko leto v primerjavi z zneski ocenjene višine potrebnih sredstev, določenih v posameznih programih odprave škode, prikazanih v tabeli 21.

Tabela 21: Razlike med načrtovanimi potrebnimi sredstvi za obnovo stvari v programih odprave škode in načrtovanimi sredstvi v državnem proračunu

Naravna nesreča	Leto	Program odprave škode – ocenjena višina potrebnih sredstev državnega proračuna po letih	Načrt razvojnih programov – načrtovana sredstva v načrtu razvojnih programov	Razlika med ocenjeno višino potrebnih sredstev iz programa odprave škode in v proračunu načrtovanimi sredstvi
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(3-4)
Neurje 17. 8. 2007	2008	3.138.000	357.155	2.780.845
	2009	0	2.780.845	(2.780.845)
Neurje 18. 9. 2007*	2008	13.174.563	7.020.736	6.153.827
	2009	22.690.941	16.233.066	6.457.875
	2010	11.571.764	0	11.571.764
Neurja 2008	2009	4.200.000	2.000.000	2.200.000
	2010	13.900.000	0	13.900.000
	2011	3.700.000	0	3.700.000

* Pri programu odprave škode – neurje 18. 9. 2007 smo odšteli sredstva za izvedbo vzdrževalnih del v javno korist na vodotokih, ker se načrtujejo in izvršujejo na integralnih postavkah proračuna Agencije Republike Slovenije za okolje.

Viri: Program odprave škode – neurje 17. 8. 2007, Program odprave škode – neurje 18. 9. 2007, Program odprave škode – neurja 2008, Proračuna Republike Slovenije za leti 2008 in 2009 (Načrt razvojnih programov za projekt 2511-08-0023, Načrt razvojnih programov za projekt 2511-08-0009, Načrt razvojnih programov za projekt 2511-09-0003).

Ugotavljamo tudi, da je v proračunih Republike Slovenije za leti 2008 in 2009 v načrtih razvojnih programov MOP načrtovalo sredstva za programe odprave škode samo za tekoče proračunsko leto. To pomeni neupoštevanje 12. člena ZJF, ki določa, da se v načrtu razvojnih programov izkazujejo načrtovani izdatki proračuna za investicije in državne pomoči v prihodnjih štirih letih, ki so razčlenjeni po posameznih programih neposrednih uporabnikov, po letih, v katerih bodo izdatki za programe bremenili proračune prihodnjih let in virih financiranja za celovito izvedbo programov.

Načrtovanje sredstev državnega proračuna za izvajanje programov za odpravo škode torej ni v skladu s predpisi in ni enotno (za vsako naravno nesrečo na enak način). Menimo, da bi morale MOP pri pripravi

proračunov izhajati iz, sicer sproti dopolnjenih, programov odprave škode in na taki podlagi načrtovati potrebna sredstva v proračunu. Pri obstoječem načinu načrtovanja proračunskih sredstev tako ni jasno, kaj je namen priprave programa odprave škode, če se ga ne upošteva pri načrtovanju in izvajanju državnega proračuna.

4.4 Izvajanje programa odprave škode

Upravičenci do sredstev za odpravo posledic nesreč so državni organi, občine, osebe javnega prava, osebe zasebnega prava za obnovo objektov za izvajanje dejavnosti, lastniki stanovanj in lastniki objekta, ki je razglašen za kulturni spomenik, ali za objekt, ki je namenjen varstvu naravne znamenitosti⁷⁵.

4.4.1 Postopek dodelitve sredstev po programu odprave škode

Postopek dodelitve sredstev na podlagi programa odprave škode, kot je določen v ZOPNN⁷⁶, poteka tako:

- po sprejemu programa odprave škode na vladi MOP obvesti upravičence do sredstev za odpravo posledic nesreč o roku predložitve vloge iz programa odprave škode, ki pa ne sme biti daljši od 12 mesecev;
- če je vloga upravičenca popolna in utemeljena in je predlog obnove stvari v skladu s programom odprave škode, MOP pripravi predlog o višini potrebnih sredstev za obnovo stvari in ga predloži komisiji za odpravo posledic nesreč;
- MOP predloži vladi v obravnavo in sprejem predlog za dodelitev sredstev za odpravo posledic nesreče posameznemu upravičencu, ki ga je pred tem potrdila komisija za odpravo posledic nesreč.

Ugotavljamo, da ZOPNN ne določa roka, v katerem mora MOP obvestiti upravičence o roku predložitve vloge.

Program odprave škode – neurje 17. 8. 2007 in Program odprave škode – neurje 18. 9. 2007 ne vsebujeta določila glede roka, v katerem naj bi oškodovanci predložili vloge za dodelitev sredstev. V Programu odprave škode – neurja 2008 sta določena le rok za predložitev vloge za lokalne skupnosti, a le za tiste, ki naj bi sanacije izvedle v letih 2009 in 2010, ter rok za predložitev vloge za oškodovance za namene sanacije kmetijskih zemljišč, a le za tiste, ki naj bi obnovo izvedli v letu 2009.

Od MOP smo pridobili primer poziva upravičencu, ki je bil vključen v program odprave škode 18. 9. 2007, za dostavo dokumentacije za pomoč pri odpravi posledic neposredne škode, v katerem MOP ni določilo roka za predložitev vloge. Iz pridobljenega primera poziva je mogoče tudi ugotoviti, da je MOP pozvalo upravičenca, naj dostavi dokumentacijo, skoraj štiri mesece po sprejetju programa odprave škode.

MOP torej niti v programih odprave škode niti v pozivih upravičencev za predložitev dokumentacije ni navedlo roka za predložitev vlog upravičencev za dodelitev sredstev za odpravo posledic nesreče, zato

⁷⁵ 15. člen ZOPNN.

⁷⁶ 33. člen ZOPNN.

obstaja tveganje, da upravičenci ne predložijo vlog v zakonskem okviru, to je v 12 mesecih od datuma sprejetja programa odprave škode. To je lahko tudi eden od razlogov, da se izvajanje programov odprave škode v praksi pogosto zavleče in se tako ne realizira načrtovana dinamika njihovega financiranja. Za počasno izvajanje programov odprave škode so odgovorni tudi oškodovanci, ki pozno predložijo vloge in dokazila o izvedbi obnove v naravni nesreči poškodovane stvari.

ZOPNN določa⁷⁷, da o dodelitvi sredstev za odpravo posledic nesreč⁷⁸ odloča MOP v upravnem postopku, ter da morajo upravičenci do sredstev državne pomoči, razen državnih organov in občin, zaradi zagotovitve namenske porabe sredstev z MOP podpisati pogodbo⁷⁹ o izpolnjevanju obveznosti.

V praksi MOP sklepa pogodbe le z občinami, z upravičenci, ki so osebe zasebnega prava, pa ne, kar pomeni neupoštevanje drugega odstavka 31. člena ZOPNN. MOP namenskost porabe dodeljenih sredstev še pred izdajo odločbe in nakazilom sredstev preveri na podlagi računov, ki so priloženi vlogi za dodelitev sredstev.

Preverili smo, kakšna je bila dejanska realizacija sprejetih programov odprave škode v letu 2008, rezultate pa prikazujemo v tabeli 22.

Tabela 22: Realizacija sprejetih programov odprave škode

Naravna nesreča	V posameznem programu odprave škode načrtovana sredstva za obnovo objektov v letu 2008 v evrih	Porabljena sredstva državnega proračuna za izvedbo posameznega programa v letu 2008 v evrih	Delež porabe sredstev državnega proračuna v načrtovanem znesku v Programu odprave škode v odstotkih
Neurje 17. 8. 2007	3.138.000	357.155	11,4
Neurje 18. 9. 2007	13.174.563*	6.303.246	47,8

* Pri programu odprave škode – neurje 18. 9. 2007 smo odšteli sredstva za izvedbo vzdrževalnih del v javno korist na vodotokih v znesku 10.200.000 evrov, ker se načrtujejo in izvršujejo v integralnih sredstvih Agencije Republike Slovenije za okolje.

Viri: Program odprave škode – neurje 17. 8. 2007, Program odprave škode – neurje 18. 9. 2007, Predlog zaključnega računa proračuna Republike Slovenije za leto 2008 (Načrt razvojnih programov 2511-08-0023, Načrt razvojnih programov 2511-08-0009).

Ugotovimo lahko, da realizirani zneski posameznega sprejetega programa odprave škode ne dosegajo zneskov, načrtovanih v programih odprave škode.

⁷⁷ 45. člen ZOPNN.

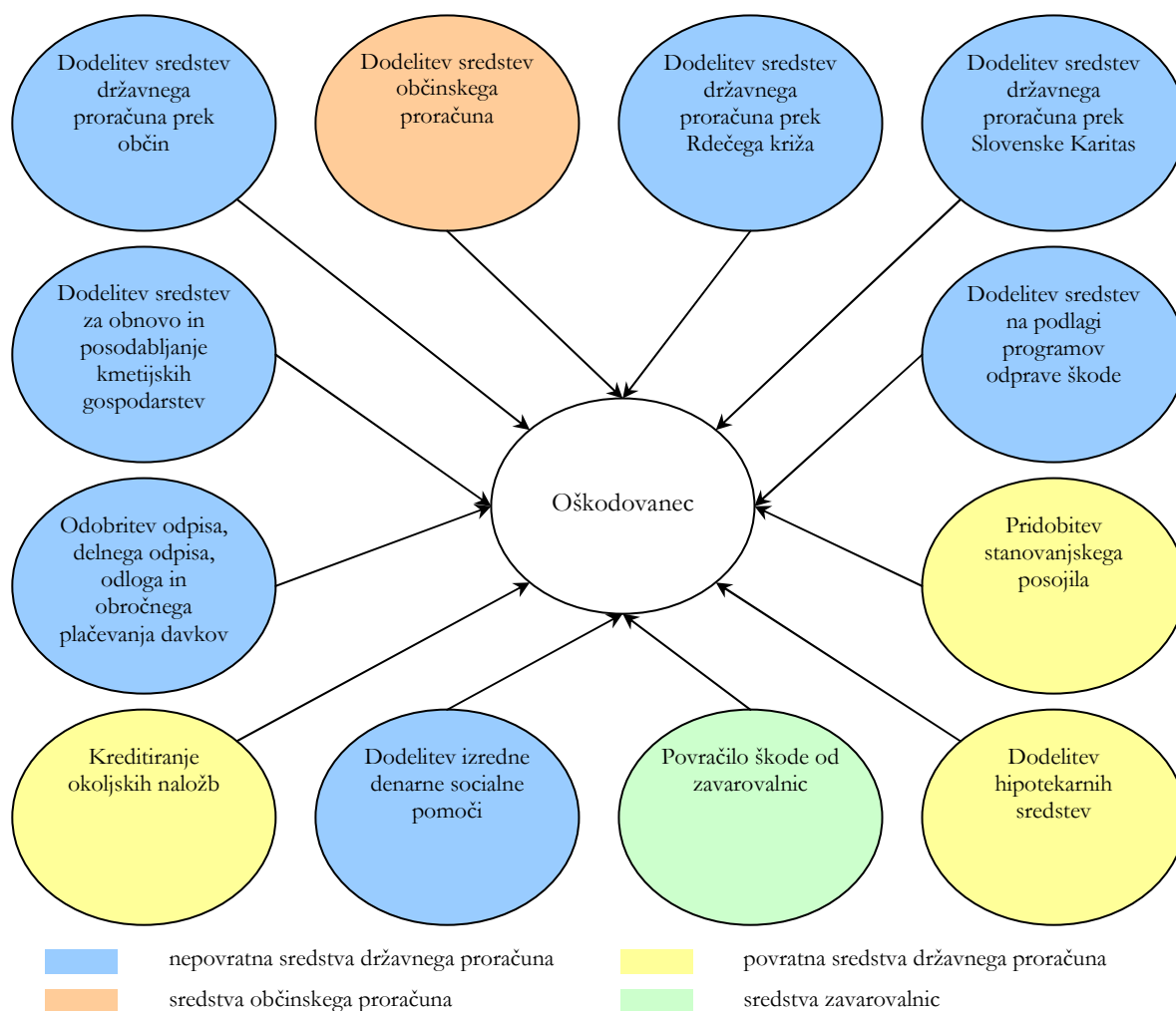
⁷⁸ Razen sredstev za odpravo škode v kmetijstvu.

⁷⁹ Drugi odstavek 31. člena ZOPNN.

4.4.2 Upoštevanje načel ZOPNN

Med načeli ZOPNN je med drugim tudi navedeno⁸⁰, da je treba pri odločanju o višini sredstev za obnovo poškodovanih stvari zagotoviti, da vsota sredstev, dodeljenih za obnovo po tem zakonu, in sredstev, dodeljenih kot izplačilo zavarovalnega zneska, ter sredstev, dodeljenih za obnovo iz državnega in občinskih proračunov na podlagi drugih predpisov, ni večja od vseh sredstev, potrebnih za obnovo stvari. Na sliki 3 prikazujemo možne oblike pomoči oškodovancem v naravnih nesrečah.

Slika 3: Možne oblike pomoči oškodovancem v naravnih nesrečah

Iz prejete dokumentacije je mogoče ugotoviti, da je MOP v postopku priprave programa odprave škode – neurja 2008 zaprosilo občine, Rdeči križ in Slovensko Karitas za podatke o že dodeljenih sredstvih državnega in občinskega (za občine) proračuna za izvedbo interventnih ukrepov in morebitnih drugih

⁸⁰ Sedmi odstavek 5. člena ZOPNN.

ukrepov za odpravo škode, povzročene v teh naravnih nesrečah. Iz navedenega programa odprave škode je mogoče tudi ugotoviti, da devet občin⁸¹, ki so prejele sredstva državnega proračuna za nadaljnjo delitev oškodovancem, do priprave tega programa odprave škode ni posredovalo podatkov o porabi vseh pridobljenih sredstev državnega proračuna. Ugotovili smo tudi, da tri od petih občin, pri katerih smo izvajali revizijo, MOP niso posredovale popolnih podatkov o dodeljenih sredstvih občinskega proračuna (povezava s točko 3.2.4 tega revizijskega poročila). Rdeči križ in Slovenska Karitas sta MOP sicer posredovala podatke o prejemnikih sredstev državnega proračuna, vendar pri vseh nista navedli namena dodelitve sredstev.

Na podlagi dokumentacije⁸² smo ugotovili, da so ob naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, centri za socialno delo oškodovancem izplačali izredne socialne denarne pomoči za obnovo poškodovanih objektov. MOP ob pripravi posameznega programa odprave škode ni pridobilo podatkov o dodeljenih izrednih socialnih pomočeh od centrov za socialno delo. Podatke bi morale pridobiti od MDDSZ, ki pa dodeljenih izrednih socialnih pomoči ne spremlja po namenu (na primer za namen obnove v naravnih nesrečah poškodovanih stvari). Ocenjujemo, da bi morale MOP glede na določila ZOPNN⁸³ pridobiti tudi podatke o dodeljenih socialnih pomočeh za obnovo poškodovanih objektov, saj se glede na osnovno načelo ZOPNN všttevajo v vsoto vseh dodeljenih sredstev državnega proračuna.

Ugotovili smo tudi, da Vloga za dodelitev sredstev za odpravo posledic naravne nesreče za stanovanja, gospodarske objekte kmetije, objekte za izvajanje dejavnosti in posebne objekte, ki je predpisana s Pravilnikom o vsebini in obliki vloge za dodelitev sredstev za odpravo posledic naravnih nesreč⁸⁴, ne predvideva, da oškodovanec navede, koliko sredstev državnega in občinskega proračuna je že prejel za odpravo posledic naravnih nesreč.

Ocenjujemo, da zaradi možnosti pridobitve sredstev ob naravnih nesrečah od več različnih udeležencev in iz več različnih virov, obstaja tveganje, da lahko posamezni oškodovanci prejmejo celo več sredstev, kot znašajo sredstva, potrebna za obnovo. MOP namreč pri odločanju o višini dodeljenih sredstev državnega proračuna nima vseh potrebnih podatkov, da bi lahko upošteval načelo ZOPNN, da vsota vseh dodeljenih sredstev ne presega vseh sredstev, potrebnih za obnovo stvari.

4.5 Sklepne ugotovitve

Ocenjujemo, da obstaja tveganje, da občinske komisije za ocenjevanje škode zaradi kratkih rokov za zaključek ocenjevanja in velikega števila poškodovanih objektov ter neustrezne usposobljenosti nekaterih komisij za ocenjevanje škode ne pripravijo realnih ocen škode. Tveganje, da so ocene škode nerealne, lahko potrdimo tudi s tem, da so nekatere občinske komisije za ocenjevanje škode potrdile vse ocene škode, ki so jih predložili oškodovanci, s preveritvijo dejanske škode na terenu, druge pa ne. Pri nekaterih občinah, pri katerih smo izvajali revizijo, smo ugotovili, da občine nekaterih predloženih ocen škode niso evidentirale v AJDO (ti oškodovanci nimajo možnosti pridobitve kakršne koli pomoči Republike Slovenije).

⁸¹ Občine Tišina, Bistrica ob Sotli, Destričnik, Dornava, Kidričevo, Križevci, Miklavž na Dravskem polju, Mestna občina Ptuj in Občina Veržej.

⁸² Dokumentacija centrov za socialno delo o izplačilih izrednih socialnih denarnih pomoči.

⁸³ Sedmi odstavek 5. člena ZOPNN.

⁸⁴ Uradni list RS, št. 103/05.

Čeprav vlada sprejme posamezni program odprave škode in s tem potrdi njegovo vsebino vključno z zneski potrebnih sredstev državnega proračuna za izvajanje programa odprave škode po proračunskih letih, pa načrtovana sredstva v sprejetem proračunu za posamezno proračunsko leto ne izhajajo iz programov odprave škode, kar onemogoča realizacijo programa odprave škode v načrtovanem obsegu in načrtovanem obdobju. Med izvajanjem revizije je MOP pripravilo Dopolnitev programa odprave posledic neposredne škode na stvareh zaradi neurja s poplavo z dne 18. septembra 2007 – za leti 2009 in 2010, v katerem je uskladilo predvideno porabo sredstev za leti 2009 in 2010.

MOP pri pripravi in izvajanju programov odprave škode nima popolnih podatkov o že prejetih sredstvih pomoči posameznih oškodovancev (pomanjkljiv sistem poročanja in pomanjkljiv obrazec vloge, ki ne predvideva navedbe podatkov o že prejetih pomočeh), zato obstaja tveganje, da načelo ZOPNN o zgornji meji zneska sredstev, ki jih lahko prejme posamezen oškodovanec, ni upoštevano.

Namen ZOPNN⁸⁵ je s pomočjo sredstev proračuna Republike Slovenije prizadetim zaradi naravne nesreče zagotoviti čimprejšnje varno bivanje in ponovno izvajanje dejavnosti, če so bili zaradi naravne nesreče poškodovani ali uničeni njihovi objekti, naprave ali zemljišča, ali so njihove stvari zaradi posledic naravne nesreče ogrožene ali pa jim je zaradi poškodovane cestne ali druge infrastrukture uporaba stvari onemogočena. Glede na osnovni namen ZOPNN ocenjujemo, da je pomoč pri zagotovitvi čimprejšnjega varnega bivanja in ponovnega izvajanja dejavnosti oziroma uporabe stvari z vidika časa premalo učinkovita, saj so bili za naravne nesreče, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, programi odprave škode sprejeti v povprečju v 256 dneh po sklepu vlade o pripravi posameznega programa odprave škode (tabela 20). Ocenjujemo tudi, da bi lahko bila pomoč tudi z vidika primerjave realiziranih z načrtovanimi zneski pomoči bolj učinkovita, saj je bila poraba sredstev po posameznih programih odprave škode v letu 2008 manjša od načrtovane (tabela 22).

Obstoječ sistem omogoča pridobitev sredstev državnega proračuna vsem oškodovancem, ki so utrpeli škodo v naravnih nesrečah, katerih ocena neposredne škode je presegla v ZOPNN določen prag, ne glede na njihov materialni položaj, in s tem vsaj deloma prelaga odgovornost za obnovo v naravni nesreči poškodovane zasebne lastnine na državo.

⁸⁵ 1. člen ZOPNN.

5. POMOČ V OBLIKI DRUGIH UKREPOV, POVEZANIH Z ODPRAVO ŠKODE ZARADI POSLEDIC NARAVNIH NESREČ

Republika Slovenija oškodovancem v naravnih nesrečah lahko nudi pomoč tudi z drugimi ukrepi, povezanimi z odpravo škode zaradi posledic naravnih nesreč, ki jih podrobneje opisujemo v nadaljevanju tega poglavja.

5.1 Pridobitev stanovanjskega posojila pri javnem stanovanjskem skladu

Lastnik stanovanja ali njegov ožji družinski član lahko za obnovo stanovanja, v katerem ima stalno prebivališče, pri Stanovanjskem skladu na podlagi vloge⁸⁶ pridobi stanovanjsko posojilo⁸⁷ z rokom vračila do 15 let, ne glede na višino dodeljenih sredstev za odpravo posledic nesreč. Najvišji odobreni znesek stanovanjskega posojila je lahko enak razliki med višino sredstev, ki je potrebna za obnovo stanovanja, in dodeljenih sredstev za odpravo posledic nesreč za obnovo stanovanja.

Stanovanjski sklad za odpravo posledic naravnih nesreč, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, na podlagi določb ZOPNN ni odobral stanovanjskih posojil. Stanovanjski sklad je pojasnil, da za odpravo posledic nesreč v navedenem obdobju na vladi niso bili sprejeti ustrezni programi in v proračunih Republike Slovenije niso bila predvidena namenska sredstva, ki bi bila za te namene dodeljena Stanovanjskemu skladu. Stanovanjski sklad je še pojasnil, da v kadrovskem načrtu vlade tudi niso bili predvideni kadri za izvajanje takega programa.

Čeprav potres v Posočju z dne 12. 7. 2004 ni bil predmet revizije, ga navajamo kot primer naravne nesreče, ko so vsi oškodovanci, ki so Stanovanjskemu skladu predložili vlogo in so izpolnjevali pogoje, pridobili stanovanjsko posojilo. Navedeno dejstvo pomeni, da vlada v različnih naravnih nesrečah različno ukrepa, zaradi česar oškodovanci v različnih naravnih nesrečah niso enako obravnavani. Ocenjujemo, da bi morala biti možnost pridobitve stanovanjskega posojila, ki jo določa 27. člen ZOPNN, zagotovljena vsem oškodovancem, ne glede na to, v kateri naravni nesreči so utrpeli škodo.

⁸⁶ Vlogo, ki jo pripravi Stanovanjski sklad, mora upravičenec vložiti do roka, določenega v programu odprave posledic nesreče.

⁸⁷ 27. člen ZOPNN.

Ker je ukrep pridobitve stanovanjskega posojila pogojen z dodelitvijo sredstev na podlagi programa odprave škode, ocenjujemo, da oškodovanec lahko pridobi stanovanjsko posojilo šele z velikim časovnim zamikom od nastanka naravne nesreče.

5.2 Dodelitev hipotekarnih sredstev

Če oseba zasebnega prava, ki je lastnica stanovanja, v katerem je imela na dan naravne nesreče stalno prebivališče sama ali njeni ožji družinski člani, nima dovolj lastnih sredstev in zaradi nizkih dohodkov tudi drugi lastniki stanovanja ali stanovalci v njem ne morejo pridobiti za obnovo stanovanja potrebnega stanovanjskega posojila po ZOPNN, se lahko občini dodelijo sredstva za odpravo posledic nesreč. Višina dodeljenih sredstev je enaka razliki med sredstvi, potrebnimi za obnovo stanovanja, ter sredstvi, ki so ji bila dodeljena ali jih je kot posojilo pridobila pri Stanovanjskem skladu po določbah ZOPNN. Občini se dodelijo sredstva, če lastniki stavbe ali dela stavbe, ki pripada stanovanju, privolijo in dovolijo občini za čas 20 let vpis hipotekarne pravice na stanovanjski stavbi ali na delu stavbe, ki pripada stanovanju, v sorazmernem deležu sredstev, ki so se za obnovo stanovanja dodelila občini. Hipotekarna sredstva se za obnovo stanovanja odobrijo na podlagi vloge, ki jo MOP posredujejo vsi lastniki stanovanja, k njej pa dajejo pisno soglasje in priložijo podatke za ugotovitev osebnega in minimalnega dohodka tudi vsi stanovalci⁸⁸.

MOP ukrep dodelitve hipotekarnih sredstev uporablja le ob večjih obnovah ali nadomestni gradnji. Ob naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, MOP ni odobraval hipotekarnih sredstev v skladu z 28. členom ZOPNN, ker v obdobju, na katerega se nanaša revizija, za ta namen ni prejelo vlog lastnikov poškodovanih stanovanj.

5.3 Odpis, delni odpis, odlog in obročno plačevanje davka

DURS lahko na podlagi Zakona o davčnem postopku⁸⁹ (v nadaljevanju ZDavP-2) in Pravilnika o izvajanju Zakona o davčnem postopku⁹⁰ (v nadaljevanju: Pravilnik o davčnem postopku) ter na podlagi vloge davčnega zavezanca dovoli odpis, delni odpis in odlog plačila davka za čas do dveh let oziroma dovoli plačilo davka v največ 24 mesečnih obrokih v obdobju 24 mesecev:

- če bi se s plačilom davčne obveznosti lahko ogrozilo preživljanje davčnega zavezanca in njegovih družinskih članov⁹¹ ali
- če bi davčnemu zavezancu zaradi plačilne nezmožnosti ali izgube sposobnosti pridobivanja prihodkov iz razlogov, na katere davčni zavezanec ni mogel vplivati, nastala hujša gospodarska škoda in bi davčnemu zavezancu odlog in obročno plačevanje davka omogočilo preprečitev hujše gospodarske škode⁹².

⁸⁸ 28. člen ZOPNN in 5. člen Uredbe o načinu izračuna višine sredstev za odpravo posledic naravnih nesreč na objektih in stanovanjih ter višine hipotekarnih sredstev za obnovo stanovanj, Uradni list RS, št. 36/05.

⁸⁹ Uradni list RS, št. 117/06 in 125/08.

⁹⁰ Uradni list RS, št. 141/06, 46/07, 102/07 in 28/09.

⁹¹ Prvi odstavek 101. člena ZDavP-2.

⁹² Prvi odstavek 102. člena ZDavP-2.

Na podlagi sklepov vlade je DURS v obdobju, na katerega se nanaša revizija, pripravila Navodilo o odlogu plačila, odpisu, delnem odpisu oziroma obročnem plačilu davka davčnim zavezancem, ki so utrpeli škodo v neurju z viharim vetrom in točo z dne 13. in 14. 7. 2008, in Navodilo o odlogu plačila, odpisu, delnem odpisu oziroma obročnem plačilu davka davčnim zavezancem, ki so utrpeli škodo v naravnih nesrečah (v nadaljevanju: Navodilo za naravne nesreče). Po pojasnilu DURS se Navodila za naravne nesreče nanašajo na sklepe vlade v letu 2008, ne pa tudi na odloge, obročna plačila, odpise in delne odpise v letu 2007. V Navodilu za naravne nesreče je določeno, da davčni organ vlogo za odlog plačila, odpis, delni odpis oziroma obročno plačilo davčnega zavezanca – fizične osebe sprva obravnava kot vlogo za odlog plačila in tako izda začasno odločbo o obravnavi vloge. V letu 2008 je DURS prejela 609 vlog davčnih zavezancev za odpis, delni odpis, odlog in obročno plačevanje davka, od katerih je 288 vlog zavrnila, 321 davčnim zavezancem pa izdala začasne odločbe o odlogu plačila davka v skupnem znesku 454.969 evrov. Glede na to, da v skladu z ZDavP-2⁹³ začasna odločba velja eno leto, je DURS v letu 2009 davčnim zavezancem začela izdajati končne odločbe o odlogu plačila, odpisu in obročnem plačevanju davka. Do 1. 1. 2009 je 109 davčnih zavezancev že poravnalo davčne obveznosti, 101 davčnemu zavezancu je DURS vlogo zavrnila, ker je zavezanec ni dopolnil, 22 začasni odločb pa je še nerešenih⁹⁴. Stanje reševanja ostalih začasni odločb na dan 1. 9. 2009 je prikazano v tabeli 23.

Tabela 23: Stanje reševanja začasni odločb na dan 1. 9. 2009

Vrsta ukrepa	Število prejetih vlog	Število odobrenih vlog	Vrednost odobrenih vlog v evrih
Odpis davka	35	7	615
Odlog davka	47	42	25.468
Obročno plačevanje davka	20	17	8.265
Skupaj	102	66	34.348

Vir: podatki DURS⁹⁵.

DURS pred sprejetjem sklepov vlade ni posebej spremljala postopkov odpisa, delnega odpisa, odloga in obročnega plačevanja zavezancev zaradi naravnih nesreč, zato teh podatkov za leto 2007 nima. Iz Navodil za naravne nesreče je razvidno, da je DURS naložila davčnim uradom, da morajo najkasneje v treh dneh po prejemu vnesti vloge v posebno centralno evidenco vlog za odpis, delni odpis, odlog plačila in obročno plačevanje davka zaradi naravnih nesreč.

⁹³ Drugi odstavek 83. člena ZDavP-2.

⁹⁴ Število vlog je večje kot je število izdanih začasni odločb, ker so nekateri zavezanci kot prvi zahtevek postavili odpis obveznosti, podrejeno pa še zahtevek za odlog oziroma obročno plačilo obveznosti.

⁹⁵ Poročilo o odlogih UJME 2008 z dne 24. 9. 2009.

5.4 Kreditiranje okoljskih naložb občanov s prebivališčem na območjih, ki so bila prizadeta v naravnih nesrečah

Eko sklad je v obdobju, na katerega se nanaša revizija, izvedel:

- javni razpis za ugodno kreditiranje okoljskih naložb občanov s stalnim prebivališčem na območjih, ki so bila prizadeta v neurju s poplavami z dne 18. 9. 2007⁹⁶ (v nadaljevanju: EKO 2007), katerega predmet so brezobrestni krediti v skupnem razpisanem znesku 2 milijona evrov z odplačilno dobo največ 10 let, ki so namenjeni rabi obnovljivih virov energije, zmanjšanju toplotnih izgub pri obnovi obstoječih stanovanjskih objektov, nakupu energijsko učinkovitih naprav in učinkoviti rabi vodnih virov;
- javni razpis za ugodno kreditiranje okoljskih naložb občanov s stalnim prebivališčem na območjih, ki so bila prizadeta v neurjih z viharim vetrom in točo v juliju in avgustu 2008⁹⁷ (v nadaljevanju: EKO 2008), katerega predmet so brezobrestni krediti v skupnem razpisanem znesku 4 milijone evrov z odplačilno dobo največ 10 let, ki so namenjeni prekrivanju stanovanjskih objektov.

V obeh razpisih je bilo določeno, da višina kredita ne sme preseči nobene od navedenih omejitev:

- predračunske vrednosti priznanih stroškov naložb;
- trikratnika višine nastale škode na ustreznih delih stanovanjskega objekta, kot izhaja iz ocene delne škode na stavbah, povzročene po naravni nesreči⁹⁸;
- najvišjega zneska 20.000 evrov.

Eko sklad za kreditiranje okoljskih naložb prizadetim v naravnih nesrečah uporablja sredstva namenskega premoženja, ki jih tudi sicer uporablja za namensko kreditiranje okoljskih naložb, predvsem so to sredstva iz vračil v preteklosti danih kreditov in sredstva, pridobljena z zadolževanjem Eko sklada.

Eko sklad je zagotovil namensko porabo kreditov tako, da je sredstva nakazal neposredno na transakcijske račune izvajalcev naložb na podlagi izstavljenih računov kreditojemalcem, na katerih je bil razviden popis opreme, materiala in dela. Poleg tega Eko sklad preverja namensko porabo dodeljenih kreditov tudi z ogledi kreditiranih naložb na terenu po naključnem izboru zaključenih naložb. Podatki o kreditiranju okoljskih naložb oškodovancem v naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, so predstavljeni v tabeli 24.

⁹⁶ Uradni list RS, št. 95/07.

⁹⁷ Uradni list RS, št. 79/08, 83/08, 89/08 in 99/08.

⁹⁸ Oceno delne škode na stavbah, povzročene po naravni nesreči za posamezen stanovanjski objekt, za katerega je vlagatelj uveljavljal pravico do kredita, je Eko sklad pridobil neposredno od URSZR, MORS ali MOP.

Tabela 24: Podatki o kreditiranju okoljskih naložb Eko sklada po posameznih naravnih nesrečah.

Naravna nesreča	Število prejetih vlog	Število zavrnjenih vlog	Število odobrenih vlog	Število odpovedanih kreditov	Število sklenjenih kreditnih pogodb	Znesek razpisanih sredstev v evrih	Znesek sklenjenih kreditnih pogodb v evrih
Neurje 17. 8. 2007	-	-	-	-	-	-	-
Neurje 18. 9. 2007	50	10	40	1	39	2.000.000	339.403
Neurja 2008*	592	154	438	59	379	4.000.000	2.813.028

* Za kreditiranje okoljskih naložb občanov na območjih, prizadetih v naravnih nesrečah v juliju in avgustu 2008 je bil izveden en javni razpis.

Vir: podatki Eko sklada.

Eko sklad kreditiranja okoljskih naložb ni omogočil oškodovancem v neurju 17. 8. 2007, kar pomeni, da možnost pridobitve ni bila omogočena oškodovancem v vseh naravnih nesrečah.

5.5 Dodelitev izredne denarne socialne pomoči zaradi posledic naravne nesreče

Na podlagi 31.b člena ZSV se lahko samski osebi oziroma družini kot posebna oblika denarne socialne pomoči dodeli izredna denarna socialna pomoč, če se ugotovi, da se je samska oseba oziroma družina iz razlogov, na katere ni mogla oziroma ne more vplivati, znašla v položaju materialne ogroženosti. Ena od takšnih situacij je tudi naravna nesreča.

Izredna denarna socialna pomoč se lahko dodeli v enkratnem znesku, kadar gre za trenutno materialno ogroženost ali za obdobje, kadar gre za materialno ogroženost, ki bo trajala več kot dva meseca. Višina izredne denarne socialne pomoči mesečno ne more presegati višine enega minimalnega dohodka samske osebe oziroma družine, višina enkratne izredne pomoči pa v enem koledarskem letu ne more presegati višine dveh minimalnih dohodkov.

Denarna socialna pomoč se oškodovancu dodeli na podlagi vloge, v kateri mora vlagatelj v skladu z 31.c členom ZSV natančno navesti, za kakšen namen potrebuje pomoč, in natančno opredeliti višino sredstev, ki jih potrebuje. O upravičenosti do denarne socialne pomoči na prvi stopnji odloči center za socialno delo⁹⁹ z odločbo. Dokazila o porabi sredstev je upravičenec dolžan v roku 15 dni po prejemu pomoči predložiti pristojnemu centru za socialno delo.

Centri za socialno delo so v obdobju, na katerega se nanaša revizija, izplačevali izredno denarno socialno pomoč osebam ali družinam, za katere je bila na podlagi predloženih vlog ugotovljena materialna ogroženost zaradi škode, povzročene v naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008. MDDSZ

⁹⁹ 33.a člen ZSV.

sicer ima podatke o denarnih socialnih pomočeh po vrstah in po letih¹⁰⁰, niti centri za socialno delo niti MDDSZ pa ne vodijo ločenih evidenc o zaprošenih in dodeljenih izrednih denarnih socialnih pomočeh izključno po razlogih, ki so privedli do socialne ogroženosti.

Ugotovili smo, da MOP ni bilo seznanjeno z izplačili izrednih denarnih socialnih pomoči oškodovancem, ki so bili v obdobju, na katerega se nanaša revizija, v izredni stiski zaradi posledic naravnih nesreč, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, zato od MDDSZ ni terjalo poročil o izplačanih pomočeh. Tako MDDSZ MOP ni poročalo o oškodovancih, ki so jim centri za socialno delo dodelili izredno denarno socialno pomoč za obnovo v naravnih nesrečah poškodovanih ali uničenih stvari. Po naši oceni bi morale MOP pridobiti omenjene podatke, saj bi le tako lahko zagotavljalo upoštevanje izplačanih izrednih denarnih socialnih pomoči pri pripravi in izvajanju programov odprave škode¹⁰¹.

5.6 Javni razpis za dodeljevanje sredstev za obnovo in posodabljanje kmetijskih gospodarstev v letih 2007 in 2008

Vlada je s sklepi naložila MOP, da v sodelovanju z MKGP prouči možnosti in obseg potrebnih ukrepov in prerazporeditev finančnih sredstev za vzpostavitev gozdnih in kmetijskih zemljišč vključno s trajnimi nasadi in njivskimi površinami v prvotno stanje. V skladu s tem je določila, da se na podlagi poročil občinskih komisij o škodi na kmetijskih pridelkih oceni tudi potrebna obnova kmetijskih zemljišč, pri tem pa določila, da je kmetijsko zemljišče, na katerem je potrebna obnova, tisto:

- na katerem so kmetijske kulture uničene ali poškodovane do take mere, da jih je treba odstraniti in zemljišče usposobiti za nadaljnjo kmetijsko proizvodnjo, in
- da so trajni nasadi tako poškodovani, da bo bistveno zmanjšana njihova proizvodna sposobnost in s tem izpad dohodka v naslednjem obdobju.

Ocenjujemo, da sklep vlade ne upošteva določila četrtega odstavka 3. člena ZOPNN, ki določa, da sredstev ni mogoče pridobiti ali dodeliti za odpravo neugodnih kmetijskih razmer v kmetijski proizvodnji, če je bila za odpravo teh posledic omogočena pridobitev državne pomoči v obliki sofinanciranja zavarovalne premije. Vlada je s tem po naši oceni oškodovancem omogočila, da so lahko pridobili pomoč za uničene ali poškodovane kmetijske kulture tudi, če so za njih že dobili sofinancirano zavarovalno premijo.

¹⁰⁰ [URL: http://www.mdds.gov.si/si/statistika/denarna_socialna_pomoc/denarna_socialna_pomoc_po_vrstah/], december 2009.

¹⁰¹ MOP mora namreč v skladu z dvanajstim odstavkom 25. člena ZOPNN pri določitvi višine sredstev, ki se jih dodeli za obnovo stanovanja, upoštevati, da vsota vseh sredstev državnega in občinskega proračuna, ki so dodeljena lastniku stanovanja za obnovo, in izplačil zavarovalnih zneskov za škodo na objektu, ne sme presegati 90 odstotkov sredstev, ki jih je za obnovo stanovanja potrdila komisija za odpravo posledic nesreč.

Na podlagi Programa razvoja podeželja Republike Slovenije 2007–2013¹⁰² in sklepov vlade¹⁰³ je MKGP v obdobju, na katerega se nanaša revizija, objavilo:

- Javni razpis za dodeljevanje sredstev iz naslova ukrepa Posodabljanje kmetijskih gospodarstev, za leti 2007 in 2008¹⁰⁴ (v nadaljevanju: JR PKG 2007), z okvirno višino nepovratnih sredstev v znesku 20.349.847 evrov, katerega del sredstev je bil namenjen tudi zamenjavi obstoječih lesenih ali betonskih hmeljskih žičnic kot posledice naravne nesreče in zamenjave sadilnega materiala, če je to posledica naravne nesreče;
- Javni razpis za dodeljevanje sredstev za prvo postavitev oziroma prestrukturiranje hmeljišč iz naslova ukrepa Posodabljanje kmetijskih gospodarstev¹⁰⁵ (v nadaljevanju: JR PKG hmeljišča 2008) z okvirno višino nepovratnih sredstev v znesku 3.000.000 evrov;
- Javni razpis za dodeljevanje sredstev iz naslova ukrepa Posodabljanje kmetijskih gospodarstev za obnovo gospodarskih poslopij in drugih zgradb ter objektov namenjenih za kmetijske namene ter trajnih nasadov sadovnjakov, oljčnikov in hmeljišč, ki so bili poškodovani v naravnih nesrečah v letu 2008¹⁰⁶ (v nadaljevanju: JR kmetijstvo 2008), z okvirno višino nepovratnih sredstev v znesku 2.000.000 evrov.

V okviru vseh treh javnih razpisov oškodovanci prejmejo nepovratna sredstva. Od 40 do 60 odstotkov sredstev je zagotovljenih iz javnih virov, od tega 75 odstotkov zagotovi Evropska unija (Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja) in 25 odstotkov Republika Slovenija, od 40 do 60 odstotkov sredstev pa zagotovi upravičenec. V vseh treh javnih razpisih je bil najmanjši znesek podpore določen v vrednosti 3.500 evrov na vlogo, najvišji znesek pa v vrednosti 1.000.000 evrov na vlogo. Kmetijsko gospodarstvo lahko v celotnem programskem obdobju 2007–2013 iz ukrepa Posodabljanje kmetijskih gospodarstev pridobi največ 2.000.000 evrov podpore.

Iz Programa odprave škode – neurje 17. 8. 2007 je mogoče ugotoviti, da bo MOP pri dodelitvi sredstev posameznim oškodovancem na podlagi tega programa odprave škode v skladu z ZOPNN upoštevalo na podlagi JR PKG hmeljišča 2008 prejeta sredstva v skupnem znesku 1.531.378 evrov. V Programu odprave škode – neurja 2008 pa je MOP v skladu s 16. točko JR PKG kmetijstvo 2008 iz tega programa odprave škode izločilo vse oškodovance, ki so se javili na JR PKG kmetijstvo 2008.

5.7 Sklepne ugotovitve

Ugotovili smo, da so lahko oškodovanci v naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, poleg dodeljenih sredstev državnega proračuna na podlagi programa odprave škode pridobili pomoč Republike Slovenije tudi v obliki drugih ukrepov, povezanih z odpravo škode po naravni nesreči, vendar se vsi ukrepi

¹⁰² Program razvoja podeželja Republike Slovenije 2007–2013, MKGP 20. 7. 2007, [URL: http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/saSSo/PRP_2007-2013/PRP30maj/prp3105/PRP19jun07/PRP16jul07/PRP25jul07/1PROGRAM_RAZVOJA_PODE.pdf], december 2009.

¹⁰³ Št. 41008-22/2008/4 z dne 17. 7. 2008 in št. 41008-26/2008/2 z dne 18. 8. 2008.

¹⁰⁴ Uradni list RS, št. 98/07.

¹⁰⁵ Uradni list RS, št. 31/08.

¹⁰⁶ Uradni list RS, št. 89/08.

v obdobju, na katerega se nanaša revizija, niso izvajali pri vseh naravnih nesrečah. To pomeni, da v tem obdobju niso bili zagotovljeni pogoji za enakopravno obravnavanje oškodovancev.

Ugotavljamo, da je narava in s tem dinamika izvajanja drugih ukrepov, povezanih z odpravo škode zaradi naravnih nesreč, različna. Nekateri ukrepi se lahko izvajajo neposredno po naravni nesreči (kreditiranje okoljskih naložb, dodelitev izredne socialne pomoči, javni razpisi za obnovo in posodabljanje kmetijskih gospodarstev ter odpis, delni odpis, odlog in obročno plačevanje davka), drugi (dodelitev stanovanjskega posojila, dodelitev hipotekarnih sredstev) pa so v skladu z zakonodajo vezani na pripravo in izvajanje programa odprave škode in tako avtomatično ne morejo biti izvedeni pred njegovim sprejemom. Tako ocenjujemo, da bi bil na primer ukrep pridobitve stanovanjskega posojila bolj učinkovit, če bi ga oškodovanec lahko koristil takoj po naravni nesreči, in ne šele potem, ko mu Republika Slovenija odobri sredstva na podlagi programa odprave škode. V takem primeru bi lahko oškodovanec hitreje pričel obnavljati poškodovani objekt.

Ugotavljamo tudi, da evidence o vseh dodeljenih pomočeh oškodovancem v naravnih nesrečah na podlagi drugih ukrepov, povezanih z odpravo škode zaradi posledic naravnih nesreč, ne obstajajo. MOP zato pri izvajanju programa odprave škode nima vseh podatkov o že dodeljenih sredstvih občinskih in državnega proračuna za obnovo poškodovanih stvari. Pri tem ZOPNN ne določa, da je pomoč lahko dodeljena tudi z odpisom obveznosti do države, ter ne določa, ali se taka pomoč upošteva pri pripravi in izvajanju programa odprave škode in kako.

Ocenjujemo, da bi z večjo časovno usklajenostjo drugih ukrepov, povezanih z odpravo škode zaradi posledic naravnih nesreč, lahko še povečali njihovo učinkovitost in s tem oškodovancem omogočili hitrejšo odpravo posledic naravnih nesreč, prav tako pa bi zagotovili večjo sledljivost, koliko je posamezni oškodovanec prejel pomoč Republike Slovenije in v kakšni obliki.

6. MNENJE

Revizijo smo izvedli, da bi izrekli mnenje o učinkovitosti pomoči, ki jo Republika Slovenija izvaja ob naravnih nesrečah. Preverjali smo, *ali je pomoč v obliki različnih ukrepov, ki jih izvaja Republika Slovenija, in sicer v obliki:*

- pomoči pri odpravljanju posledic naravnih nesreč do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje,
- pomoči z dodeljevanjem sredstev državnega proračuna za izvedbo interventnih ukrepov, da bi se odpravila neposredna materialna škoda na stvareh zaradi naravnih nesreč,
- pomoči pri zagotovitvi čimprejšnjega varnega bivanja in ponovnega izvajanja dejavnosti oziroma uporabe stvari na podlagi sprejetih programov odprave škode,
- pomoči v obliki drugih ukrepov, ki so povezani z odpravo škode zaradi posledic naravnih nesreč,

učinkovita, ter ali so oškodovanci pri zagotavljanju pomoči *enakopravno obravnavani*.

Menimo, da je pomoč pri odpravljanju posledic naravnih nesreč, da bi se preprečilo nastajanje nadaljnje škode ter zagotovili osnovni pogoji za življenje, ki jo izvajajo sile za zaščito, reševanje in pomoč, učinkovita, saj oškodovanci pomoč prejmejo v ustrezni obliki in pravočasno. S tem so osnovni pogoji za življenje zagotovljeni. Menimo, da bi morala država za istovrstne naravne nesreče oblikovati osnovne usmeritve za enotno uporabo prioritet, na katerih temeljijo ukrepi za zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje, ki jih izvajajo sile za zaščito, reševanje in pomoč; s tem bi vzpostavila sistem, ki bi zagotavljal enako obravnavanje oškodovancev pri zagotavljanju pomoči ob istovrstnih naravnih nesrečah, ne glede na območje, kjer ima oškodovanec stalno prebivališče.

Pomoč v obliki dodeljevanja sredstev državnega proračuna za izvedbo interventnih ukrepov, da bi se odpravila neposredna materialna škoda na stvareh zaradi naravnih nesreč, po našem mnenju ni dovolj učinkovita. Pri iskanju rešitev za kar najhitrejšo ukrepanje po naravni nesreči vladi v obdobju, na katerega se nanaša revizija, ni uspelo vzpostaviti enotnega sistema dodeljevanja sredstev, saj sredstev ni dodelila v vseh naravnih nesrečah, ki so se zgodile v letih 2007 in 2008, pri dodeljevanju sredstev ni uporabila istih pravnih podlag in ni vključila istih udeležencev za dodeljevanje sredstev pri vseh naravnih nesrečah, poleg tega pa tudi ni vnaprej določila enotnih postopkov za dodeljevanje sredstev. To pomeni, da ni imela ustreznega izhodišča za zagotovitev učinkovite pomoči in enakopravno obravnavanje oškodovancev.

Republika Slovenija ni zagotovila pomoči za izvedbo interventnih ukrepov v enaki obliki in za isti namen v vseh ali vsaj v vseh primerljivih naravnih nesrečah. Ne glede na to, da je vlada prek občin in obeh humanitarnih organizacij za naravne nesreče, ki so se zgodile v letu 2008, razdelila sredstva državnega

proračuna oškodovancem hitreje, kot bi jo, če bi sredstva dodelila le na podlagi sprejetega programa odprave škode, menimo, da ta pomoč ni bila dovolj učinkovita, zaradi naslednjih razlogov:

- učinek pomoči ni bil v celoti v skladu z namenom dodelitve sredstev državnega proračuna, saj so pomoč lahko prejeli tudi oškodovanci, katerih objekti niso bili uničeni ali močno poškodovani in ki niso bili eksistenčno ogroženi;
- nekateri oškodovanci so prejeli tako majhen znesek sredstev, da z njim ni bilo mogoče izvesti obnove poškodovane stvari;
- vsa sredstva državnega proračuna, namenjena izvedbi interventnih ukrepov, med izvajanjem revizije, to je po več kot enem letu od nastanka naravnih nesreč, niso bila porabljena za obnovo stvari v občinski lasti oziroma niso bila v celoti razdeljena oškodovancem, kar pomeni, da učinek nujnosti ukrepanja ni bil dosežen.

Menimo, da oškodovanci, ki so prejeli pomoč od občin, Rdečega križa in Slovenske Karitas, bodisi za isto ali pa različno naravno nesrečo, niso bili enakopravno obravnavani. Merila in kriteriji za dodeljevanje sredstev, ki so jih pri dodeljevanju sredstev državnega proračuna prek občin določili različni občinski organi, pri dodeljevanju sredstev prek humanitarnih organizacij pa različne komisije, namreč niso bili enotno določeni na ravni države.

Menimo, da bi bila pomoč pri zagotovitvi čimprejšnjega varnega bivanja in ponovnega izvajanja dejavnosti oziroma uporabe stvari, ki jo Republika Slovenija zagotavlja na podlagi sprejetih programov odprave škode, lahko bolj učinkovita. Ocenjujemo, da v obdobju, na katerega se nanaša revizija, nekatere občinske komisije za ocenjevanje škode zaradi kratkih rokov za zaključek ocenjevanja škode (ki so sicer posledica potrebe po kar najhitrejšem zaključku ocenjevanja, saj je ocena škode pogoj za izvajanje vseh drugih ukrepov pomoči) in velikega števila poškodovanih objektov niso mogle v celoti in kvalitetno izvesti svoje naloge, saj so v nekaterih primerih le podpisale zapisnike o oceni škode, ki so jih izdelali sami oškodovanci, ne da bi jih potrdile s preveritvijo škode na terenu. Državna in regijske komisije so preverile le majhen delež ocen škode, ki so jih pripravile občinske komisije za ocenjevanje škode. Zaradi tega in zaradi morebitne neustrezne usposobljenosti občinskih komisij za izdelavo ocen škode, obstaja tveganje, da izdelane ocene škode ne odražajo dejanske škode na poškodovanih objektih. Ministrstvo za okolje in prostor tako nima kvalitetne podlage za določitev višine potrebnih sredstev za obnovo poškodovanih stvari in s tem za pripravo kvalitetnega programa odprave škode. Ugotovili smo, da je bil posamezni program odprave škode v povprečju sprejet v malo manj kot letu dni po naravni nesreči, realizacija programov odprave škode pa zelo majhna. Vzrok za razlike med realiziranimi proračunskimi sredstvi in načrtovanimi je v slabem proračunskem načrtovanju, ki ne izhaja iz višine potrebnih sredstev za obnovo stvari, načrtovane v posameznih programih odprave škode, poleg tega pa so majhno realizacijo programov odprave škode povzročili tudi oškodovanci, ki so vloge in dokazila za dodelitev sredstev vlagali pozno.

Menimo, da bi Republika Slovenija lahko zagotovila večjo učinkovitost pri izvajanju drugih ukrepov, povezanih z odpravo škode zaradi posledic naravnih nesreč tako, da bi njihovo izvajanje časovno in vsebinsko uskladila, saj bi s tem lahko tudi oškodovancem omogočila enostavnejši pristop in s tem hitrejšo odpravo posledic naravnih nesreč. Za zagotovitev enakopravnega obravnavanja oškodovancev bi morala Republika Slovenija po našem mnenju zagotoviti, da bi se drugi ukrepi, povezani z odpravo škode zaradi posledic naravnih nesreč, izvajali v vseh ali vsaj v vseh istovrstnih naravnih nesrečah.

V obdobju, na katerega se nanaša revizija, so pristojni organi reševali problematiko področja naravnih nesreč pogosto s posameznimi dejanji. Menimo, da bi bilo lahko s celovitim obravnavanjem področje, na

katerega se nanaša revizija, urejeno še bolj učinkovito, prav tako pa bi se s tem zagotovila osnova za bolj enakopravno obravnavanje oškodovancev v naravnih nesrečah. Ocenjujemo, da bi bilo mogoče z izvajanjem vnaprej določenih enotnih postopkov dodeljevanja pomoči v vseh naravnih nesrečah, rednim usposabljanjem vseh vključenih v sistem zagotavljanja pomoči, zmanjšanjem števila različnih subjektov, ki izvajajo postopke zagotavljanja pomoči, z zagotovitvijo večje strokovnosti pri ocenjevanju škode in s tem zagotovitvijo realnejših ocen škode, s skrajšanjem postopkov priprave in izvajanja programov odprave škode, ter z vsebinsko in časovno uskladitvijo drugih ukrepov, povezanih z odpravo škode zaradi posledic naravnih nesreč, učinkovitost sistema zagotavljanja pomoči ob naravnih nesrečah še izboljšati.

7. PRIPOROČILA

Glede na to, da lahko ob napovedanih podnebnih spremembah pričakujemo, da se bodo tudi naravne nesreče dogajale v vse večjem obsegu in večji intenziteti, priporočamo *Vladi Republike Slovenije, Ministrstvu za okolje in prostor in Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje* naj v sodelovanju z ostalimi revidiranci ter drugimi udeleženci, ki so povezani s področjem revizije:

- zaradi ohranitve učinkovitosti obstoječega sistema ukrepanja Republike Slovenije za zagotovitev osnovnih pogojev za življenje, ki temelji na prostovoljstvu, pozornost usmerijo k možnosti dodatnega motiviranja prostovoljnega vključevanja posameznikov v sile za zaščito, reševanje in pomoč;
- poiščejo rešitve za zagotavljanje pomoči, s katero bi lahko oškodovanci pristopili k trajnejši obnovi poškodovanih stvari takoj po naravni nesreči, pri tem pa določijo enotne postopke, pristojnosti za izvajanje ter vire financiranja takih ukrepov;
- poenostavijo postopke zagotavljanja pomoči z dodeljevanjem sredstev državnega proračuna za izvedbo interventnih ukrepov takoj po naravni nesreči tako, da bodo prijaznejši do oškodovancev (zmanjšanje števila različnih udeležencev, ki so vključeni v sistem dodeljevanja sredstev državnega proračuna);
- poiščejo rešitve, ki bodo zagotovile izdelavo realnih ocen škode, pri tem pa naj pozornost usmerijo v zagotovitev ustrezne strokovne usposobljenosti in enotnega delovanja komisij za ocenjevanje škode;
- pospešijo pripravo in sprejem programov odprave škode;
- zagotovijo, da bodo sredstva v državnem proračunu načrtovana glede na sprejete programe odprave škode;
- zagotovijo izvajanje programov odprave škode v načrtovanem času in načrtovanem obsegu;
- zagotovijo, da imajo oškodovanci možnost koriščenja enakega nabora drugih ukrepov, povezanih z odpravo škode zaradi posledic naravnih nesreč, v vseh ali vsaj v vseh istovrstnih naravnih nesrečah.

Revidirancem in ostalim udeležencem, povezanim s področjem, na katerega se nanaša revizija, posebej priporočamo, naj proučijo, ali je obstoječi sistem, ko Republika Slovenija zagotavlja pomoč ob naravnih nesrečah vsem oškodovancem, ne glede na njihov materialni položaj, smiseln in vzdržen glede na to, da se izvajanje programov odprave škode pogosto zavleče in ne realizira v načrtovanem obsegu ravno zaradi omejenih finančnih zmognosti proračuna.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči ali drugimi državnimi organi.

Številka: 1201-6/2008/30

Ljubljana, 9. marca 2010

Dr. Igor Šoltes,
generalni državni revizor

Priloge: 6

Poslano:

1. Vladi Republike Slovenije, priporočeno;
2. Ministrstvu za okolje in prostor, priporočeno;
3. Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje, priporočeno;
4. Občini Bistrica ob Sotli, priporočeno;
5. Občini Brezovica, priporočeno;
6. Občini Destrnik, priporočeno;
7. Mestni občini Ptuj, priporočeno;
8. Občini Šempeter-Vrtojba, priporočeno;
9. Rdečemu križu Slovenije, priporočeno;
10. Slovenski Karitas, priporočeno;
11. Janezu Janši, priporočeno;
12. Janezu Podobniku, priporočeno;
13. Karlu Viktorju Erjavcu, priporočeno;
14. Bojanu Žmavcu, priporočeno;
15. Branku Dervodelu, priporočeno;
16. Janezu Remškarju, priporočeno;
17. Borutu Miklavčiču, priporočeno;
18. Državnemu zboru Republike Slovenije, priporočeno;
19. arhivu, tu.

8. PRILOGE

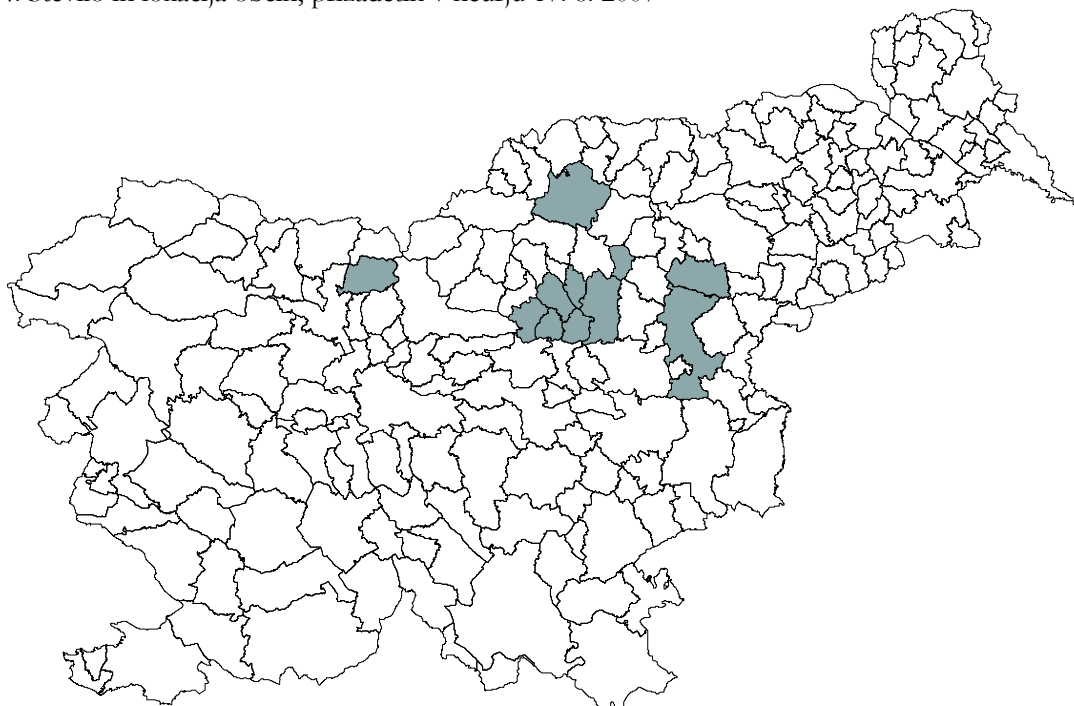
Priloga 1: Podatki o neurju 17. 8. 2007

Tabela 25: Osnovni podatki o neurju 17. 8. 2007

Število občin, na območju katerih je nastala škoda	11
Število poškodovanih objektov	618
Znesek ocenjene škode (v evrih)	4.410.255
Sredstva za izvedbo pomoči do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje (v evrih)	/
Dodeljena sredstva pomoči za izvedbo interventnih ukrepov (v evrih)	/
Načrtovana sredstva pomoči na podlagi programa odprave škode (v evrih)	3.138.000
Razpisana sredstva za izvedbo pomoči v obliki drugih ukrepov (v evrih)	/

Vir: podatki iz revizijskega poročila.

Slika 4: Število in lokacija občin, prizadetih v neurju 17. 8. 2007

Vir: podatki iz programa odprave škode – neurje 17. 8. 2007.

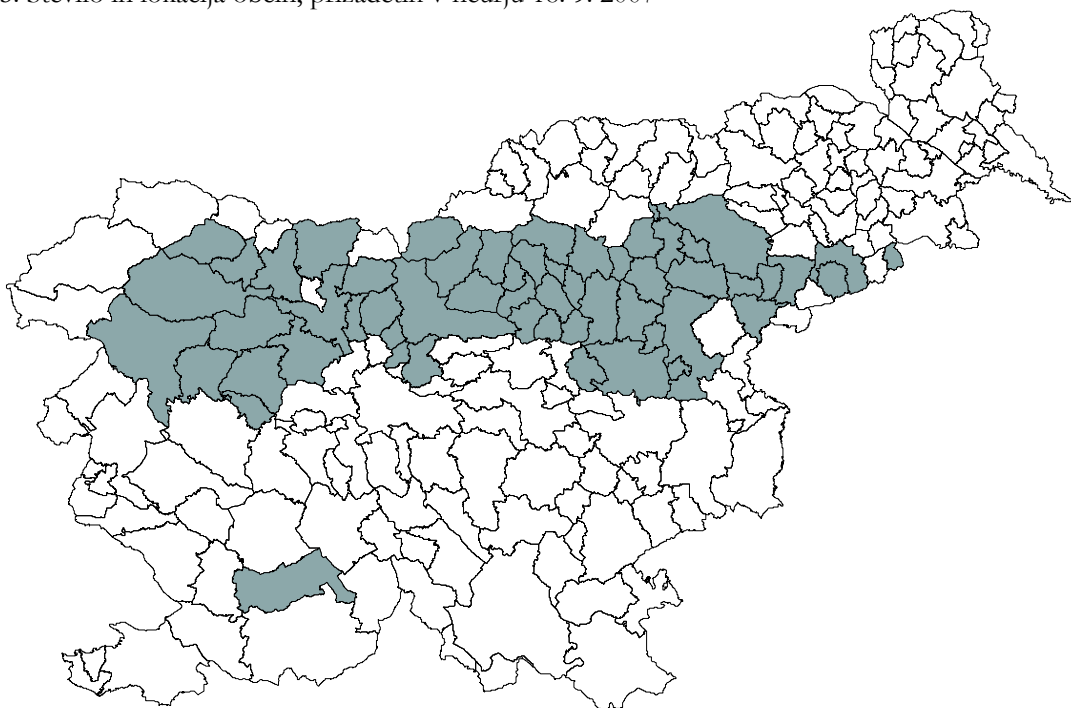
Priloga 2: Podatki o neurju 18. 9. 2007

Tabela 26: Osnovni podatki o neurju 18. 9. 2007

Število občin, na območju katerih je nastala škoda	56
Število poškodovanih objektov	5.231
Znesek ocenjene škode (v evrih)	187.034.501
Sredstva za izvedbo pomoči do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje (v evrih)	650.000
Dodeljena sredstva pomoči za izvedbo interventnih ukrepov (v evrih)	17.338.000
Načrtovana sredstva pomoči na podlagi programa odprave škode (v evrih)	98.138.921
Razpisana sredstva za izvedbo pomoči v obliki drugih ukrepov (v evrih)	2.000.000

Vir: podatki iz revizijskega poročila.

Slika 5: Število in lokacija občin, prizadetih v neurju 18. 9. 2007

Vir: podatki iz programa odprave škode – neurje 18. 9. 2007.

Priloga 3: Podatki o neurjih 13. in 14. 7. 2008

Tabela 27: Osnovni podatki o neurju 13. in 14. 7. 2008

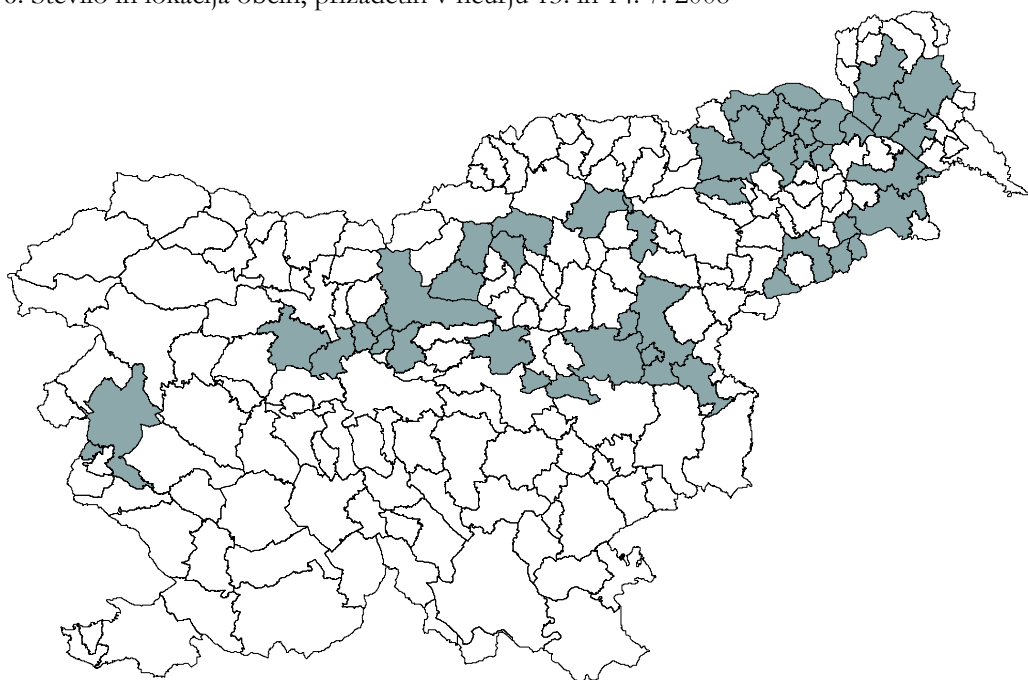
Število občin, na območju katerih je nastala škoda	48
Število poškodovanih objektov	4.216
Znesek ocenjene škode (v evrih)	21.827.205
Sredstva za izvedbo pomoči do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje (v evrih)	200.000
Dodeljena sredstva pomoči za izvedbo interventnih ukrepov (v evrih)	1.682.000
Načrtovana sredstva pomoči na podlagi programa odprave škode (v evrih)	*
Razpisana sredstva za izvedbo pomoči v obliki drugih ukrepov (v evrih)	**

* Za naravne nesreče v letu 2008 (neurje 13. in 14. 7. 2008, neurje 8. 8. 2008 in neurje 15. in 16. 8. 2008) je bil izdelan skupen program odprave škode, iz katerega je razviden le skupen znesek načrtovanih sredstev pomoči v znesku 21.800.000 evrov, ni pa razviden znesek načrtovanih sredstev zgolj za odpravo posledic neurja 13. in 14. 7. 2008.

** Podatek o zagotavljanju pomoči v obliki drugih ukrepov vključuje le dva ukrepa, in sicer javni razpis za dodeljevanje sredstev za obnovo in posodabljanje kmetijskih gospodarstev in kreditiranje okoljskih naložb občanov s prebivališčem na območjih, ki so bila prizadeta v naravnih nesrečah. Ta dva razpisa se nanašata na vse naravne nesreče v letu 2008 (neurje 13. in 14. 7. 2008, neurje 8. 8. 2008 in neurje 15. in 16. 8. 2008) v skupnem znesku 6.000.000 evrov, vendar podatka o višini razpisanih sredstev le za odpravo posledic neurja 13. in 14. 7. 2008 ni.

Vir: podatki iz revizijskega poročila.

Slika 6: Število in lokacija občin, prizadetih v neurju 13. in 14. 7. 2008

Vir: podatki iz programa odprave škode – neurja 2008.

Priloga 4: Podatki o neurju 8. 8. 2008

Tabela 28: Osnovni podatki o neurju 8. 8. 2008

Število občin, na območju katerih je nastala škoda	3
Število poškodovanih objektov	911
Znesek ocenjene škode (v evrih)	3.039.312
Sredstva za izvedbo pomoči do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje (v evrih)	20.000
Dodeljena sredstva pomoči za izvedbo interventnih ukrepov (v evrih)	200.000
Načrtovana sredstva pomoči na podlagi programa odprave škode (v evrih)	*
Razpisana sredstva za izvedbo pomoči v obliki drugih ukrepov (v evrih)	**

* Za naravne nesreče v letu 2008 (neurje 13. in 14. 7. 2008, neurje 8. 8. 2008 in neurje 15. in 16. 8. 2008) je bil izdelan skupen program odprave škode, iz katerega je razviden le skupen znesek načrtovanih sredstev pomoči v znesku 21.800.000 evrov, ni pa razviden znesek načrtovanih sredstev zgolj za odpravo posledic neurja 8. 8. 2008.

** Podatek o zagotavljanju pomoči v obliki drugih ukrepov vključuje le dva ukrepa, in sicer javni razpis za dodeljevanje sredstev za obnovo in posodabljanje kmetijskih gospodarstev in kreditiranje okoljskih naložb občanov s prebivališčem na območjih, ki so bila prizadeta v naravnih nesrečah. Ta dva razpisa se nanašata na vse naravne nesreče v letu 2008 (neurje 13. in 14. 7. 2008, neurje 8. 8. 2008 in neurje 15. in 16. 8. 2008) v skupnem znesku 6.000.000 evrov, vendar podatka o višini razpisanih sredstev le za odpravo posledic neurja 8. 8. 2008 ni.

Vir: podatki iz revizijskega poročila.

Slika 7: Število in lokacija občin, prizadetih v neurju 8. 8. 2008

Vir: podatki iz programa odprave škode – neurja 2008.

Priloga 5: Podatki o neurjih 15. in 16. 8. 2008

Tabela 29: Osnovni podatki o neurju 15. in 16. 8. 2008

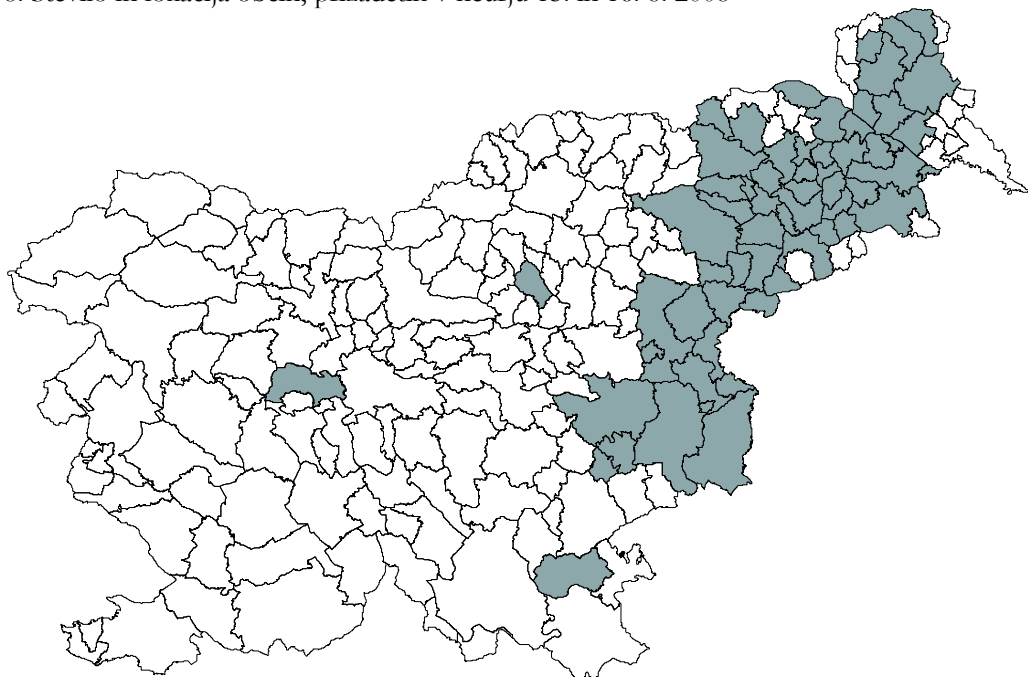
Število občin, na območju katerih je nastala škoda	61
Število poškodovanih objektov	22.783
Znesek ocenjene škode (v evrih)	57.587.898
Sredstva za izvedbo pomoči do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje (v evrih)	400.000
Dodeljena sredstva pomoči za izvedbo interventnih ukrepov (v evrih)	15.509.005
Načrtovana sredstva pomoči na podlagi programa odprave škode (v evrih)	*
Razpisana sredstva za izvedbo pomoči v obliki drugih ukrepov (v evrih)	**

* Za naravne nesreče v letu 2008 (neurje 13. in 14. 7. 2008, neurje 8. 8. 2008 in neurje 15. in 16. 8. 2008) je bil izdelan skupen program odprave škode, iz katerega je razviden le skupen znesek načrtovanih sredstev pomoči v znesku 21.800.000 evrov, ni pa razviden znesek načrtovanih sredstev zgolj za odpravo posledic neurja 15. in 16. 8. 2008.

** Podatek o zagotavljanju pomoči v obliki drugih ukrepov vključuje le dva ukrepa, in sicer javni razpis za dodeljevanje sredstev za obnovo in posodabljanje kmetijskih gospodarstev in kreditiranje okoljskih naložb občanov s prebivališčem na območjih, ki so bila prizadeta v naravnih nesrečah. Ta dva razpisa se nanašata na vse naravne nesreče v letu 2008 (neurje 13. in 14. 7. 2008, neurje 8. 8. 2008 in neurje 15. in 16. 8. 2008) v skupnem znesku 6.000.000 evrov, vendar podatka o višini razpisanih sredstev le za odpravo posledic neurja 15. in 16. 8. 2008 ni.

Vir: podatki iz revizijskega poročila.

Slika 8: Število in lokacija občin, prizadetih v neurju 15. in 16. 8. 2008

Vir: podatki iz programa odprave škode – neurja 2008.

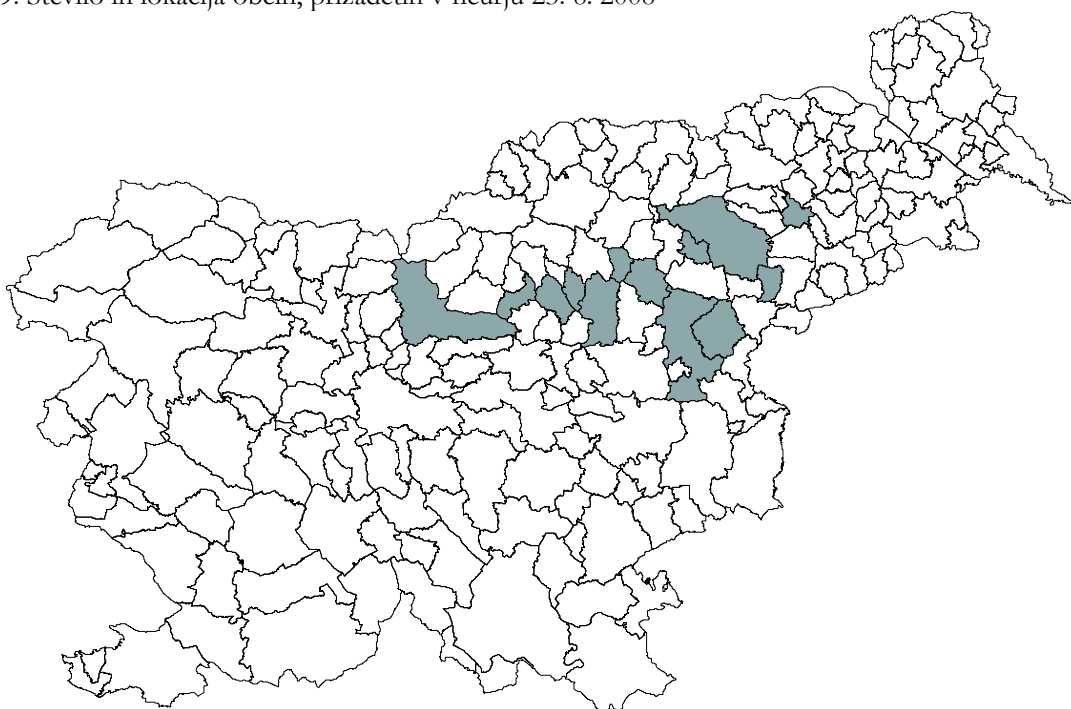
Priloga 6: Podatki o neurju 23. 8. 2008

Tabela 30: Osnovni podatki o neurju 23. 8. 2008

Število občin, na območju katerih je nastala škoda	13
Število poškodovanih objektov	/
Znesek ocenjene škode (v evrih)	1.948.842
Sredstva za izvedbo pomoči do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje (v evrih)	/
Dodeljena sredstva pomoči za izvedbo interventnih ukrepov (v evrih)	280.640
Načrtovana sredstva pomoči na podlagi programa odprave škode (v evrih)	/
Razpisana sredstva za izvedbo pomoči v obliki drugih ukrepov (v evrih)	/

Vir: podatki iz revizijskega poročila.

Slika 9: Število in lokacija občin, prizadetih v neurju 23. 8. 2008

Vir: podatki iz AJDE.

Bdimo nad potmi javnega denarja

Računsko sodišče Republike Slovenije / The Court of Audit of the Republic of Slovenia

Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija • tel.: +386 (0) 1 478 58 00 • fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si • www.rs-rs.si

Enota Maribor / Maribor Office

Ulica heroja Bračiča 6, 2000 Maribor, Slovenija • tel.: +386 (0) 2 250 58 80 • fax: +386 (0) 2 250 58 96

